

HAFTALIK BİLGİLENDİRME

RAPORU

2022

03-09 Ekim Günleri

İçindekiler sayfasındaki konu başlıklarına tıklayarak istediğiniz konu hakkında bilgi alabilirsiniz.

Medya ve Kurumsal İletişimden Sorumlu
Genel Başkan Başkanlığı

İçindekiler

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	2
CHP İKTİDARININ İLK HAFTASINDA YAPILACAKLAR	3
VAATLERİMİZ	3
03 - 09 EKİM 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	7
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	7
FAİZ İNDİRİLİYOR, ENFLASYON VE DÖVİZ ARTIYOR, TÜRK LİRASI ERİYOR	12
İKTİDARIN BORSA İSTANBUL'DA YAŞANANLAR KARŞISINDAKİ SUSKUNLUĞU, SUÇLULUĞUN TELAŞIDIR	13
TÜRKİYE, AĞIR BİR ÜRETİMSİZLİK, YATIRIMSIZLIK VE İŞSİZLİK SÜRECİNE GİRİYOR!	14
TÜRKİYE, GIDA ENFLASYONUNDA DÜNYADA İLK BEŞ ÜLKE ARASINA GİRDİ!	15
HAYAL TÜCCARI UMUT SATIYOR, SONRA UNUT DİYOR!	16
AVRUPA DA DESTEK BİZDE KÖSTEK	17
AÇLIK SINIRI 7 BİN YOKSULLUK SINIRI 23 BİN LİRAYI AŞTI	17
TÜM AİLE ÇALIŞSA DAHI YOKSUL	18
YOKSULLUK SINIRI 10 BİN LİRA ARTTI	19
10 KİŞİDEN 8'İNİN ALIM GÜCÜ DÜŞTÜ	19
TÜRKİYE, SERVET DAĞILIMININ EN ADALETSİZ OLDUĞU ÜÇ ÜLKEDEN BİRİ	20
GEÇEN YILA GÖRE FİYATLAR ELEKTRİKTE YÜZDE 75, DOĞALGAZDA YÜZDE 54 ARTTI	21
ET VE SÜTTE KRİZ ÇANLARI	22
İNTERNETE BİR YILDA YÜZDE 121 ZAM	23
BRENT PETROL FİYATI DÜŞSE DE AKARYAKIT FİYATLARI DÜŞMÜYOR	24
DIŞ TİCARET AÇIĞINDA TARİHİ REKOR!	24
KAMUDA BİR YILLIK FAALİYET ZARARI 604 MİLYAR TL	26
KAMUDA GELİRLER GİDERLERİ KARŞILAMIYOR; 8.3 MİLYAR TL'LİK FARK	26
MERKEZ BANKASI REZERVLERİNDE SON 4 AYIN EN SERT ERİMESİ	27
ZARARIN KAYNAĞI SARAY YÖNETİMİ: 1 YILDA 2 MİLYAR LİRALIK HİZMET ALIMINI	27
YAP-İŞLET-DEVRET'DE 560 MİLYON TL'LİK USULSÜZLÜK YAPILMIŞ	28
FAİZ SEBEP SAFSATASIYLA GEÇEN BİR YILIN FATURASI	29
BİLE BİLE LADES!	30
BİRİ FAİZ Mİ DEDİ?	31
PARALAR ŞİRKETE İHALE EMEKÇİYE	32
MALİYET KATLANDI, BEŞLİ ÇETE KÖŞELİK	33
KAMUYA İŞ YAPAN MÜTEAHHİTLER DE AKP MAĞDURU	33
HUKUK CENGİZ'E ÇOK FARKLI İŞLİYOR	34
ENGELLİ YURTTAŞIN PARASINDAN MENFAAT ELDE ETMİŞLER	35
4 MİLYAR DOLARLIK GARANTİ ANLAŞMASI	36
70 BİN KONUT KAYIP	37
AOÇ ARAZİSİNİ TİCARETE ALET ETTİLER	37
BİR KASABAYA DAHA MİLYONLUK BAHÇE	38
MİLYONLARCA LİRA 'İHA' MERKEZİNE	39
SIR GİBİ SAKLANAN DEV İHALELER ORTAYA ÇIKTI	40

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

ADRES ŞAŞMADI	41
AKP'Lİ BELEDİYENİN YURT DIŞI GEZİLERİ GÜNDEM OLDU	42
ŞEHİR HASTANELERİ "USULSÜZLÜK YUVASI" OLDU	42
TASARRUFU BAĞIMLILIĞIN ÖNLENMESİNDE HATIRLADILAR	43
YURT DIŞINA GİTMEK İÇİN BAŞVURAN HEKİM SAYISI 9 AYDA 2 BİNE DAYANDI!	43
DEKAN EŞİNE ÖZEL KADRO	44
HASTALARA İLAÇ YOK!	44
YÜZ BİNLERCE KIZ ÇOCUĞU KAYIP	45
REKTÖR, KORUMASINI ÖĞRETİM GÖREVLİSİ YAPTI!	46
ÜNİVERSİTE DEĞİL REKTÖRÜN ÇİFTLİĞİ	47
EĞİTİM SİSTEMİ BAŞTAN KOKTU	48
EĞİTİMDEKİ ÇÖKÜŞÜN RESMİ İTİRAFI: OKULLAR YETERSİZ, SINIFTA BIRAKMAYIN	49
MİT, SAYIŞTAY'A HESAP VERMEDİ	50
LÜKS ÇADIR TESİSLERİ NİTELİKLER YÖNETMELİĞİ HAKKINDA	50
YANGIN YERİNDE PARTİZANLIK	50
SEÇMENİ AHİRETLE TEHDİT EDENLERİN ÖNCE MİLLETE HESAP VERMESİ GEREKİYOR!	51
RUSYA - ABD ARASINDA SIKIŞAN DIŞ POLİTAMIZ!	51

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laiklik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu unutulmamalıdır. Doğru da olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı, hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti içi sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkeleri kapsar olmasıdır. Aynı zamanda unutulmaması gereken bir diğer önemli hususta; söylemleriniz tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiğidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir. Zira; Doğru, doğru yerde ve doğru zamanda doğrudur.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemi paylaşımın hedef kitlesi ve paylaşım yapılan mecraya göre belirlenmeli.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşındakinin duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşınızdakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlışı gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

CHP İKTİDARININ İLK HAFTASINDA YAPILACAKLAR

***Katar ordusuna peşkeş çekilen Sakarya'daki Tank-Palet Fabrikası'nı hemen geri alıp, şanlı ordumuza iade edeceğiz.**

*Esnafın, pandemi döneminde bankalardan aldığı kredilerin faizlerini silecek, anaparayı ise makul ölçülerde taksite bağlayacağız.

***Bir kararname ile esnafın stopaj vergisini kaldıracağız.**

*Çiftçilerin, bankalardan veya tarım kredi kooperatiflerinden aldıkları kredilerin faizlerini sıfırlayacak, anaparayı ise makul ölçülerde taksite bağlayacağız.

***KYK borçlarının ötürü başlatılan tüm hacizleri durduracak, borçların faizlerini silecek; borçlu iş sahibi olduğunda, anaparayı makul taksitlere böleceğiz.**

*Beşiktaş'taki terör saldırısında hayatını kaybeden 39 polis, 8 sivil toplam 47 şehidimiz için toplanan paraların tamamını faizleriyle birlikte, hak sahiplerine teslim edeceğiz

***15 Temmuz Şehit ve Gazileri için vatandaşın toplanan paraların tamamını faizleri ile birlikte hak sahiplerine vereceğiz**

*Hangi koşulda bedeli ne olursa olsun; vatan topraklarına sahip çıkacak, Süleyman Şah Türbesi'ni vatan toprağına geri götürerek, orada şanlı bayrağımızı dalgalandıracacağız.

VAATLERİMİZ

TARIM

*Tarımsal üretimde kullanması için çiftçiye ÖTV'siz KDV'siz **kırmızı mazot** vereceğiz.

***Ziraat Bankası** kuruluş amacına uygun olarak, çiftçiye **üretim için ucuz kredi** verecek.

*Çiftçimizin kredi, **su ve elektrik borç faizlerini sileceğiz**, anaparayı ise yapılandıracağız.

*Her köye **en az bir teknik personel** ataması yapacağız.

*Çiftçiye verilecek destek **milli gelirin en az %1'i** olacak. Ödeme her yıl Ekim ayında yapılacak.

*Ürün taban fiyatlarını bir yıl önce açıklayacağız. Hububat, yağlı tohum, baklagiller gibi belli ürünlerde **alım garantisi** vereceğiz.

*Tarımsal sulamada kullanılan **elektrik ve sulama faturaları hasattan sonra** ödenecek.

***Tarım kooperatiflerinin** yaygınlaşmasını teşvik edeceğiz.

***Tarım destekleri ve araçları hacedilemeyecek**, desteklerden kesinti yapılamayacak.

*Hasat döneminde **ithalatı yasaklayacağız**.

*Kadınların ve gençlerin tarımda istihdamının artması için **sosyal güvenlik primlerinin devlet tarafından** ödenmesini sağlayacağız.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

SANAYİ ve TEKNOLOJİ

- *Sanayicinin ve esnafın **elektrik borçlarının faizlerini** sileceğiz.
- ***Aritma tesislerinin enerji bedellerini** devlet ödeyecek.
- *FABKA projesi ile girişimcilere **düşük maliyetli anahtar teslim fabrikalar** inşa edeceğiz.
- *Her OSB'de teknik eğitim veren 6 yıllık ve yatılı **Teknoloji Lisesi** kurulacak.
- ***Enerji Kooperatiflerinin** yaygınlaşmasını teşvik edeceğiz
- ***Yenilenebilir enerji** için YEKDES adında yeni bir **destekleme mekanizması** kuracağız.
- *Sanayicimizin ihtiyaç duyduğu **teknik personeli yetiştirecek** mesleki eğitim politikaları kararlılıkla takip edeceğiz.
- *Mesleki eğitim almış gençlerimizin, **kendi alanlarında çalışmalarını** teşvik edeceğiz.

KOBİLER

- ***Şirketlerin KDV alacaklarını** gecikmeden ödeyeceğiz.
- *KOBİ kredilerinden alınan **Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisini** sıfırlayacağız.
- ***Katma değeri yüksek ürün üretecek firmalar** için özel kredi ve vergi desteği sağlayacağız.
- *KOBİ'lerin **devletten alacaklarını** ödeyeceğiz.
- *OSB'lerde KOBİ'ler için **enerjiyi özel olarak fiyatlandıracağız**.
- *KOBİ'lere **vergi indirimi** teşviki vereceğiz.
- ***Kara liste** bir defaya mahsus sileceğiz.

VERGİ İNDİRİMLERİ

- *Motor hacmi 1600 cc ve altındaki otomobillerde **ÖTV'ye 1/4 oranında indirim** uygulayacağız.
- ***Gazilere ve şehit yakınlarına** 3 yılda bir vergilerden muaf araç alma hakkı vereceğiz.
- ***Damga Vergisi'ni** kademeli bir şekilde kaldıracacağız.
- ***İlk internet aboneliklerinden** vergi almayacağız.
- *Ücretlilerin **eğitim ve sağlık harcamalarını**, gelir vergisinde indirim konusu yapacağız.

GENÇLER

- *Gençlerin alacağı **ilk sınıf otomobilde, cep telefonunda ve oyun konsolunda ÖTV'yi** kaldıracacağız.
- *Gençlere **pasaport ücretsiz olacak**; yurtdışına çıkışta **harç ödeme** uygulamasını kaldıracacağız.
- *Gençler, sigorta kapsamında olduğu aile bireylerinin vefatı halinde **ilk sigortalı işgününe kadar sigorta hizmetinden yararlanmaya** devam edecek.
- *İşe ilk giren yeni mezunların **2 yıl süreyle vergi ve prim ödemelerini devlet karşılayacak**.
- *ADS kapsamındaki ailelerde gençlere **kamu istihdamında öncelik** sağlanacak.
- ***Yurt sorununu** bir yılda çözeceğiz
- *Yeni evli çiftlerin **ilk satın alacağı evde KDV'yi yarıya** düşüreceğiz.
- ***Evlilik öncesi bütün taramaların ücretsiz** olarak yaptırılmasını sağlayacağız.
- *Üniversiteli gençlere **kültür-sanat etkinliklerine** katılmaları için, içine belli miktarda para yüklenmiş kart vereceğiz.

KADINLAR

- ***İstanbul Sözleşmesi'**ne 1 hafta içerisinde yeniden taraf olacağız.
- *Kadın cinayetlerinin failleri için **ceza indirimi uygulanmayacak**.
- ***Doğum için işten ayrılan** kadınların işe dönmesi halinde işverene **vergi teşviki uygulayacağız**.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- ***Kadınların ve gençlerin kooperatif** kurmalarını teşvik edeceğiz.
- *Aile Destekleri Sigortası kapsamında “**Yeni Başlangıçölar Fonu**” kuracağız İhtiyaç duyan boşanmış kadınlara ev kurma desteği sağlayacağız.
- *Ebeveynler için çocuk iznini yeniden düzenleyeceğiz, **babalık izninin süresini** uzatacağız.
- ***Kreşlerin ve sığınma evlerinin** sayısını artıracacağız.
- *Rahim ağzı kanserini önleyen **HPV aşısı ücretsiz** olacak

ESNAF

- *Ticaret erbabına **sicil affı** getireceğız.
- ***Kira stopajını** kaldıracacağız.
- *BAĞ-KUR prim borcu olsa dahi **esnafın ve bakmakla yükümlü oldukları ailelerinin sağlık** hakkından yararlanmasını sağlayacak net yasal düzenlemeleri yapacağız.
- *Esnafımıza **emeklilik için geriye doğru borçlanma** hakkı tanıyacağız.
- ***Esnaf Destekleri Sigortası Fonu**’nu kuracağız.

ÖĞRETMENLER

- *Öğretmen **atamalarını gerçekleştirecek**, alımlarında **sözlü sınavı kaldıracacağız**.
- ***Öğretmen maaşlarını** iyileştireceğız.
- ***Bütün öğretmenler kadrolu olacak**, ücretli ve sözleşmeli öğretmen ayırımına son vereceğız.
- *Her yıl 24 Kasım Öğretmenler Günü’nde öğretmenlere **bir maaş ikramiye** vereceğız.
- *Öğretmenlere sağlayacağımız **3600 ek gösterge** imkânının yanında, eğitim-öğretim tazminatlarını da artıracacağız.
- ***Ek ders ücretini** iki katına çıkaracağız.
- *Okullar açık olduğunda **toplu taşıma araçları tüm eğitim çalışanlarına ücretsiz** olacak.
- *Öğretmenlerin **aile bütünlüğünü** her koşulda sağlayacağız.

SAĞLIK HİZMETLERİ

- ***Yurttaşımızın prim borcuna bağlı olmaksızın**, Genel Sağlık Sigortası kapsamı içinde yer alabilmesini sağlayacağız.
- *Katkı payı, ilave **ücret ve fark ücretlerini kaldıracacağız**.
- *Yurttaşlarımızın **periyodik sağlık kontrollerini ücretsiz** gerçekleştireceğız.
- *Şehir hastaneleri açılırken **kent merkezlerinde kapatılan** devlet hastanelerini yeniden açacağız.
- ***Askeri hastaneleri** yeniden açacağız.
- ***Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü’nü** yeniden açacak, ilaç, aşı, serum, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz üretimini stratejik sektörlerindeki **AR-GE çalışmalarına** destek vereceğız.
- ***Tıp teknoparklarını** kuracağız.
- ***Meslek Hastalığı Hastaneleri’ni** ve **Çocuk Hastaneleri’ni** yaygınlaştıracacağız.

SAĞLIK ÇALIŞANLARI

- ***Sağlıkta şiddetin önlenmesi** için caydırıcı bir yasa çıkaracağız.
- ***Sağlık personeli atamalarını** derhal yapacağız.
- ***Aile Hekimlerinin** iş yükünü azaltmak için yardımcı sağlık çalışanı ataması yapacağız.
- *Her bir sağlık mesleği üyesi tek tipte devlet memuru olarak istihdam edilecek.
- ***Sağlık çalışanlarının ek göstergeleri 3600’den başlamak üzere** kademeli olarak yükseltilecek.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

*Çalışma saatlerini Uluslararası Çalışma Örgütü normlarına uygun hale getireceğiz.

MUHTARLAR

*Tek bir **muhtarlık kanunu** olacak.

*Muhtarlık seçimleri için **birleşik oy pusulası** esası getirilecek.

*Bağımsız bir **muhtarlık evi** olacak.

*Muhtarlıklara **yardımcı büro personeli** tahsis edilecek.

*Kaldırılan **köy tüzel kişilikleri yeniden oluşturulacak**.

*Her muhtarlığın ayrı bir **bütçesi** olacak.

***Sosyal yardımlar, muhtarlıklar aracılığı ile dağıtılacak**.

*Belediye meclisinde, muhtarın seçildiği mahalleyle ilgili bir karar alınacaksa, o kararın görüşüldüğü **belediye meclisi toplantısına muhtar da katılacak**, toplantıda söz ve karar sahibi olacak.

*Muhtar, belediye ile birlikte **sosyal projeler geliştirecek**.

*“**Türkiye Muhtarlar Birliği**” kurulacak.

ÇALIŞANLAR

*Asgari ücret enflasyona yenilmeyecek **asgari ücrete 6 ayda bir zam** yapılacaktır.

***Kıdem tazminatı çalışma yılı şartı olmaksızın** kullanılabilen bir hak olacak.

*Esnek çalışma modellerine son verecek, **güvenceli istihdama** öncelik vereceğiz.

*İşsizlik Sigortası Fonu’nu amacına uygun kullanacağız.

*Kapsam dışı bırakılan **taşeron işçileri kadroya** alacağız.

***3600 Ek Gösterge ve EYT** meselesini çözeceğiz.

*KHK ile ihraç edilip, hakkında **beraat ve göreve iade kararı** verilenleri görevine iade edeceğiz.

ÇOCUKLAR

***Eğitim parasız olacak** çocuklarımıza eşit olanaklar sunacağız.

*Öğrencilerin **kitap, kırtasiye, çanta, kıyafet ve hatta servis ihtiyaçları ücretsiz** karşılanacak.

*Okullarda öğrencilerin **su ve öğle yemekleri ücretsiz** olarak MEB tarafından karşılanacak.

***Yetiştirme yurdundan ayrılmak** zorunda kalanlara **kamuda istihdam olanağı** sağlayacağız.

YAŞLILAR

***Huzurevinde yaşayan yoksul** yaşlıların harçlıklarını arttıracacağız.

***Eşi vefat eden kadınlara** yapılan sosyal yardım miktarını arttıracacağız.

*65 yaş üzerindeki yurttaşlarımızın **kültür, sanat ve spor etkinliklerinden ücretsiz** yararlanmalarını sağlayacağız.

*Emeklilerimize, Turizm Bakanlığı ve TÜRSAB iş birliği sayesinde **makul ücretlerle gezi ve tatil olanağı** sağlayacağız.

***Uzun Dönem Yatılı Kurum Bakımı** hizmeti için sırada beklemeyi sonlandıracağız.

***Kısa Süreli ve Geçici Bakım hizmetlerini** etkin ve yaygın hale getireceğiz.

*Alzheimer/Demens hastalarına yönelik **yatılı ve gündüz hizmetlerini** yaygınlaştıracacağız.

03 - 09 EKİM 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

*3-4 Ekim Dünya Yürüyüş Günü

*4 Ekim Dünya Hayvanları Koruma Günü

*4 Ekim 1922'de Himaye-i Hayvanat Cemiyeti adıyla Türkiye'deki hayvanları koruma amacı güden ilk dernek kuruldu.

*4 Ekim 1926'da Türk Medeni Kanunu yürürlüğe girdi.

*5 Ekim Dünya Öğretmenler Günü

*6 Ekim 1990'da SHP Parti Meclisi Üyesi ilahiyatçı, tarihçi ve siyaset bilimci **Bahriye Üçok**, kargoyla gönderilen bombalı bir paketin patlaması sonucu 71 yaşında **hayatını yitirdi**.

*7 Ekim 2022 Cuma **Mevlid Kandili**: 'Doğum, doğum yeri ve doğum vakti' anlamlarına gelen mevlid kelimesi, peygamber efendimiz Hz. Muhammed'in doğumunu anlatmak için kullanılıyor

*7 Ekim 2015'de **Prof. Dr. Aziz Sancar**, Nobel Kimya Ödülünü kazanan ilk Türk oldu.

*9 Ekim Dünya Posta Günü

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

• **Uluslararası yatırım açığı**: Türkiye'nin uluslararası yatırım açığı Temmuzda 217,3 milyar dolar oldu. Yatırım açığı, bir önceki aya göre 4,9 milyar dolar, geçen yılın sonuna göre ise 38,7 milyar dolar küçüldü.

• **Merkez Bankasının rezervi**: Merkez Bankasının, brüt rezervi (altın + döviz); 9 - 12 Eylül günleri arasında 1 milyar 55 milyon dolar dolar arttı. Rezervdeki artış yükümlülük artışıyla sağlandığı için eksi durumdaki net rezervi ise 402 milyon dolar daha azalarak -52,9 milyar dolara geriledi.

• **Yabancı yatırımcılar**: Son yıllarda uygulanan yanlış ekonomik ve siyasi politikalar yüzünden Türkiye'den çıkan yabancı portföy yatırımcıları, 9 - 16 Eylül haftasında hisse senedi ve tahvil piyasalarından net 81 milyon dolarlık daha net satış yaptılar.

• **Hazine'nin iç ve dış borç stoku** AKP iktidarları döneminde 14 kat artarak Ağustos 2022 sonu itibariyle 3 trilyon 651 milyar liraya kadar yükseldi. 2021 yılında önceki yıla göre yüzde 106,7 oranında artan borç stokunda, bu yılın ilk sekiz aylık döneminde de yüzde 32,9 oranında büyüme yaşandı. Tayyip Erdoğan'ın "faiz sebep enflasyon sonuç" safatasının para politikası haline getirildiği Eylül 2021'den bu yana ise borç stokunda 1,6 trilyon liralık (yüzde 74,9 oranında) artış kaydedildi.

• Merkezi yönetim bütçesinin 33 milyar lira fazla verdiği bu yıl ocak-ağustos döneminde Hazine, bütçenin finansmanı kapsamında net olarak 207,1 milyar liralık borçlanmaya gitti.

• **Vatandaşın bankalara borcu**: Vatandaşlar, gelirlerinin yetmediği zorunlu harcama ve borç ödemelerini yapabilmek için hızla borlanmayı sürdürüyor. Son 4 ayda (6 Mayıs – 16 Eylül arasında) vatandaşların bankalara olan borçlarında 209 milyar liralık artış yaşandı. Bireylerin bankalara ve finansman şirketlerine olan (konut, taşıt, ihtiyaç ve kredi kartı) borcu (takiptekiler de dahil) 16 Eylül itibariyle 1 trilyon 321 milyar liraya yükseldi.

• **Faiz indirimi**: Dünyadaki önemli merkez bankalarının faiz artırdığı geçen hafta Merkez Bankası ise artık bir önemi kalmayan politika faizini bir puan daha düşürerek yüzde 13'ten yüzde 12'ye indirdi.

• Türkiye'nin ihraç ettiği ürünlerin üretici fiyatları ağustosta bir önceki aya göre yüzde 2,64 oranında artarken, son bir yıllık fiyat artışı ise yüzde 118,94 olarak gerçekleşti.

• **Tarımsal girdi fiyatları** temmuzda, bir önceki aya göre yüzde 1,3, geçen yılın aynı ayına göre ise yüzde 133,4 oranında arttı. Tarımsal girdi fiyatları endeksini oluşturan alt gruptan tarımda kullanılan mal ve hizmetlerde son bir yılda yüzde 141,75, tarımsal yatırımlara katkı sağlayan mal ve hizmetlerde ise yüzde 82,16 oranında artış kaydedildi.

TÜRKİYE'NİN ULUSLARARASI YATIRIM AÇIĞI 218 MİLYAR DOLAR

• Türkiye'nin uluslararası yatırım açığı Temmuzda 217,3 milyar dolar oldu. Yatırım açığı, bir önceki aya göre 4,9 milyar dolar, geçen yılın sonuna göre ise 38,7 milyar dolar küçüldü.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Türkiye'nin dünyanın geri kalanından olan döviz cinsinden alacaklarını gösteren dış varlıkları 287,3 milyar dolar, dünyanın geri kalan kısmına olan borçlarını gösteren döviz yükümlülükleri ise temmuzda 504,6 milyar dolar olarak gerçekleşti.
- Bu yıl ocak temmuz döneminde Türkiye'nin dış varlıklarında 1 milyar dolara yakın bir azalma yaşanırken, dış yükümlülükler ise 40 milyar dolarlık azalma yaşandı. Bu azalma, yabancı portföy yatırımı çıkışının yanı sıra, TL'nin değer kaybı yüzünden yabancıların Türkiye'deki TL cinsinden varlıklarının dolar cinsinden değerinde yaşanan azalmadan kaynaklandı.

MERKEZ BANKASININ NET REZERVLERİ AZALIYOR

- **Brüt Rezerv:** Merkez Bankasının, brüt rezervi (altın + döviz); 9 - 12 Eylül günleri arasında 1 milyar 55 milyon dolar dolar arttı. Rezervdeki artış yükümlülük artışıyla sağlandığı için eksi durumdaki net rezervi ise 402 milyon dolar daha azalarak -52,9 milyar dolara geriledi.
- **Bankanın brüt rezervi 16 Eylül itibariyle 114,7 milyar dolara yükseldi.**
- **Tamamı borçla oluşmuş olan brüt rezervin 74,8 milyar doları döviz, 39,9 milyar doları ise altın varlıklarından oluşuyor.**
- Bankanın brüt rezervinde 1 milyar 55 milyon dolarlık artış yaşanan geçen hafta, bilanço içi yükümlülükler 3,7 milyar dolar arttı, swap borçları ise 1,6 milyar dolar azaldı. Dolayısıyla swap dahil toplam yükümlülüklerde 2,1 milyar dolarlık artış yaşandı.
- Bankanın swap borcu hariç net rezervi 2 milyar dolar azalarak 12,1 milyar dolara inerken, eksi durumdaki swap borcu dahil **net rezervi ise 402 milyon dolar daha azalarak (eksi) -52,4 milyar dolardan (eksi) -52,9 milyar dolara düştü.**
- Swap borçlarının brüt rezerv içerisindeki payı ise 16 Eylül itibariyle yüzde 56,6 olarak hesaplandı.

SICAK PARA

- Son yıllarda uygulanan yanlış ekonomik ve siyasi politikalar yüzünden Türkiye'den çıkan yabancı portföy yatırımcıları, 9-16 Eylül haftasında hisse senedi ve tahvil piyasalarından net 81 milyon dolarlık daha net satış yaptılar.
- Yabancılar, kur ve fiyat hareketlerinden arındırıldığında 1 Ocak – 16 Eylül 2022 günleri arasında net olarak 5,1 milyar dolarlık hisse senedi ve iç borçlanma kağıdı satarak Türkiye'den çıktılar. Temmuzun son ve ağustosun ilk haftalarında yabancı yatırımcıların yeniden özellikle hisse senedi piyasasından alım yaptıkları gözlenmişti. Ağustosun son haftasında zayıflayan bu eğilimin eylül ayında devam etmediği, yabancıların yeniden net satıcı tarafta oldukları gözleniyor.
- Türk bankalarına swap yoluyla borç vermeyip aksine borç alan yabancı bankaların Türkiye'deki bankalara olan swap borçları ise 6,2 milyar dolar oldu. Yabancı bankaların **yıl başından bu yana swap borçlanmaları/borç vermeleri nedeniyle Türkiye'den net çıkış 9,5 milyar dolar oldu.**
- Yabancıların 1 Ocak- 16 Eylül döneminde hisse senedi, iç borçlanma kâğıdı, banka mevduatı ve swaplardan oluşan **sıcak para stoku**, kur ve fiyat hareketlerinden **arındırılmamış** olarak 6,3 milyar dolar azalarak **48,5 milyar dolara** geriledi.
- Yabancı yatırımcıların 16 Eylül itibariyle portföyleri, 19,8 milyar dolarlık hisse senedi, 2,2 milyar dolarlık kamu ve özel sektör iç borçlanma kağıdı ve repo, 32,7 milyar dolarlık döviz ve TL mevduatlarından oluşuyor. Swapta ise Türk bankalarına 6,2 milyar dolar borçlu bulunuyorlar.

HAZİNENİN BORÇLARI AKP DÖNEMİNDE 14 KAT ARTTI

- Hazine'nin iç ve dış borç stoku AKP iktidarları döneminde 14 kat artarak Ağustos 2022 sonu itibariyle 3 trilyon 651 milyar liraya kadar yükseldi. 2021 yılında önceki yıla göre yüzde 106,7 oranında artan borç stokunda, bu yılın ilk sekiz aylık döneminde de yüzde 32,9 oranında büyüme yaşandı.
- Tayyip Erdoğan'ın "faiz sebep enflasyon sonuç" safatasının para politikası haline getirildiği Eylül 2021'den bu yana ise borç stokunda 1,6 trilyon liralık (yüzde 74,9 oranında) artış kaydedildi.
- Borç stokunun vade sonuna kadar ödenmesi gereken faiz yükü ise 2 trilyon 300 milyar lirası iç borç ,787 milyar lirası da dış borçlar için olmak üzere toplam 3,1 trilyon liraya yükseldi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Borç stokunun 1 trilyon 689 milyar lirası iç borçlardan, 1 trilyon 961 milyar lirası ise dış borçlardan kaynaklanıyor.
- İç borç stokunun faiz yükü borcun anaparasının yüzde 136'sı kadar bir büyüklük oluşturuyor. Diğer bir ifadeyle faiz yükü anaparaдан oldukça fazla.
- İç borçla ilgili bir diğer nokta ise teorik olarak bütün iç borcun bugün ödenip kapatılması halinde ödenmesi gereken toplam tutar ise 19 Eylül 2022 itibarıyla 2 trilyon 725,7 milyar lirayı buluyor. Bu tutarın 484,4 milyar liralık kısmını da kısa vadeli, diğer bir ifadeyle vadesine bir yıldan daha az kalan borçlar oluşturuyor.
- Borç stokunun (iç ve dış) yüze 67'sini (2 trilyon 445 milyar lira- 134,4 milyar dolar) döviz ve altın cininden borçlar oluşturuyor. Dolayısıyla Türk lirası değer kaybettikçe bu borçların kur farkı yüzünden Hazine'ye olan maliyeti artıyor.
- Borç stokunun bu yapısı, kamu borçlanma gereğinin milli gelire oranının düşük olmasını anlamsız bir hale getiriyor, çünkü kur farkları gizli bir borçlanma gereği oluşturuyor.
- Bütçede, faiz dışı açık verildiği için, Hazine borçlanmasını hem anapara hem faiz hem de faiz dışı açık kadar yapmak zorunda kalıyor. Dolayısıyla, döviz cinsinden borçlar geri ödenirken, kur farkı yüzünden artan anapara kadar da bir kamu borçlanma gereksinimi oluşuyor.
- 3 trilyon 651 milyar liralık borç stokunun yüzde 84,6'sı değişken faizli ve döviz cinsinden alınmış borçlardan oluşuyor. Dolayısıyla borç stoku çok yüksek bir kur, enflasyon ve faiz riski taşıyor.

"FAZLA VEREN BÜTÇE" İÇİN 207 MİLYAR LİRALIK NET BORÇLANMA

- Merkezi yönetim bütçesinin 33 milyar lira fazla verdiği bu yıl ocak-ağustos döneminde Hazine, bütçenin finansmanı kapsamında net olarak 207,1 milyar liralık borçlanmaya gitti.
- Hazinenin verilerine göre ocak-ağustos döneminde Hazine 503,6 milyar lira yeni borç alırken, vadesi dolar borçlar için ise 296,5 milyar liralık anapara ödemesi yaptı. Dolayısıyla da Hazine ödediğinden 207 milyar lira daha fazla borçlandı.
- Net borçlanma geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 96,1 oranında artış gösterdi.
- Hazinenin net 207 milyar lira borçlandığı ocak-ağustos döneminde Hazinenin borç stoku ise 903,5 milyar liralık artış kaydetti. Aradaki 700 milyar liraya yakın farkın, kur artışından kaynaklandığı hesaplanıyor.
- Dolayısıyla bütçe fazla verse bile Hazinenin borç stoku büyümeye devam ediyor.

KREDİ VE MEVDUAT GELİŞMELERİ

Mevduat

- Bankalardaki toplam mevduat, 9 - 16 Eylül haftasında, 98,8 milyar lira artarak 7,97 trilyon liraya yükseldi.
- BDDK'nın istatistiklerine göre yıl başından bu yana Türk lirası mevduatlar yüzde 94,5 oranında arttı. Ancak bu artışın büyük kısmı kur korumalı diğer bir ifadeyle de dövize endekslenen mevduatlardan kaynaklandı. KKM hariç tutulduğunda TL mevduatlarda yıl başından bu yana sadece yüzde 28 oranında artış oldu.
- Döviz mevduatlarının, 275 milyon dolar artarak 237,2 milyar dolara yükseldiği 9 -16 Eylül döneminde, KKM hariç TL mevduatlar ise 2,3 trilyon lira oldu. Geçen hafta gerçek kişilerin döviz mevduatları 1 milyar dolar azalarak 145,6 milyar dolara geriledi. Kur korumalı mevduatlar ise 1 trilyon 349 milyar liraya çıktı.
- **Dolarizasyon:** Döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payını gösteren dolarizasyon oranı **tüm mevduatlar** için 54,1 olarak hesaplandı.
- **Dolarizasyon oranı gerçek kişilere** ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 57,6 oldu.
- **Kur korumalı mevduat** uygulaması kapsamında açılan mevduatların döviz kuruna endekli olması nedeniyle gerçek dolarizasyon oranı ise yüzde 71'e ulaştı.
- **KKM'nin Maliyeti:** Bu mevduatlara verilen garanti nedeniyle Devletin üstlendiği risk mart ayında gerçekleşmeye başladı. 23 Mart – 31 Ağustos günleri arasında vadesi dolarlar için Hazine bütçeden 75,6 milyar lira ödendi. **Merkez Bankasının dövizden dönenler için ne kadar ödeme yaptığı ise gizleniyor.**
- **Kur korumalı mevduatların para kompozisyonu ilgili olarak yapılan en son açıklamalardan yola çıkıldığında bu mevduatların yüzde 55-60'ının döviz veya altından dönen mevduatlardan yüzde 40-45'inin ise TL mevduatlardan oluştuğu tahmin ediliyor. Döviz ve altından dönenlerin kur farkından kaynaklanan faizini Merkez Bankası**

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

ödüyor. Açıklanamamakla birlikte Merkez Bankasının da ağustos sonuna kadar 75-90 milyar lira arasında KKM için ödeme yaptığı tahmin ediliyor.

• Şubat ayında döviz mevduatından kur korumalı mevduata geçen şirketlere sağlanan kurumlar vergisi avantajı nedeniyle vazgeçilen kurumlar vergisi tutarının ise 10,1 milyar lira olduğu açıklandı. Buna göre sistemin şimdiye kadar kamuya toplam maliyetinin 160- 175 milyar lirayı bulduğu tahmin ediliyor.

• Hazine ve Maliye Bakanı Nebati, sürekli KKM'nin dolarizasyonu kırdığını ve Türk lirası mevduatları artırdığını ileri sürüyor. Ancak Merkez Bankası, şirketlerin kur riskini hesaplarken, bu mevduatları "döviz varlığı" olarak kabul ediyor. Bu açıdan da bakıldığında KKM'nin ekonomideki dolarizasyon eğilimini kırmayıp aksine artırdığını ve bu kesimlerin kur riskinin Hazine ve Merkez Bankasının üzerine yıkıldığını görüyoruz.

• İktidarın kısa sürede KKM'den çıkışa yönelik bir stratejisi bulunmuyor. 2023 seçimlerinden sonra oluşacak yeni yönetimi en çok zorlayacak sorunlardan biri KKM'nin sonlandırılması olacak. KKM'den çıkış sırasında dövize olan talebin en aza indirilmesi ancak çok yüksek TL faiz oranlarıyla mümkün olacak. Dolayısıyla KKM'den çıkış Türkiye'yi yıllarca sürecek bir ekonomik durgunluğa sürüklenme potansiyeli taşıyor.

Krediler

• Kredi stoku da 9 - 16 Eylül günleri arasında 29 milyar lira artarak 6,71 trilyon liraya yükseldi. TL krediler 37,2 milyar lira artarken, döviz kredilerinin TL karşılığında 8,1 milyar liralık azalış oldu. Döviz kredileri dolar cinsinden 886 milyon dolar azalarak 135.9 milyar dolara geriledi.

• Kredi stokunda geçen yılın sonuna göre yüzde 37 oranında artış yaşandı. Türk lirası krediler yüzde 50 oranında artarken, döviz kredilerinde ise dolar cinsinden yüzde 13,2 oranında azalma oldu.

• **Batık Krediler:** Bankaların zamanında tahsil edemediği için takibe aldıkları krediler ise son hafta 34 milyon lira azalarak 163,5 milyar liraya geriledi.

VATANDAŞIN BANKALARA BORCU

• Vatandaşlar, gelirlerinin yetmediği zorunlu harcama ve borç ödemelerini yapabilmek için hızla borlanmayı sürdürüyor. Son 4 ayda (6 Mayıs – 16 Eylül arasında) vatandaşların bankalara olan borçlarında 209 milyar liralık artış yaşandı.

• Bireylerin bankalara ve finansman şirketlerine olan (konut, taşıt, ihtiyaç ve kredi kartı) borcu (takiptekiler de dahil) 16 Eylül itibarıyla 1 trilyon 321 milyar liraya yükseldi.

• Vatandaşların bu borcunun 985,2 milyar lirası bireysel (konut, otomobil, ihtiyaç) kredilerinden, 335,7 milyar lirası da kredi kartı borç bakiyelerinden kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 116 milyon liralık azalış, kredi kartı borçlarında ise 222 milyon liralık artış yaşandı.

• **Takipteki Borç:** Vatandaşların vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen takipteki borçları ise 30,5 milyar lira düzeyine çıktı. Bankaların takipteki bu borçlarını düşük bir bedel karşılığında varlık yönetim şirketlerine devrediyor olmaları bu rakamı olduğundan daha düşük gösteriyor.

• **Toplam Borç:** Vatandaşların varlık yönetim şirketlerine 32,9 milyar, TOKİ'ye ise 27 milyar lira borcu bulunuyor. Vatandaşların, bankalara, finansman şirketlerine, varlık yönetim şirketlerine ve TOKİ'ye olan (tahsili gecikmiş borçlar da dahil) toplam borcu 1 trilyon 381 milyar lira düzeyinde seyrediyor.

• Vatandaşların bankalara olan borcunda yıl başından bu yana 295 milyar liralık, toplam borçlarında ise 297 milyar liralık artış yaşandı.

FAİZ ORANLARI

Kredi ve Mevduat Faiz Oranları

• 16 Eylül itibarıyla bankaların **vadeli TL cinsinden mevduata** uyguladığı ortalama faiz oranı yüzde 15,91 oldu. (Ancak kur korumalı mevduat nedeniyle bu oran gerçek durumu yansıtmıyor. Bu hesapların -devletin ödediği kur farkıyla birlikte- üç aylık bir faizin yıllık bileşiği ise yüzde 80'i aşiyor)

• Merkez Bankasına göre, tüketici kredilerinin (ihtiyaç + taşıt + konut) ortalama faizi önceki haftaya göre 0,24 puan artarak yüzde 31,04'e çıkarken, ticari kredi faizleri ise 0,49 puan azalarak yüzde 20,53 oldu.

• Bankalar tüketicilere ihtiyaç kredisini ortalama yüzde 32,38, taşıt kredisini yüzde 27,23, konut kredisini ise yüzde 20,74 yıllık faiz oranıyla kullandırdı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Dolar cinsinden ticari kredi faizi yüzde 8,83, Euro cinsinden olanın faizi de yüzde 7,09 oldu.

Merkez Bankası Faizi

- *Dünyadaki önemli merkez bankalarının faiz artırdığı geçen hafta Merkez Bankası ise artık bir önemi kalmayan politika faizini bir puan daha düşürerek yüzde 13'ten yüzde 12'ye indirdi.*
- *Diğer faiz oranlarını etkilemeyen bu indirimler nedeniyle Türk lirasının çok fazla değer kaybetmesini önlemek için "arka kapı yöntemiyle" döviz satışlarının devam ettiği ileri sürülüyor.*
- *Merkez Bankası bankaları geçen hafta yüzde 12,7 faiz oranıyla fonlamaya devam etti.*

RİSK PRİMİ (CDS) YENİDEN 800'E YAKLAŞIYOR

- Dolar cinsinden 5 yıl vadeli yurt dışı borçlanma tahvillerinin yıllık faizi geçen hafta sonunda yüzde 10,02 oldu. Başta FED olmak üzere diğer ülkelerin faiz artırımını Türkiye'nin dış borçlanma maliyetlerini artırıyor.
- Türkiye'nin, CDS'i (risk primi) ise **bir önceki haftaya göre** yüzde 6,24 oranında artarak 744,03 oldu.

YURT DIŞI ÜRETİCİ FİYATLARINDA YÜZDE 119 ARTIŞ

- Türkiye'nin ihraç ettiği ürünlerin üretici fiyatları ağustosta bir önceki aya göre yüzde 2,64 oranında artarken, son bir yıllık fiyat artışı ise yüzde 118,94 olarak gerçekleşti.
- İktidarın, TL'ye değer kaybettirerek ihracatı artırma hayalleri de hayal olarak kaldı. Zira, Türk lirasının değer kaybının yol açtığı fiyat artışları ihraç ürünlerin girdilerinin fiyatlarını da artırdığı için, dış pazarlarda fiyat yoluyla rekabet üstünlüğü elde edilemedi.

DÖVİZ KURU-ALTIN-BORASA

- Merkez Bankasının açıkladığı döviz kurlarına göre geçen hafta dolar kuru yüzde 0,7 oranında artarken, Euro kurunda yüzde 1,4 oranında düşüş yaşandı. Kurlar sırasıyla 18,37 TL ve 17,94 TL oldu. Dolar kurunda yıl başından bu yana yüzde 41,6, Euro kurunda yüzde 22,2 oranında artış oldu.
- Ortalama dolar kuru (1 Ocak- 16 Eylül 2022 ortalaması) 2021 yılının ortalamasına göre yüzde 77,8 oranında artarak 15,80 TL'ye çıktı.
- Geçen hafta gram altın fiyatı bir önceki haftaya göre yüzde 0,9 oranında azalarak 974,27 lira oldu. Altın fiyatı geçen yılın sonuna göre ise yüzde 25,1 oranında arttı.
- Borsa endeksi ise (BİST100) geçen hafta yüzde 2,8 oranında düştü. Endekste yıl başına göre artış ise yüzde 77,2 oldu.

İCRADAKİ DERDEST DOSYA SAYISI 24 MİLYON

- Ulusal Yargı Ağı (UYAP) üzerinden alınan verilere göre bu yıl 1 Ocak – 23 Eylül günleri arasında icra ve iflas dairelerine UYAP üzerinden toplam 6 milyon 313 bin yeni dosya geldi. 4 milyon 957 bin dosya sonuçlandırıldı.
- **Yeni gelen dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 19,2 oranında arttı.**
- İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı ise son bir yılda 948 bin adet artarak 23 Eylül itibarıyla 23 milyon 923 bine çıktı.

TARIMDA GİRDİ FİYATLARI ARTMAYA DEVAM EDİYOR

- Tarımsal girdi fiyatları temmuzda, bir önceki aya göre yüzde 1,3, geçen yılın aynı ayına göre ise yüzde 133,4 oranında arttı.
- Tarımsal girdi fiyatları endeksini oluşturan alt gruplardan tarımda kullanılan mal ve hizmetlerde son bir yılda yüzde 141,75, tarımsal yatırımlara katkı sağlayan mal ve hizmetlerde ise yüzde 82,16 oranında artış kaydedildi.
- Son bir yılda tarımda kullanılan enerji ve yağ maliyetlerinde yüzde 201, gübre ve toprak geliştiricilerde yüzde 234,8, tarımsal ilaçlarda yüzde 104,8, hayvan yeminde yüzde 145,7, bina bakım masraflarında yüzde 151,7 oranında artış kaydedildi.
- Tarımsal girdi fiyatlarındaki üç haneli artışlar, gıda fiyatlarındaki yüksek oranlı artışların gelecek aylarda da devam edeceğine işaret ediyor.

41 BİN ŞİRKET KAPANDI,75 BİN ESNAF İŞ BIRAKTI

- Bu yıl ocak-ağustos döneminde, Türkiye’de toplam 103 bin 38 yeni şirket ve gerçek kişi ticari işletmesi kuruldu. Aynı dönemde 13 bin 444’ü şirket, 27 bin 440’ı ise gerçek kişi ticari işletmesi olmak üzere toplam 40 bin 884 şirket ve ticari işletme kapandı.
- Yeni kurulan şirket ve gerçek kişi ticari işletme sayısı geçen yıla göre yüzde 17,1 oranında artarken, kapananların sayısında ise yüzde 30,4 oranında artış gerçekleşti.
- Toplam 196 bin 105 esnaf ve sanatkarın işe başladığı ocak-ağustos döneminde, 74 bin 591 esnaf ise iş bıraktı.
- Yeni işe başlayan esnaf ve sanatkar sayısı önceki yıla göre yüzde 5,9 oranında artarken, kapanan esnaf ve sanatkar sayısında ise yüzde 20,8 oranında artış gerçekleşti.

OTOMOBİLDE ÜRETİM DE SATIŞLAR DA AZALİYOR

- *Sanayi üretiminin öncü göstergelerinden biri sayılan otomobil üretimi bu yıl ocak-ağustos döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 2,9 oranında azalarak 496 bin750’ye geriledi.*
- *Aynı dönemde otomobil iç satışları ise yüzde 9,4 oranında daralarak 354 bin 543’te kaldı. Bu satışların 216 bin 800’ü ithal, 137 bin 743’ü ise yerli üretim otomobillerden oluştu. İthal otomobil satışlarında yüzde 7,1, yerli otomobil satışlarında yüzde 12,8 oranında daralma yaşandı.*
- *Türkiye’den ihraç edilen otomobil sayısı ise yüzde 7,2 oranında azalarak 339 bin 363’e indi.*

ELEKTRİK ÜRETİMİ AZALİYOR

- Türkiye’nin elektrik üretimi bu yıl ocak-ağustos döneminde yüzde 0,3 oranında azalarak 219 milyar kilovat saate geriledi.
- Aynı dönemdeki kayıp -kaçak da dahil toplam elektrik tüketimi ise yüzde 0,9 oranında artarak 220 milyar kilovat saat olarak gerçekleşti.
- Türkiye bu dönemde 2,6 milyar kilovatsaat elektrik ihraç ederken, 3,6 milyar kilovatsaat de ithalat yaptı.

FAİZ İNDİRİLİYOR, ENFLASYON VE DÖVİZ ARTIYOR, TÜRK LİRASI ERİYOR

Bir yılda politika faizi yüzde 19’dan 7 puan indimle 12’ye çekilirken faizin sebep olduğu iddia edilen enflasyon, yüzde 19,59’dan 80,21’e yükseldi. Liralaşma ve TL’yi güçlendirme iddiasıyla başlatılan faiz indirimleri, TL’de yüzde 58 değer kaybına ve dolar/TL kurunun 8,44’ten 18,40 liraya yükselmesini sağladı!

Merkez Bankası’nın Eylül ayı PPK toplantısında politika faizi 1 puan daha indirilerek yüzde 12’ye çekildi. Merkez Bankası’nın faiz kararları artık ne iç ne de dış piyasalarda merak ediliyor. PPK toplantısı sonrası yayınlanan toplantı tutanakları ve karar gerekçeleri ise aylardır satırı satırına aynı olduğu için inandırıcı bulunmuyor. Siyasi talimatla alınan kararlar nedeniyle Merkez Bankası’nın kurumsal güvenilirliği dibe vurdu. Tüm bunlara ilave olarak Merkez Bankası’nın resmi sosyal medya hesabının profilinde; ‘Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının temel amacı fiyat istikrarını sağlamaktır.’ ifadesi yer alıyor. Merkez Bankası’nın fiyat istikrarı ve enflasyonla mücadele konusunda kendi yasasında verilen görevi terk ettiğini, bu görevi enflasyon rakamları ve hesapların siyasi talimat doğrultusunda dizayn için fiilen TÜİK’e devrettiğini biliyoruz.

Merkez Bankası-PPK toplantısından bir gün önce piyasaların gözü ve kulağı ABD Merkez Bankası FED’in alacağı faiz kararındaydı. FED, 21 Eylül’deki toplantısında politika faizini 0,75 puan artırdı. FED’in ardından İngiliz Merkez Bankası da 0,50 puanlık artışla politika faizini yüzde 2,25’e çıkarttı. İsviçre Merkez Bankası tarihinde ilk kez enflasyon karşısında pozitif faize geçerek politika faizini yükseltti. Norveç’ten, Brezilya’ya kadar pek çok ülkenin merkez bankaları faiz artışına gitti. Neredeyse Türkiye dışında tüm gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin merkez bankaları hem ulusal paralarının dolar karşısındaki değerini korumak ve kur seviyesini istikrarlı şekilde muhafaza etmek hem de enflasyonla mücadele için parasal sıkılaştırma politikalarını öncelemek için faiz artırdılar.

Merkez Bankası, geçen yıl eylül ayında Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın ‘faiz sebep, enflasyon neticedir’ talimatı doğrultusunda enflasyonu düşürmek iddiasıyla başlattığı faiz indirimleriyle yüzde 19 olan politika faizini aralık sonuna kadar 5 puan düşürerek 14’e düşürdü. Uzunca bir süre politika faizini yüzde 14’te sabit tutan Merkez Bankası, FED’in faiz artışlarına başladığı 2022 Mart ayından bu yana dünya merkez bankalarının tersine ağustos ve eylül aylarında 1’er puan olmak üzere 2 puan daha faiz indirdi.

ABD Doları, küresel piyasalarda rezerv para olarak kabul edilen euro, İngiliz sterlini, İsviçre frangı, Çin yuanı ve Japon yenine karşılık hâlâ dünya genelinde yüzde 70'e varan oranda en güçlü ve en yaygın tedavülde olan rezerv para birimi. Bu nedenle diğer ülkeler kendi para birimlerini dolar karşısında koruyabilmek için belirli oranlarda Fed ile paralel bir faiz politikası izliyor. Türkiye ve Merkez Bankası'nın siyasi talimatlı faiz-para-döviz politikaları, tüm dünyadan ters yönde ayrışıyor!

İktidar faiz indirimleriyle enflasyonun düşürüleceğini, rekabetçi kurla ihracatın artacağını, beraberinde döviz gelirlerindeki yükselişle cari fazla verileceğini iddia ediyordu. Bu iddialara karşın indirimlerin başladığı 2021 Eylül ayında yüzde 19,58 olan enflasyon resmi TÜİK verisiyle yüzde 80,26'ya çıktı. Dolar kuru, geçen yıl eylül ayındaki 8,44 TL'den önce 21 aralıkta 18,20 liraya yükseldi. Merkez Bankası döviz satışı müdahalesi ve Kur Korumalı Mevduat (KKM) ile düşürülmeye çalışılan dolar kuru geçen hafta alınan yeni faiz indirimi kararı ardından 18,40 TL'ye yükseldi.

Cari açık temmuz itibarıyla geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 1193 artışla aylık 4 milyar dolara, yıllık 36,6 milyar dolara ulaştı. İktidarın faiz indirimlerine endekslendiği tüm ekonomik ve parasal göstergelerde iddiasının tam tersi gerçekleşti ve ekonomik model iflas etti. Faiz indirimiyle kredi faizlerinin düşeceğini, yatırımların artacağını, büyüme ve istihdam artışı sağlanacağını savunan iktidarın bu tezleri boşa çıktı.

Küresel düzeyde beklenen durgunluk ve özellikle AB ekonomilerinde enerji kriziyle durgunluğun daha da artmasının yüksek olasılık olarak görülmesi, Türkiye'nin ana ihracat pazarının AB olması nedeniyle negatif anlamda çok kritik bir gidişe işaret ediyor. Sadece dışta değil, iç piyasada da talep yavaşlaması belirginleşiyor. Bu süreç Bakan Nebati'nin 'büyüme uğruna enflasyona göz yumduk' söylemini çürütüyor.

Merkez Bankası'nın çelişkilerle dolu yazılı açıklamasında faiz indiriminin ekonomik durgunluk ve daralma ihtimaline karşı 'canlandırma' amaçlı olduğu ifade edilse de faiz indirimine rağmen **piyasa faizi** ticari kredilerde yüzde 40'larda, bireysel ihtiyaç kredilerinde yüzde 60'larda!

Gerçekte Merkez Bankası faiz indirimiyle iddiasının aksine, örtülü ekonomik daralma, kredilerde küçülme, piyasa faizlerinde artışı tetikleyen bir politika izliyor. Buna karşılık bankaların yüzde 12 faizle fonlanması liranın artan kırılma eğiliminin perçinlenmesi, enflasyon artışının devam etmesi ekonomik daralma demek.

İktidar, faiz indirimlerine başlarken uygulamaya koyduğu ekonomik modeli önce Çin modeli olarak adlandırmıştı. Ucuz emek ve değersiz milli para eleştirileri gelince modelin ismini bu kez Yeni Ekonomi Modeli (YEM) ve ardından da Yerli-Milli Türkiye Ekonomi Modeli (TEM) olarak değiştirdi.

Adını ne koyarlarsa koysunlar geline aşamadaki gerçek, kendisini 'ekonomist' ilan edenlerin söylediğinin aksine ortada model diye bir şey olmadığı gibi, derme-çatma, günü birlik kararlarla ilan edilen hemen tüm hedefler başarısızlıkla sonuçlandı. Faiz indirerek enflasyonu düşürme ve yüksek büyüme hızı-yatırım iklimi yaratma iddiası da bunlardan ikisi.

İKTİDARIN BORSA İSTANBUL'DA YAŞANANLAR KARŞISINDAKİ SUSKUNLUĞU, SUÇLULUĞUN TELAŞIDIR

Borsa İstanbul'da siyasi gücü de arkasına aldığı anlaşılan tarihi vurgunda iktidarın suskunluğu dikkat çekiyor. Borsa tarihinin bu en büyük vurgunu iktidardaki ahlaki ve kurumsal çöküşü, çürüme ve kokuşmayı gözler önüne serdi. Ağır görev ihmali yapan SPK, BİST, DDK, BDDK ve TBB'nin tüm kadrolarının ağırlıkla Saraya yakın isimler olması vurgunun bir başka dikkat çekici boyutudur!

Haftalar önce kamu bankalarının hisseleri üzerinden başlatılan planlı ve organize bir manipülasyonla BİST'te (Borsa İstanbul) büyük bir soygun-vurgunun amaçlandığını gündeme getirmiştik. SPK (Sermaye Piyasası Kurulu) eski başkanı ve AK Parti Milletvekili olan kız kardeşiyle eşinin başrolde olduğu, bir ayağı Cumhurbaşkanlığı sarayına uzayan rüşvet ağıyla ilgili belgeler ve iddialar ortalığa saçılırken, 180 milyon dolara ulaşan bir rüşvet ve komisyonun paylaşıldığı, kendisinden rüşvet istendiğini açıklayan bir iş kadınının ifşaatlarıyla da somutlaşmıştı.

Ancak partimiz de dahil Cumhuriyet savcılıklarına yapılan suç duyuruları için hiçbir inceleme ve soruşturma başlatılmadı. Ayan beyan ortada olan, karşılıklı olarak birbirlerine ithamlarda bulunan rüşvet organizasyonunun iktidara mensup üyeleri için hiçbir adım atılmadı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan rüşvet ağının üyesi iki danışmanını görevden alarak kendisini sorumluluktan ve sürecin siyasi parçası olmaktan sıyrma yoluna gitmesine karşılık, çok daha büyük bir borsa vurgununun bu süreçte planlandığı ve devreye sokulduğu **son iki haftada yaşanan gelişmelerle açığa çıktı.**

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Önceki değerlendirmelerimde BİST yönetim kurulu başkanı ve dört yönetim kurulu üyesinin (Cumhurbaşkanlığı Ekonomi Politikaları Kurulu, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı, Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu Başkanı) bizzat Cumhurbaşkanlığı sarayında görevli isimler olduğunu ve Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından bu göreve getirildiklerini ifade ettim. BİST’i denetlemek ve küçük yatırımcıyı korumakla görevli SPK Başkanı ve yöneticilerinin de yine Cumhurbaşkanı tarafından tayin edildiklerini vurguladık.

Ağustos başından itibaren hisseleri üzerinde organize manipülasyon başlatılan iki kamu bankası da (Vakıfbank-Halkbank) Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın yönetim kurulu başkanı olduğu **Türkiye Varlık Fonu (TVF)** çatısı altında, hisseleri TVF portföyünde yer alan, yönetimleri ve yönetim kurulu üyeleri Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından atanan bankalar. TVF’de Cumhurbaşkanı Erdoğan’dan sonra Başkanvekili olarak yönetim kurulunda yer alan kişi (Prof. Erişah Arıcan) aynı zamanda BİST Başkanı ve Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın danışmanı.

Böylesine iç içe geçmiş ilişkiler ağı ve saray kontrollü bir yönetsel yapı altındaki tabloda, **BİST’te gerçekleştirilen tarihi soygunun siyasi iktidarın bilgisi dahilinde olmaması olanaksız.**

Küçük yatırımcıyı BİST’e çağıran ‘yatırımlarınız için güvenli liman’ diyen Bakan Nebati, son bir haftada paraları buharlaştırılan milyonlarca küçük yatırımcının vebalini taşımaktadır.

Ucunun hangi siyasi mevkilere ulaşabileceği öngörülemediğinden ‘sözde’ özerk olan düzenleyici-denetleyici kurullar ellerini bile kıpırdatamadılar. Planlı ve organize şekilde gerçekleştirilen bu soyguna seyirci kalmakla yetindiler. İşlemlerle ilgili herhangi bir inceleme, soruşturma başlatılmadı. Tüm bu gelişmeler sürecin siyasi destekli olduğunu, siyaset talimat ya da izin vermediği için harekete geçilemediğini somut şekilde işaret ediyor.

Her kurumun bağlı olduğu, her şeyin apaçık ortaya çıkarılması, tüm sorumluların soruşturularak gerekirse yargı önüne çıkarılması talimatını vermesi gereken siyasi sorumlu, seçilmiş Cumhurbaşkanı! Bu kurumsal denetim-hukuksuzlukları ortaya çıkartma mekanizmasında yer alan kurumların tamamı silsile halinde en tepeye, Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın gözüne bakıyor.

Uluslararası ekonomi gazeteleri ve haber ajansları (Reuters, Bloomberg) BİST’teki tarihi büyük vurgunu ‘flaş’ haber olarak duyururken, küçük yatırımcıların kaybettiği, buharlaştırılarak ‘el değiştiren’ paranın 5,1-5,3 milyar dolar (29 milyar TL) arasında hesaplandığını duyurdular.

Şimdi borsada benzer operasyonları önleme amaçlı, **Vadeli İşlem Opsiyon Piyasalarındaki kaldıraçlı işlemlere** bir takım sıkı kurallar ve teminat zorunlulukları getiren kararların yürürlüğe konulacağı ve bu yönde hazırlıklar yapıldığı belirtiliyor.

Büyük vurgunun sorumluları, perde arkasındaki planlayıcı-organizatörler, manipülasyon şebekesini eş zamanlı olarak yönetenler, 1-1,5 ay boyunca bu süreci görmezlikten gelerek göz yuman, görevini ihmal edenler, bu operasyondan nemalanarak servet elde edenler ve bunların sermaye piyasalarındaki, aracı kurumlardaki, SPK ve BİST’teki, Cumhurbaşkanı bürokrasisi içindeki paydaşları soruşturulup açığa çıkartılmadıkça, milyonlarca küçük yatırımcının mağduriyeti giderilmedikçe alınacak kararlar, iktidarın vurgunu örtme çabasından öte bir şey olmayacaktır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan bu doğrultuda adım atmadıkça, DDK, SPK, BDDK’ya soruşturma talimatı vermedikçe ve suç duyurularını işleme koymayan savcılar harekete geçmedikçe bu borsa operasyonunun lekesi iktidarın üzerinde kalacaktır. İktidarımızda; reklam yüzü Hazine ve Maliye Bakanı olan bu soygun tüm boyutlarıyla araştırılacak, **tüm sorumlulardan yargı önünde hesap sorulacaktır!**

TÜRKİYE, AĞIR BİR ÜRETİMSİZLİK, YATIRIMSIZLIK VE İŞSİZLİK SÜRECİNE GİRİYOR!

Ocak-Temmuz döneminde 14,5 milyar TL tutarındaki 1507 yeni yatırımın teşvik belgesi, yatırımcı yatırımdan vazgeçtiği için iptal edildi. Sanayi üretiminde sert düşüşler yaşanırken yeni yatırımların peş peşe iptal edilmesi Türkiye’nin ağır bir üretimsizlik, yatırımsızlık ve işsizlik sürecine girdiğini gösteriyor!

Üretim, istihdam, yatırım ve ihracat artışıyla, cari fazla verilmesini hedefleyen ‘yerli ve milli’ yeni ekonomi modelinin yatırım ayağında da büyük çöküş yaşanıyor. Teşvik belgeli binlerce yeni yatırım yatırımcının vazgeçmesiyle iptal edildi. Yüksek enflasyonun TL’de yarattığı ağır erozyon yatırımcının özkaynaklarını ve işletme sermayesini erittiği gibi, Merkez Bankası’nın faiz indirimlerine rağmen ticari kredi faizlerinin olağanüstü düzeylere ulaşmasının yanında finansmana erişimin de iyice zorlaşması yeni yatırım planlayan şirketleri bu kararlarından vazgeçirdi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Bu yılın yedi aylık döneminde teşvik belgesine bağlandığı halde vazgeçilen 1507 yatırımın yatırım tutarı toplamı 14,5 milyar TL, taahhüt edilen yeni istihdam sayısı ise 60 bin kişi idi. Ocak-Temmuz döneminde yeni yatırım amaçlı başvurular sonrası bakanlığın verdiği teşvik belgesi sayısı 6439 olurken, vazgeçilen teşvikli yatırımların oranı yüzde 24 oldu! **Bu oran son beş yıllık dönemde gerçekleşen en büyük yeni yatırım iptali.**

COVID19 salgını döneminde yavaşlayan ekonomik faaliyetler, ekonomideki büyük daralma ve yatırım düşüşü sürecinde bile **teşvik belgesi iptal edilen yatırımların oranı yüzde 18 idi.**

Sanayi üretimi gerilerken 1500'ün üzerinde yeni yatırımın iptal edilerek, vazgeçilmesi çok vahim bir tabloyu gözler önüne seriyor. Yatırımcı uygulanan Yeni Ekonomi Modeline (YEM) güvenmediği gibi, her sabah uyandığında değişen kararlar, yönetimdeki keyfilik, para-döviz-faiz konusundaki akıl ve bilim dışı uygulamalarla bir ay sonrasını öngöremez durumda. Buna yüzde 80'i aşan enflasyonla eriyen sermayeden kaynaklı riskler, kurların sürekli yükselmesiyle yatırım amaçlı ithal edilecek hammadde, ara ve yatırım malı, makine-teçhizat maliyetlerinin öngörülemezliği eklenince yapılacak yatırımın tamamlanamadan batması, yarım kalması endişesi yatırımcıyı vazgeçiriyor.

Türkiye ekonomisinin yeni yatırım, üretim ve istihdam gereksinmesi had safhada iken teşvik belgesi olarak çok ciddi avantajlar sağlanan yatırımlardan vazgeçilmesi iktidarın sanayiciyi, yatırımcıyı ve imalatçıyı da yeni yatırım isteğinden soğuttuğunu gösteriyor. Önümüzdeki aylarda vazgeçilen yatırımlar nedeniyle teşvik belgesi iptallerinin daha da arttığına tanık olacağımızı, **ülke ekonomisinin çok ağır bir daralma, durgunluk ve işsizlik artışıyla karşı karşıya kalacağını öngörmekteyim!**

TÜRKİYE, GIDA ENFLASYONUNDA DÜNYADA İLK BEŞ ÜLKE ARASINA GİRDİ!

Türkiye, gıda enflasyonunda dünyada ilk beş ülke arasına girdi. 20 yıldır uygulanan tarım ve hayvancılığı bitirme politikalarına rağmen hâlâ tarımsal üretimde dünyadaki ilk 10 ülkeden birisi olan Türkiye'nin gıda enflasyonunda zirveye yerleşmesi tamamıyla iktidarın bilerek ve isteyerek uyguladığı yanlış, basiretsiz ve öngörüsüz ekonomi politikalarının sonucudur!

AK Parti iktidarlarının tarım ve hayvancılığı bitirme politikalarına rağmen ayakta kalmaya devam eden Türkiye tarımsal üretiminin milli gelir içindeki (GSYH) payı son 10 yılda yüzde 5'e kadar geriledi. İthalata öncelik veren tarım ve hayvancılık politikalarıyla 3 milyon hektar tarım arazisi ekilemez durumda. Hemen her üründe yerli üreticiyi ithalatla terbiye etmeye yönelik iktidarın bütçeden tarımsal desteklere ayırdığı ödeneklerde de doğru düzgün artışlar olmadı. İlan edilen taban fiyatlar, tarımsal desteklemeler, tarım ve hayvancılığa yönelik göstermelik teşvikler resmi enflasyonun, tarımsal üretim ve girdi maliyetlerinin çok altında kaldı. Buna rağmen Türkiye hâlâ Çin, Hindistan, ABD ve Rusya gibi ülkelerin ilk sıraları paylaştığı dünya tarımsal üretiminde 10 ülke arasında yer alıyor. Ancak gıda enflasyonunda **Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) son verileriyle en yüksek gıda fiyat artışlarının yaşandığı ilk beş ülkeden birisi.**

Türkiye'deki gıda fiyatları son yıllarda özellikle kurlardaki yükseliş, üretimdeki düşüş, maliyetlerdeki artış ve gıda ithalatının kur etkisiyle pahalanması sonucunda tırmanışa geçti. Gıda enflasyonunda dünyada ilk beşe giren Türkiye'nin önündeki diğer dört ülke; açlık, kuraklık ve kıtlık yaşanan, siyasi istikrarsızlık ve derin ekonomik bunalımlarla boğuşan, Zimbabwe, Lübnan, Venezuela, Sri Lanka. Ağustos verileriyle FAO'nun Dünya Gıda Enflasyon artışı sıralamasında ilk 5 ülke şöyle:

Zimbabwe	yüzde 353
Lübnan	yüzde 240,2
Venezuela	yüzde 108,8
Sri Lanka	yüzde 93,7
Türkiye	yüzde 90,3

Gıda enflasyonunda Türkiye'nin dünya beşincisi olmasının arkasındaki **yegâne etken**, iktidarın faizi indirime ısrarının yol açtığı kur artışları ve bundan tetiklenen maliyet artışlarıyla, TL'deki hızlı değer kayıplarının zirveye çıkarttığı enflasyon. Kur artışlarını dizginlemek için yürürlüğe konulan **Kur Korumalı Mevduat (KKM)** hesaplarına beş ayda hazine 75,6 milyar TL kur farkı ödenirken, Merkez Bankası'nın dövizden KKM'ye dönen hesap sahiplerine asgari hazine kadar kur farkı ödediği göz önünde tutulduğunda **KKM maliyeti 150 milyar TL'yi aşıyor!**

HAYAL TÜCCARI UMUT SATIYOR, SONRA UNUT DİYOR!

Açıklanan 500 bin konutluk sosyal konut projesine başvuru sayısı 4 milyonu aştı, başvuranlardan 2 milyar TL toplandı. TOKİ 2019'dan bu yana evini alamayanlara ortalama en erken konut teslim süresinin 36 ay olduğunu söylüyor. İktidar, 24 ayda 250 bin konut vaat ediyor!

İlan edilen ilk etapta 250 bin, beş yılda 500 bin konut vaatli sosyal konut projesinin tamamıyla seçim amaçlı olduğunu ifade etmişim. Sonrasında yaşanan gelişmeler kampanyanın gizli hedefinin vatandaşlarda sıfır faizli milyarlarca liralık taze kaynak toplamak olduğu netleşiyor. Şu ana kadar konut, işyeri ve arsalar için yapılan başvuru sayısı 4 milyonu aştı. Başvurularda alınan 500'er TL üzerinden bir hesaplama yapıldığında iki yıl sonra verilecek 250 bin ev için 2 milyar TL sıfır faizli para toplandı. 31 Ekim'e kadar başvuru sayısının daha da artması, **vatandaştan faizsiz toplanan paranın da 3-4 milyar TL'ye ulaşması yüksek ihtimal!**

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı iktidar kanallarında yaptığı açıklamalarda yüzde 10 peşinat (60 bin-85 bin TL) ve açıklanan ilk tahmini taksit tutarlarının asgari ücretli, emekli, işsiz gençler, şehit ve gazi yakınları için 'yüksek' bulunduğu eleştirilerine karşılık, 'Biraz daha fazla çalışacaklar, yakınlarından, dostlarından borç bulacaklar, fazla mesai yapacaklar' karşılığını veriyor.

Bakanın ifadesine göre kura çekimleri başvurular tamamlandıktan sonra peyderpey aralıklarla çekilecek ve 2023 Mart'ına kadar tamamlanacak. Kuralar tamamlandıktan sonra kurada çıkmayanlar bankalara başvurarak 3 gün içerisinde 500'er TL'lerini geri alabilecek.

Yani 4 milyon kişiden toplanan 2 milyar, muhtemelen ekim sonuna kadar ikiye-üç katlanacak milyarlar nisan ayına kadar 6 ay boyunca TOKİ tarafından faizsiz olarak kullanılacak.

Sadece bu bile iktidarın 'sosyal konut' projesi adı altında halktan para toplamayı hedeflediğini, TOKİ'nin tamtakır olduğu açığa çıkan kasasına nakit enjekte etmeyi amaçladığını, 'iyi niyetli olmadığını' gösteriyor.

TOKİ'nin bu projeyi başlatacak ve yürütecek parasının olmadığını gösteren bir başka gelişme ise şu ana kadar TOKİ'den konut ya da işyeri almış ve taksitlerini ödemeye devam edenlere, kalan taksitlerini peşin ödemeleri halinde yüzde 25 indirim vaat edilmesi. Ayrıca Cumhurbaşkanı Erdoğan kalan borcunun yüzde 25'ini peşin ödeyenlere de indirim yapılacağını ifade etti.

Tüm bu vaatler sosyal konut, arsa, işyeri projesinin tamamıyla seçim kampanyası amaçlı, halktan peşin para toplayarak, taze kaynak bulma, bu kaynağı seçim amaçlı kullanma planının uygulandığını ortaya koyuyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan 2019'da 'her yıl 100 bin sosyal konut' projesini başlatmıştı. Aradan üç yıl geçtiği halde, bu projeye ilgili tek bir konut dahi üretilmediği, pek çok ilde kurası çekilen konutların ihalesinin bile yapılmadığı, müteahhidin belli olmadığı, bazı illerde üç yıl geçtiği halde ihalelerin henüz değerlendirme aşamasında olduğu ortaya çıktı. İhalesi yapılarak inşaatına başlanan bazı illerdeki sosyal konut projelerinde ise 2019'dan bu yana inşaatın yüzde 2 seviyesine geldiği belirlendi.

TOKİ 2019'da kura çekip konut sahibi olmaya hak kazanan ancak, ihalesi yapılmadığı için ortada konut bulunmayan projeye ilgili yöneltilen sorulara 'TOKİ'nin ortalama konut inşaat ve teslim süresi asgari 36 aydır' yanıtını veriyor. Yani TOKİ 2019'da başlatılan ve teslim edilmeyen konutların hak sahiplerine bile bugün konutlarının en erken 36 ayda-3 yılda teslim edilebileceğini söylüyor.

TOKİ, daha önceki projeler için hala ortada olmayan konutları, en erken 36 ayda teslim edebileceğini söylerken; İKTİDAR, şu anda başvurular için para toplanan 500 bin konuttan 250 bininin 24 ayda teslim edileceği vaat ediyor.

Bu çelişkiler, bu projenin de tamamıyla aldatmaca, vatandaştan milyarları kapma amaçlı olduğunu gösteriyor!

2019'da vaat edilen konutların çoğunun daha ihalesini bile yapmayan TOKİ'yi 250 bin konut için ortaya süren iktidar, 'nasıl olsa iki yıl sonra alacağı konut umuduyla seçmen bize oy verir. Seçime kadar vaadimizi tutup tutamayacağımızı test etmesi söz konusu değil. Kaybedersek de zaten konutları teslim etmek mecburiyetimiz yok' düşüncesiyle bu kampanyayı başlattı.

Uygulanan ekonomi politikalarıyla konut sorunu kitlesel bir sosyal konut krizine dönüşürken, suni faiz **indirimiyle konut kredisi faizleri dar ve orta gelirli için ödenemez noktaya yükseldi.**

Konut alan yabancılara vatandaşlık verilmesi uygulamasıyla yabancılara yoğun şekilde ev almaya yönelmeleri, dar gelirli için değil **ev almayı, kiralık ev bulmayı bile olanaksız hale getirdi.**

İktidarın ödemesi imkansız peşinat ve taksitlerle ilan ettiği kampanya, bu haliyle bir sosyal konut projesi olmaktan çok uzak. **Buna rağmen iki haftada 4 milyon kişinin başvuru yapması BARINMA VE KİRA SORUNUNUN ne kadar büyük bir sosyal soruna dönüştüğünü ortaya koyuyor.** Tıpkı Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 3 kişilik işe 23 bin kişinin başvurduğunu görmezlikten gelerek 'İşsizlik yok, çalışmak isteyeneye iş çok' sözleriyle sergilediği gerçeklikten kopma hali, sosyal konut projesinde de kendisini gösteriyor!

AVRUPA DA DESTEK BİZDE KÖSTEK

Avrupa ülkeleri vatandaşlarının ve sanayi-ticaret işletmelerinin enerji faturalarını hafifletmek, destek vermek için peş peşe adımlar atıyor, Türkiye'de ise durum içler acısı! İktidar, yaklaşan kış öncesinde elektrik ve doğalgaza yüklü zamlar yaparak halka ve sanayiciye 'ne halin varsa gör' diyor!

Türkiye'de herkesi kaygılandıran enerji faturalarına karşı zam dışında bir adım atmayan iktidar, eylül başındaki elektrik ve doğalgaz zamlarıyla halkı ve sanayiciyi inletiyor. Oysa Avrupa ülkeleri Rusya'nın doğalgazı kesmesine, ciddi bir enerji darboğazıyla karşı karşıya olmalarına rağmen, vatandaşlarının, sanayicilerin ve ticari işletmelerin enerji faturalarını aşağı çekebilmek için devlet destekli sübvansiyon ve fiyat sabitleme uygulamalarını devreye koyuyor.

Almanya'da hükümet, dev doğalgaz ithalatçısı ve tedarikçisi Uniper'in hisselerinin yüzde 99'unu 8 milyar euroya satın alarak bu şirketi kamulaştırdı. Doğalgaz satış fiyatları devlet tarafından sübvansiyon edilerek düşük fiyattan doğalgaz sağlanacak.

İngiltere'de hükümet, enerji maliyetlerine ve satış fiyatlarına üst sınır getirdi. Ekim'den geçerli olmak üzere bireysel tüketicilere elektrik ve doğal gaz fiyatlarında uygulanan üst sınır, sanayi ve ticari işletmeler için de geçerli olacak. İngiltere Maliye Bakanlığı, işletmelerin çökmesini engellemek, istihdamı korumak ve enflasyonu sınırlamak için devletin devreye girdiğini duyurdu.

Hollanda'da hükümet enerji faturalarını sübvansiyon etme kararı aldı. 1 Kasım'dan itibaren, elektrik ve doğal gaz faturaları, geçen yılki ortalama tüketim miktarına kadar Ukrayna savaşı öncesindeki fiyattan düzenlenecek.

Hükümetlerin attığı bu adımlar ülkelerinin ekonomisini, sanayisini, işletmeleri ve aileleri ağır enerji faturalarına karşı korumanın ötesinde, enerji fiyatlarındaki artıştan kaynaklı enflasyon yükselişlerini de engelleme amaçlı. Bunun için bütçelerinden ciddi kaynaklar ayırıyorlar.

Türkiye'de ise iktidar neredeyse her gün değişen akaryakıt fiyatları ve zamların yanında elektrik ve doğalgaza yılbaşından bu yana defalarca zam yaparak faturaların 5-6 kat artmasına yol açtı. Milyonlarca hane kış mevsiminde kira tutarına yaklaşan elektrik ve doğalgaz faturalarıyla beslenme, barınmanın yanında sorunuyla karşı karşıya kalacak.

İktidarı enerji faturalarını sübvansiyon etmek için bütçeden öncelikli kaynak ayırmaya, **elektrik-doğalgaz fiyatlarını 1 Ekim 2022 -1 Mayıs 2023 arasında sabitleyerek oluşacak fiyat farklarını bütçeden karşılamaya** ve ülkede enerji fiyatlarında istikrar ve maliyet düşüşü için **özelleştirilen elektrik ve doğalgaz dağıtımını kamulaştırmaya çağırıyoruz!**

AÇLIK SINIRI 7 BİN YOKSULLUK SINIRI 23 BİN LİRAYI AŞTI

Türk-İş araştırmasının 2022 Eylül ayı sonucuna göre; dört kişilik bir ailenin aylık gıda harcaması tutarı yani açlık sınırı 7 bin 245 liraya yoksulluk sınırı ise 23 bin 599 liraya çıktı. Gıda enflasyonu aylık yüzde 5,15, son 12 ayda ise yüzde 130'u aştı.

Türk-İş'in her ay gerçekleştirdiği "Açlık ve Yoksulluk Sınırı Araştırması"nın Eylül 2022 sonuçları açıklandı.

Buna göre, dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı yani açlık sınırı 7 bin 245 liraya yükseldi. Gıda enflasyonunda artış aylık yüzde 5,15, son 12 ayda ise yüzde 130'u aştı.

Yoksulluk Sınırı 23 Bin Lira

Gıda harcaması ile giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarını gösteren yoksulluk sınırı 23 bin 599 liraya ulaştı.

Bekar bir çalışanın yaşama maliyeti ise aylık 9 bin 469 lira olarak hesaplandı.

Gıda Enflasyonunda Yıllık Artış Yüzde 130

Türk-İş verileri temel alındığında “mutfak enflasyonu”ndaki değişim Eylül 2022 itibarıyla; Ankara’da yaşayan dört kişilik bir ailenin “gıda için” yapması gereken asgari harcama tutarındaki artış bir önceki aya göre yüzde 5,15 oranında gerçekleşti.

Son 12 ay itibarıyla artış oranı yüzde 130,01 olarak hesaplanırken dokuz aylık değişim de yüzde 76,80 oranında oldu.

TÜM AİLE ÇALIŞSA DAHI YOKSUL

Yoksulluk sınırı 23 bin 599 liraya çıktı. Dört kişilik bir ailede herkes asgari ücretle çalışsa dahi yoksulluk sınırını aşamıyor. Bekâr bir asgari ücretlinin ise yaşam maliyetini karşılamak için 3 bin 970 TL'ye ihtiyacı var.

Türk Lirası değer kaybediyor, fiyatlar doludizgin artıyor, düşük gelirliğin gıdaya erişimi ise zorlaşıyor. Türk-İş'in verilerine göre eylülde açlık sınırı 7 bin 245 TL'ye, yoksulluk sınırı 23 bin 599 TL'ye yükseldi. Mutfak enflasyonu aylık yüzde 5,15, yıllık 130,01 arttı. Türk-İş araştırmasının sonucuna göre, dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı olan açlık sınırı 7 bin 245 TL'ye yükseldi. Açlık sınırı 5 bin 500 lira olan asgari ücretin 1745 TL üzerinde gerçekleşti.

Dört kişilik bir ailenin gıda harcaması ile giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı olan yoksulluk sınırı 23 bin 599 TL'ye yükseldi. 4 kişilik bir ailede herkes 5 bin 500 lira olan asgari ücretle çalışsa dahi, hane geliri yoksulluk sınırını geçemiyor.

Bekâr bir çalışanın 'yaşama maliyeti' ise aylık 9 bin 469,35 TL olarak hesaplandı. Buna göre, Ankara'da asgari ücret alan bekâr bir çalışanın, aylık yaşama maliyetini karşılayabilmesi için 3970 TL daha bulması gerekiyor. Raporda, “Tüm bu olumsuz sonuçların maaşlı, ücretli, yevmiyelilere yansımaları ücretlere zam yapılarak bertaraf edilmeye çalışılıyor. Lakin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın beklentileri çıpalayamadığı bir ortamda enflasyon beklentisi gerçekleşen enflasyonla şekilleniyor. Bu da kendi kendini besleyen bir enflasyonist atmosfer yaratıyor” ifadeleri kullanıldı.

Türk-İş'in açlık ve yoksulluk sınırı araştırması enflasyon açısından da öncü göstergelerden biri olarak kabul ediliyor.

Yüksek enflasyon nedeniyle sabit gelirli denge, yeterli ve sağlıklı beslenebilmekten bile yoksun kalıyor. 63 yaşındaki Ayşe Sonuvar, doğru düzgün beslenemediklerini belirterek “Yoksuluz. Yoksulluk sınırı bu kadar yükselmeden de yoksulduk. Eşimi kaybettiğimden beri evi tek maaşla geçindirmeye çalışıyorum. 63 yaşındayım şu an, daha yeni emlakçıda işe girdim. Emekli maaşım faturalara yetmiyor. Bir peynir alayım diyorsun kilosunu 100

lira, yumurtanın kolisi 80 lirayı aşmış. Doğru düzgün beslenemiyoruz bile. Bunlar gitmediği sürece biz daha çok yoksul kalırız” dedi. 57 yaşındaki Hatun Dilmen ise “Eşimle çay ocağı işletiyoruz. En son ne zaman dışarıda bir şey yaptık hatırlamıyorum” dedi. “Hayatımız kalmadı” diyen Dilmen, şöyle konuştu: “Yatıyoruz, işe geliyoruz ve gidiyoruz tekrar yatıp işe geliyoruz. Hayatımızı böyle. Bir hayatımız kalmadı. İyi ki zamanında bir ev almışız. Yoksa bu şartlarda çok zor olurdu. Kışın doğalgazı açmayı düşünmüyoruz. Battaniyeyle oturuyoruz. Bizim gelirimiz bu ekonomik durumda eriyip gidiyor. Umud falan kalmadı. Yaşlısı var, hastası var bizden çok zor durumda olanlar var. Durum çok kötü. Böyle giderse daha çok kötüleşiriz.”

30 yaşındaki Mehmet Atmaca da geçinmenin giderek zorlaştığını belirterek şunları söyledi: “3 yaşında bir çocuğum var, evim kira. Bütün giderleri hesapladığımızda dükkânın ve evin kirası, faturalar, çocuğun ihtiyaçları 15-20 bin lirayı geçiyor zaten. O kadar bir gelirimiz de olmuyor. Bir şeyler değişmediği sürece, durumumuz pek iyiye gidecek gibi görünmüyor.”

YOKSULLUK SINIRI 10 BİN LİRA ARTTI

Fiyat artışları nedeniyle halkın satın alma gücü giderek azalıyor. Birleşik Kamu-İş’in hesaplamasına göre açlık sınırı 7 bin 667 lira, yoksulluk sınırı ise 22 bin 377 lira oldu. Yoksulluk sınırı son bir yılda ise 9 bin 908 lira arttı.

Birleşik Kamu-İş Konfederasyonu Açlık-Yoksulluk Araştırılması Eylül ayı raporuna göre, temel gıda fiyatlarında yaşanan yüksek artışlar ile dört kişilik bir ailenin açlık sınırın eylül ayında 7 bin 667 liraya kadar çıktı. Yoksulluk sınırı ise 22 bin 377 liraya yükseldi.

Araştırmada son bir yılda açlık sınırı 4 bin 39 lira, gıda dışındaki ihtiyaçlar için yapılması gereken harcama ise 5 bin 869 lira arttı. Ailelerin gıda ve gıda dışı ihtiyaçlarını insan onuruna yaraşır bir şekilde yoksunluk hissi çekmeden karşılayabilmesi için yapması gereken toplam harcama tutarını gösteren yoksulluk sınırı son bir yılda toplam 9 bin 908 liralık artış gösterdi.

Ankara’da en fazla alışveriş yapılan marketlerden derlenen fiyatlarına göre, sağlıklı beslenebilmek için et- balık- yumurtaya aylık olarak harcanması gereken tutar bir önceki aya göre 7 lira, son bir yılda ise 782 lira artarak bin 823 lira oldu.

Kuru bakliyat için yapılması gereken harcama önceki aya göre değişmezken, geçen yılın aynı ayına göre ise 118 liralık artışla 209 lira oldu.

Süt, yoğurt ve peynir için yapılması gereken harcama eylülde bir önceki aya göre 19 lira artarak 2 bin 19 liraya yükseldi. Son bir yıllık dönemde ise bin 142 liralık artış oldu. Sebze harcamasının parasal tutarı da eylülde önceki aya göre 82 lira arttı, geçen yılın aynı ayına göre ise 583 lira artarak 876 lira oldu.

Eylülde, 26 lira artarak 785 liraya yükselen ekmek, un ve makarna gibi ürünler için yapılması gereken harcama son bir yılda 275 lira arttı.

Dört kişilik bir ailenin insan onuruna yaraşır bir şekilde yoksunluk hissi çekmeden yaşayabilmesi için yapması gereken gıda ile gıda dışı harcamaların toplam tutarını gösteren yoksulluk sınırı ise eylülde 629 lira daha artarak 22 bin 377 liraya yükseldi. Yoksulluk sınırında, bu yılın ilk 9 aylık döneminde 8 bin 865 liralık, son bir yılda ise 9 bin 908 liralık artış yaşandı.

10 KİŞİDEN 8’İNİN ALIM GÜCÜ DÜŞTÜ

Vatandaş markasız ve ucuz ürünlere yöneliyor. Yapılan araştırmaya göre, Türkiye’de her 10 kişiden sekizinin son dönemde alım gücünün düştüğü ortaya çıktı.

Uluslararası alanda faaliyet gösteren araştırma ve danışmanlık şirketi Ipsos tarafından yapılan iki araştırma, ülkede 10 kişiden sekizinin alım gücünün düştüğünü ortaya koyarken, enflasyonun hem Türkiye’de hem de küresel olarak artacağı öngörüsünün hakim olduğunu gösterdi. Türkiye’de yurttaşlar üç ay öncesine göre gıda harcamalarına daha çok para ayırdığını, alışkın olduğu markalar yerine market markası ya da markasız ürünleri tercih ettiğini, promosyonları takip ettiğini belirtti.

Ipsos tarafından yapılan iki ayrı 2022 Küresel Enflasyon Algısı Araştırması’na göre, küresel olarak ciddi bir enflasyon artışı beklenirken ülkede alım gücünde önemli aşınma izlendi. Gerek araştırmanın yapıldığı 28 ülkede gerek Türkiye’de insanların gelecek altı aya ilişkin faturalarını ödemekten endişe duydukları kaydedildi.

28 ülke ortalaması baz alındığında yüzde 42 oranında çok artış, yüzde 32 oranında da artış öngörülüyor. Toplam yüzde 74 oranında artış ya da çok artış görülürken, aynı kalacak diyenler yüzde 13, azalacak diyenler de yüzde 9 oranında kaldı.

Artış Bekleniyor

Türkiye'de artış bekleyenler toplam yüzde 78 oldu. Türkiye'de enflasyonun çok artacağını düşünenler yüzde 55, artacak diyenler de yüzde 23 olarak kaydedildi. Türkiye'de son bir ay düşünüldüğünde alım gücünüzde nasıl bir seyir görüldü sorusuna alım gücünün azaldığını söyleyenler yüzde 81, aynı kaldı diyenler yüzde 13 oldu. 28 ülkede toplumun yarısı gelecek altı ay içinde faturalarını ödeyebilme konusunda endişeli çıkarken, Türkiye'de endişeli olanların oranı yüzde 63 olarak izlendi.

Gıda harcaması artacak promosyonlar takipte

Araştırmaya göre, her 10 kişiden sekizi gıda alışveriş maliyetinin artacağını düşünüyor. İnsanlar giyim alışverişini kısıyor, market alışverişlerinde en ucuz marketi bulmak için dolaşıyor. Mevcut ekonomik koşullar altında şu anki alışveriş davranışlarını üç ay öncesi ile kıyaslamaları istendiğinde ortaya çıkan sonuç, son üç ayda daha çok fiyat araştırması yapan, promosyonları daha çok takip eden, her zaman aldığı markalar yerine daha uygun fiyatlı markaları ya da market ya da markasız ürünleri tercih eden bir tüketici profili ortaya çıktı.

TÜRKİYE, SERVET DAĞILIMININ EN ADALETSİZ OLDUĞU ÜÇ ÜLKEDEN BİRİ

Adında "adalet" olan parti, her türlü adalete darbe vurdu, en zengin %1, ülkedeki servetin %41'ine sahip

Türkiye'de en zengin yüzde 1'lik kesim ülkedeki toplam servetin yüzde 41'ine sahip. Türkiye servet dağılımının en adaletsiz olduğu üçüncü ülke. Bizden daha kötü olanlar; oligark ekonomisi Rusya ve teneke mahallelerin olduğu Güney Afrika.

Türkiye'nin küresel servetten aldığı payın 2007-2013 arasındaki yükselişi durdu ve özellikle tek adamlık hevesinin arttığı 2017'den itibaren de düşüş hızlandı.

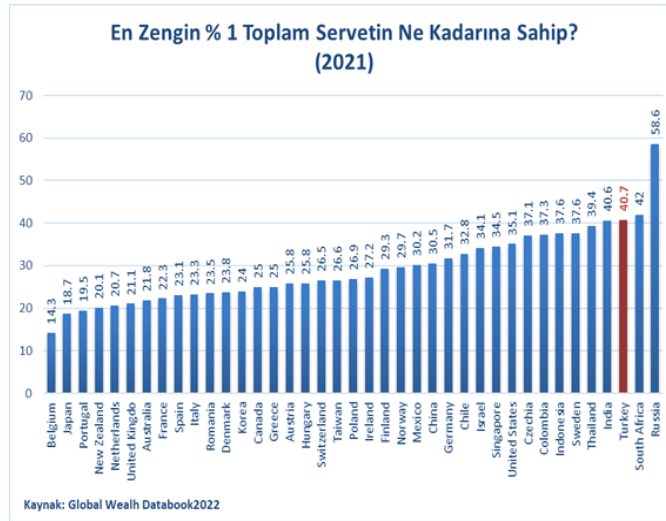
Az Gittik, Uz Gittik, 20 Yıl Önceye Gittik

20 yıllık bir hükümetin Türkiye'yi dünyaya göre yoksullaştırma hikâyesi. Türkiye'nin küresel servetten aldığı pay 2007-13 arasında yükselişini durdurmuş. Tek adamlık hevesinin arttığı 2017'den itibaren de düşüş hızlanmış. Yani az gitmiş uz gitmiş 2002'nin gerisine gitmişiz.

En Zengin %1, Ülkedeki Servetin %41'ini Alıyor

Türkiye yoksullaşmış, küresel servetten aldığı pay azalırken, ülke içinde servet nasıl dağılmış? Elbette son derece adaletsiz. Türkiye servet dağılımının en adaletsiz olduğu 3. ülke. Bizden daha kötü olanlar; oligark ekonomisi Rusya ve teneke mahallelerin olduğu Güney Afrika.

"Adalet" Sadece Adında Var

Tablo çok açık. Adında "Adalet" olan ve adaleti sadece "Saray" yapmak zanneden bir parti, 20 yılda ülkemizde her türlü adalete darbe vurdu. Ama artık az kaldı. Biz kazanacağız, milletimiz kazanacak. Biz kazanacağız, 85 milyon kazanacak.

GEÇEN YILA GÖRE FİYATLAR ELEKTRİKTE YÜZDE 75, DOĞALGAZDA YÜZDE 54 ARTTI

TÜİK'in açıkladığı verilere göre, konutlarda 2022 yılının birinci döneminde 1 kilowatt saat elektrik için ödenen tutar, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 74,96 arttı. Doğalgazda ise aynı dönemlerdeki artış yüzde 53,56 oldu. Sanayide kullanılan doğalgazda, geçen yıla göre fiyat artışı yüzde 487,5 olarak gerçekleşti.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) "Elektrik ve Doğal Gaz Fiyatları, I. Dönem: Ocak-Haziran 2022" verilerini yayımladı.

Buna göre, sanayide birinci dönemde 1 kilowatt saat elektrik için ortalama 217,4 kuruş ödendi.

Sanayide 2022 yılı birinci dönem elektrik fiyatlarına bakıldığında, tüketicilerin 1 kilowatt saat elektrik için ödediği tutar bir önceki döneme göre yüzde 124,6 artarak ortalama 217,4 kuruş oldu. Geçen yılın aynı dönemine bakıldığında ise fiyatlar yüzde 234,4 oranında yükseldi.

Konutlarda birinci dönemde 1 kilowatt saat elektrik için ortalama 139,1 kuruş ödendi.

Konutlarda, 1 kilowatt saat elektrik için, tüketicilerin 2022 yılı birinci döneminde ödediği tutar bir önceki döneme göre yüzde 53,9 artarak ortalama 139,1 kuruş oldu. Bir önceki yılın aynı dönemine göre hesaplandığında ise artış yüzde 74,96 olarak gerçekleşti.

	(Kuruş/kWh)				Bir önceki döneme göre değişim (%)	
	2020		2021			2022
	II. Dönem	I. Dönem	II. Dönem	I. Dönem		I. Dönem
Sanayi	57,3	65,0	96,8	217,4	124,6	
Konut	73,5	79,5	90,4	139,1	53,9	

Elektrik ortalama birim fiyatı; sanayi ve konut tüketicilerinin altı aylık dönemde, tüm vergiler dahil olmak üzere, 1 kWh elektrik için ödediği ortalama değerdir.

Sanayide Yüzde 487'lik Artış

Doğalgazda ise sanayide birinci dönemde 1 metreküp için ortalama 1.070,7 kuruş ödendi.

Sanayide 2022 yılı birinci dönem doğalgaz fiyatlarına bakıldığında, tüketicilerin 1 metreküp doğalgaz için ödediği tutar bir önceki döneme göre yüzde 216,7 artarak ortalama 1.070,7 kuruş oldu. Geçen yılın aynı dönemine göre ise fiyat artışı yüzde 487,5 oldu.

Konutlarda birinci dönemde 1 metreküp doğalgaz için ortalama 295,3 kuruş ödendi.

Konutlarda, 1 metreküp doğalgaz için tüketicilerin 2022 yılı birinci döneminde ödediği tutar bir önceki döneme göre yüzde 31,8 artarak ortalama 295,3 kuruş oldu. Geçen yılın birinci dönemine kıyasla artış yüzde 53,56 olarak kaydedildi.

	(Kuruş/m ³)				Bir önceki döneme göre değişim (%)	
	2020		2021			2022
	II. Dönem	I. Dönem	II. Dönem	I. Dönem		I. Dönem
Sanayi	175,5	182,1	338,1	1 070,7	216,7	
Konut	186,2	192,3	224,0	295,3	31,8	

Doğal gaz ortalama birim fiyatı; sanayi ve konut tüketicilerinin, tüm vergiler dahil olmak üzere, altı aylık dönemde 1 m³ doğal gaz için ödediği ortalama değerdir.

ET VE SÜTTE KRİZ ÇANLARI

Et ve süt üreticisinin maliyetler ile ilgili yaşadığı sorunlar sektörde büyük sıkıntılara yol açıyor. Kriz çanları çalarken üreticiler bu durumun sürdürülebilir olmadığına dikkat çekiyor. ZMO İstanbul Şube Başkanı Kapıkıran, "Yem fiyatlarının sübvanses edilmesi gerektiğini" söyledi.

Artan maliyetler ve yem fiyatları nedeniyle hayvancılık sektöründe birçok üretici üretimden el çekti, çok sayıda üretici de yaşam mücadelesi veriyor. Rusya-Ukrayna Savaşı'nın etkisi, küresel ekonomiden enerjiye her alanda kendini hissettiriyor. Enflasyona ve yüksek döviz kuruna bağlı maliyet artışları, gıdaya ulaşımı etkiliyor. Kış aylarında et ve süt sıkıntısı yaşanabileceği yönündeki iddialar giderek daha yüksek sesle ifade ediliyor. Et ve süt üreticisinin maliyetler ile ilgili yaşadığı sorunlar sektörde büyük sıkıntılara yol açıyor.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği'nin verilerine göre son bir yılda besi yemi yüzde 121,6, süt yemi ise yüzde 122,5 oranında arttı.

Ziraat Mühendisleri Odası (ZMO) İstanbul Şube Başkanı Murat Kapıkıran, 2008-2009 yıllarında yaşanan krizi hatırlattı. Yem fiyatları ile süt fiyatları arasında yaşanan dengesizlik nedeniyle 1 milyona yakın süt ineğinin kesildiğini anımsatan Kapıkıran:

"O dönemde süt ineği varlığının 1 milyon azalması izleyen yıllar içerisinde etkisini sürdürdü. 10 yılda 10 milyonun üzerinden hayvan varlığının azalması bekleniyordu. Günümüzde yaşanan sorun da buna benzer. Süt-yem paritesi 1,5 olması gereken gerekirken bugün 1 litre sütte elde edilen gelir ile 750 gram yem alınabilir seviyeye kadar geriledi.

Yem fiyatlarının aşırı artışına rağmen sütün çiftçi çıkış fiyatları baskı altında tutularak 7,50 liranın üzerine çıkmasına engel olundu. Fakat raf fiyatları artmaya devam ediyor. Süt arzının azalması talep aynı olsa dahi fiyatın yükselmesine neden oluyor.”

250 bin damızlık düvenin ithal edilmesine ilişkin planlandığını belirten Kapıkıran, “Türkiye’nin dışı hayvan varlığını artırma ihtiyacı, yem fiyatlarının aşırı artışı nedeniyle küçük ve orta ölçekli süt inekçiliği işletmelerinin hayvanları kesime gönderdiğinin kabulünün göstergesi” değerlendirmesinde bulundu.

	AĞUSTOS 2021	AĞUSTOS 2022	ARTIŞ ORANI
BESİ YEMİ	2.890 TL	6.405 TL	%121,6
SÜT YEMİ	3.074 TL	6.839 TL	%122,5

Süt-yem paritesini düzeltmenin iki koşulu olduğuna vurgu yapan Kapıkıran, şöyle konuştu: “Çiğ süt çiftçi çıkış fiyatlarının maliyetin üzerinde, çiftçi yaşam payının da eklenerek oluşturulması ve yem fiyatlarının çiğ süt maliyetlerini düşürecek oranda indirilmesini sağlamakdan geçer. Özellikle çocukların beslenmesinde önemli bir yere sahip olan raftaki süt fiyatlarının kamusal denetimle keyfi uygulamaların yapılmamasının sağlanması gerekir. Süt ineklerinin kesilmesiyle kırmızı et arzının artması fiyatlarda nispi bir azalmaya neden oldu. Ancak bu plansız hayvan kesimi ve özellikle süt ineği kesimi bundan sonraki yıllarda hayvan varlığının azalma artarak devam edecek.”

Kamunun Payı Artmalı

Yem fiyatlarındaki artışa dikkat çeken Kapıkıran, yem bitkisi üretimi ve ithalatıyla ilgili şöyle konuştu: “Yem bitkileri üretiminde girdi maliyetlerinin aşırı artışı yem yeterliliği konusunda önemli problemlere neden oluyor. Çiftçilerin yem bitkileri ekiminden kazanç sağlayamama kuşkuları herhangi bir taban alım fiyatı uygulanmaması nedeniyle yem bitkileri ekimine soğuk bakmaları yem bitkileri arzını olumsuz etkiliyor. Yem bitkileri ihtiyacını karşılayacak üretim yapılamıyor. Kur artışı ve uluslararası fiyat artışları nedeniyle hayvancılıkta yem maliyetleri her geçen gün artmaya devam ediyor. Yem ihtiyacı önemli ölçüde ithalata bağımlı olarak gideriliyor. Yem üretiminde kamunun payının artırılması ve özellikle hayvan yeminin bu kritik dönemde kamu tarafından sübvansede edilmesine ihtiyaç var.”

Desteğe İhtiyaç Var

Üretici birlikleri de peş peşe yaptıkları açıklamada bu durumun sürdürülebilir olmadığı dikkat çekiyor. 2010'da 300 TL ile 11 çuval yem alınıyordu. Bu nedenle verilen destek makul ve sürdürülebilir bir destektir. Ancak, bugün verilen destek 250 TL. Üretici bu parayla bir çuval yem dahi alamıyor. Sektörün sürdürülebilir, makul bir desteğe ihtiyacı var. Aksi halde sektörün geleceği karanlık. Hiçbir üreticinin bu şartlarda hayatta kalma şansı yok.

İNTERNETE BİR YILDA YÜZDE 121 ZAM

Türk Telekom 1 Ekim’den itibaren geçerli olmak üzere internet tarifeleri ve modem ücretlerine zam yapacağını duyurdu. Son bir yılda 16 Mbps’ye kadar olan internet aboneliklerine %121 zam yapıldı. Bilgiye erişim aracı olarak internetin öneminin günden güne arttığı bir çağda yapılan zamlar, özellikle yoksul ve dar gelirli hanelerin sırtındaki ekonomik külfeti daha da ağırlaştırmakta. Hali hazırda sabit geniş bant kullanım oranında OECD ortalamasının çok gerisindeyiz. Sağlıktan eğitime, bürokratik işlemlerin yürütülmesinden ticarete kadar hayatın birçok alanında kullanılan ve temel bir ihtiyaç olarak değerlendirilmesi gereken internet, 20 yıllık iktidarın yanlış politikalarının sonucu geniş halk kesimleri için daha da erişilmez hale geliyor.

Yapılan Zam En Çok Dar Gelirli Kullanıcıları Etkileyecek

Söz konusu zam sonrası 16 MBPS internet 281 TL’den 336 TL’ye, 24 MBPS internet 296 TL’den 351 TL’ye, 34 MBPS internet 316 TL’den 371 TL’ye, 50 MBPS internet 337 TL’den 392 TL’ye, 100 MBPS internet 357 TL’den 412 TL’ye yükselecek. Kullanıcılar 24 ay taahhüt verdiği takdirde 16 MBPS ila 100 MBPS arası değişen hızlardaki internet için aylık 199 TL ila 264 TL arası bir fatura ödeyecek. Bu ücretlere ek olarak kullanıcıların 24 ay boyunca ödeyeceği faturalara, aylık 20 TL’den 45 TL’ye yükselen modem ücreti de yansıtılacak. 2021’de 16 MBPS internet ücretinin 90 TL olduğu göz önünde bulundurulduğunda son bir yılda yapılan zam oranı %121’e ulaşmış durumda. Bu da demek oluyor ki yapılan zam en çok dar gelirli kullanıcıları etkileyecek. Gelişmiş ülkelerde sabit internet hizmeti sunan birçok şirket 16 MBPS ya da 24 MBPS gibi düşük hızları kullanıcılarına hizmet olarak dahi sunmuyor. Oysa Türkiye’de çağın çok gerisinde kalan 16 MBPS hızına ulaşabilmek için hanelerin bütçesinden çıkacak miktar modem ile birlikte 244 TL’yi buluyor.

İktidar, Vatandaşı Yavaş ve Pahalı İnternete Mahkum Etti

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun (BTK) Türkiye Elektronik Haberleşme Sektörü Üç Aylık Pazar Verileri Raporuna bakıldığında, 2022 yılı birinci çeyrekte Türkiye'deki sabit genişbant abonelerinin yaklaşık %30'u 10- 16 MBPS, %24'ü ise 16-24 MBPS arası hızda bağlantı sunan paketleri tercih ettikleri görülmektedir. Sabit geniş bant internet abonelerinin büyük bir kısmı düşük hızlarda internet hizmeti alabiliyor. Rapora göre 50 MBPS ve üstü paketlere erişen abone sayısı sadece %9,2. Bu da demek oluyor ki kullanıcıların %90'ından fazlası yavaş paketlere erişebiliyor. Yavaş paketlere daha yüksek oranda zam yapılması kullanıcıların ezici bir çoğunluğuna yüksek oranda zam yapılması anlamına geliyor. Gerek altyapı yetersizliği gerekse adaletsiz ücret politikaları ile iktidar, vatandaşı yavaş ve pahalı internete mahkum ediyor. Son verilere göre Türkiye, sabit internet hızında 182 ülke arasında 107. sırada yer alıyor. OECD ülkeleri arasında ise sonuncu. Bir başka araştırmaya göre ise internet satın alınabilirlik değerlendirmesinde dünya genelinde 73, Avrupa'da ise sonuncu sıradayız.

Herkesin Ucuz ve Hızlı İnternete Erişebildiği Bir Türkiye Mümkün

Cumhuriyet Halk Partisi iktidara geldiğinde 20 yıllık AKP iktidarı süresince gelişmiş ülkeler ile Türkiye arasında açılan makası nasıl daraltacağını bugünden planlıyor. Kuşkusuz ülkemizi gelişmiş ülkeler ligine sokmanın yolu, herkesin teknolojiye erişebildiği ve güven içinde kullandığı bir ortamı yaratmaktan geçiyor. Bu bağlamda dijital dönüşümü Cumhuriyetin ikinci yüzyılının ana başlıklarından biri olarak görüyoruz. Dijital dönüşüme dair politikalarımızı hiç kimseyi arkada bırakmayacak şekilde tasarlıyoruz. Yaşadığımız bilgi çağında halkı en geniş refah araçlarına ve imkanlarına ulaştırmanın yolu, herkesin ucuz ve hızlı internete erişebilmesinden geçiyor. Başta fiber optik altyapı olmak üzere telekom altyapısına dair yeni yatırımlarla ve vatandaşa hizmeti önceleyen politikalarla sabit genişbant interneti lüks olmaktan çıkaracağız. Herkesin ucuz ve hızlı ve hızlı internete erişebildiği bir Türkiye mümkün.

BRENT PETROL FİYATI DÜŞSE DE AKARYAKIT FİYATLARI DÜŞMÜYOR

Benzin ve mazotta "indirim" diye "müjde" verdiklerini sanan AKP iktidarı ve yandaş medyası yaşanan enerji buhranından habersizmiş gibi davranıp, gerçeklerden ve halktan ne kadar kopuk olduklarını bir kez daha göstermiştir.

AK Parti iktidarının başta faiz, kur ve enflasyonla mücadeledeki basiretsizliği ve beraberindeki yanlış ekonomi politikaları, TL'deki değer kaybı her geçen gün artırdı. TL, güneş görmüş kar gibi eridi. Dünyanın en hızlı değer kaybeden para birimi oldu. AK iktidarı TL'yi pula çevirdi.

Başta enerji olmak üzere ithalat kalemlerinde zamlara yol açtı.

İşte AKP iktidarının son 6 aydaki akaryakıtta indirim bekleyen vatandaşları hayal kırıklığına uğratan akaryakıt fiyatlarındaki değişim:

	1 MART 2022	26 EYLÜL 2022	DEĞİŞİM ORANI %
BRENT	90.05 \$	85,20 \$	- 5,7
\$	13.94 TL	18.44 TL	32
BENZİN/LT (vergi dahil) POMPA FİYATI	16.65 TL	19.38 TL	16,3
MOTORİN/LT (vergi dahil) POMPA FİYATI	16.18 TL	23.20 TL	43,3

Uluslararası piyasalarda petrol fiyatları yani BRENT petrol fiyatı son 6 ayda yaklaşık yüzde 5,7 oranında düştü. Aynı süreçte TL, \$ karşısında yaklaşık yüzde 32 değer kaybetti. Türkiye'de akaryakıt fiyatlarını belirleyen bu unsurlardaki değişimler;

son 6 ayda benzine yüzde 16,3; mazota yüzde 43,3 ZAM AK Parti iktidarı tarafından yapıldı.

Tabloda da açıkça görüldüğü gibi brent petrol fiyatı 6 ay önceki seviyesinde de altına düşmüş olsa da TL'nin \$ karşısındaki değer kaybı akaryakıt fiyatlarının düşmesinin önünde bir engel oluşturmaktadır.

DIŞ TİCARET AÇIĞINDA TARİHİ REKOR!

Dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 159,9 artış gösterdi. Buna göre, dış ticaret açığı 11 milyar 194 milyon dolara yükseldi ve aylık bazda en yüksek dış ticaret açığı olarak kayıtlara geçti.

Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı iş birliğiyle genel ticaret sistemi kapsamında üretilen geçici dış ticaret verileri açıklandı. Buna göre, dış ticaret açığı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 159,9 arttı. 11 milyar 194 milyon dolara yükselen dış ticaret açığı, aylık bazda en yüksek dış ticaret açığı olarak kaydedildi.

Genel ticaret sistemine göre ihracat 2022 yılı Ocak-Ağustos döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 18,2 artarak 165 milyar 608 milyon dolar, ithalat yüzde 40,7 artarak 239 milyar 43 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç ihracat, 2022 Ağustos ayında yüzde 9,3 artarak 17 milyar 981 milyon dolardan, 19 milyar 647 milyon dolara yükseldi.

Ağustos ayında enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç ithalat yüzde 16,6 artarak 18 milyar 392 milyon dolardan, 21 milyar 453 milyon dolara yükseldi.

Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç dış ticaret açığı ağustos ayında 1 milyar 806 milyon dolar olarak gerçekleşti. Dış ticaret hacmi yüzde 13 artarak 41 milyar 101 milyon dolar olarak gerçekleşti. Söz konusu ayda enerji ve altın hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 91,6 oldu.

DIŞ TİCARET AÇIĞINDA BÜYÜK ARTIŞ

Ağustos ayında dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 159,9 artarak 4 milyar 307 milyon dolardan, 11 milyar 194 milyon dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2021 Ağustos ayında yüzde 81,4 iken, 2022 Ağustos ayında yüzde 65,6'ya geriledi.

Ocak-ağustos döneminde dış ticaret açığı yüzde 146,3 artarak 29 milyar 817 milyon dolardan, 73 milyar 435 milyon dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2021 Ocak-Ağustos döneminde yüzde 82,5 iken, 2022 yılının aynı döneminde %69,3'e geriledi.

İhracat, ithalat ve dış ticaret dengesi, Ağustos 2022

Ekonomik faaliyetlere göre ihracatta, 2022 Ağustos ayında imalat sanayinin payı yüzde 95, tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörünün payı yüzde 2,5, madencilik ve taşocakçılığı sektörünün payı yüzde 2,0 oldu.

Ocak-ağustos döneminde ekonomik faaliyetlere göre ihracatta imalat sanayinin payı yüzde 94,6, tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörünün payı yüzde 2,9, madencilik ve taşocakçılığı sektörünün payı yüzde 1,9 oldu.

Geniş ekonomik gruplar sınıflamasına göre ithalatta, 2022 Ağustos ayında ara mallarının payı yüzde 79,5, sermaye mallarının payı yüzde 11,6 ve tüketim mallarının payı yüzde 8,8 oldu.

İthalatta, 2022 ocak-ağustos döneminde ara mallarının payı yüzde 81,6, sermaye mallarının payı yüzde 10,6 ve tüketim mallarının payı yüzde 7,7 oldu.

İhracatta İlk Sırada Almanya Var

Ağustos ayında ihracatta ilk sırayı Almanya aldı. Almanya'ya yapılan ihracat 1 milyar 664 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 1 milyar 483 milyon dolar ile ABD, 1 milyar 258 milyon dolar ile Irak, 1 milyar 104 milyon dolar ile Birleşik Krallık, 949 milyon dolar ile Rusya Federasyonu takip etti. İlk 5 ülkeye yapılan ihracat, toplam ihracatın yüzde 30,3'ünü oluşturdu.

Ocak-ağustos döneminde ihracatta ilk sırayı Almanya aldı. Almanya'ya yapılan ihracat 13 milyar 775 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 11 milyar 416 milyon dolar ile ABD, 8 milyar 609 milyon dolar ile Irak, 8 milyar 604 milyon dolar ile Birleşik Krallık, 8 milyar 352 milyon dolar ile İtalya ve takip etti. İlk 5 ülkeye yapılan ihracat, toplam ihracatın yüzde 30,6'sını oluşturdu.

İthalatta Zirve Rusya'nın

İthalatta Rusya Federasyonu ilk sırayı aldı. Ağustos ayında Rusya Federasyonu'ndan yapılan ithalat 6 milyar 297 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 4 milyar 147 milyon dolar ile Çin, 2 milyar 49 milyon dolar ile Almanya,

1 milyar 750 milyon dolar ile İsviçre, 1 milyar 324 milyon dolar ile ABD izledi. İlk 5 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın yüzde 47,9'unu oluşturdu.

Ocak-ağustos döneminde ithalatta ilk sırayı Rusya Federasyonu aldı. Rusya Federasyonu'ndan yapılan ithalat 38 milyar 413 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 28 milyar 34 milyon dolar ile Çin, 15 milyar 328 milyon dolar ile Almanya, 10 milyar 295 milyon dolar ile ABD, 9 milyar 132 milyon dolar ile İtalya izledi. İlk 5 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın yüzde 42,3'ünü oluşturdu.

KAMUDA BİR YILLIK FAALİYET ZARARI 604 MİLYAR TL

Sayıştay Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu'na göre, tüm kamu idarelerinde olumsuz faaliyet nedeniyle bir yılda 604 milyar TL'lik kamu zararı meydana geldi. Bu sayı 109 milyon asgari ücrete denk. Kurdaki değişim nedeniyle döviz borcundaki artış ise 805 milyar TL oldu.

Sayıştay, kamu idarelerinin 2021 yılı denetim raporlarını yayımladı. Tüm kamuda ortaya çıkan zarar, 109 milyon 890 bin asgari ücreti geride bıraktı.

Merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını TBMM adına denetlemekle sorumlu kamu kuruluşu Sayıştay, aralarında Cumhurbaşkanlığı, bakanlıklar, bağlı idareler ve üniversitelerin de bulunduğu 315 kamu idaresinin denetim sonuçlarını yayımladı. Hazırlanan Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu, AKP'nin kamu kurumlarını "kafasına göre" yönettiğini ve ortaya büyük zararların çıktığını ortaya koydu.

Raporlar Eksik Ve Hatalı

Sayıştay raporuna göre, kamu idarelerinin 17'si, yasal zorunluluk olmasına rağmen faaliyet raporunu yayımlamadı. Faaliyet raporunu yayımlayan kamu idarelerinden 22'si ise yayımlama tarihini geciktirdi. Ayrıca, 103 kamu idaresi, öngörülen bölümlerden en az birine idare faaliyet raporlarında yer vermedi ve bu bölümler "karanlıkta" kaldı.

Faiz Gideri 253 Milyar TL

Rapora göre, 315 kamu idaresi bir yılda 604 milyar 397 milyon 709 bin TL'lik kamu zararına neden oldu. 3 trilyon 23 milyar 440 milyon TL'lik faaliyet giderine imza atan kamu idarelerinin geçen yıl milletvekilleri için gerçekleştirdiği harcamalar, 234 milyon TL olarak kayıtlara geçti. Rapora göre ayrıca tüm kamunun mal ve hizmet alım giderleri toplamı 110 milyar TL, faiz gideri ise tam 253 milyar 482 milyon 986 bin TL olarak hesaplandı.

Servet Gibi Görev Zararı

AKP döneminde her biri birer "aralık" gibi yönetilen kamu idarelerinin görevlerde meydana gelen zararları da servet niteliğinde. Rapora göre, kamu idarelerinin neden olduğu görev zararı 167 milyar TL.

Kur Şokunun Bilançosu 805 Milyar TL

Kötü ekonomi yönetiminin bir sonucu olan kur krizinin maliyeti de raporlarda kendisine yer buldu. "Kur Değişikliği Nedeniyle Döviz Cinsi Borç Stokundaki Artış" kalemi için kamunun 805 milyar TL'si daha yok oldu.

KAMUDA GELİRLER GİDERLERİ KARŞILAMIYOR; 8.3 MİLYAR TL'LİK FARK

Sayıştay 2021 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporu, kamunun gelir ve gider dengesinin bozulduğunu ortaya koydu. Rapora göre tüm kamunun gideri 2 trilyon 265 milyar 306 milyon TL olurken geliri ise 8.3 milyar TL daha az oldu. Son üç yılda ortaya çıkan gelir ve gider farkı ise 350 milyar TL'yi geride bıraktı.

Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporu, kamu işletmelerini bir bir satan iktidarın neden olduğu zararı ortaya koydu. Rapora göre, tüm kamunun 2019 yılı geliri 1.3 trilyon TL, 2020 geliri 1.5 trilyon TL ve 2021 geliri 2,265 trilyon TL oldu. Buna karşılık 2019 gideri 1.5 trilyon TL, 2020 gideri 1.7 trilyon TL ve 2021 gideri 2,265 trilyon TL olarak kayıtlarda yer aldı.

298 Milyar TL'lik Mal Ve Hizmet Alımı

Rapora göre, geçen yıl ortaya çıkan 2,265 trilyon TL giderin 526 milyar TL'si kamunun personel gideri için, 298 milyar TL'si mal ve hizmet kullanım gideri için, 138 milyar TL'si amortisman giderleri için, 241 milyar TL'si faiz giderleri için, 168 milyar TL'si sübvansiyonlar için, 8.3 milyar TL'si hibeler için ödendi. Geçen yıl sosyal yardımlara 778 milyar TL harcandı 105 milyar TL ise diğer giderler için ödendi.

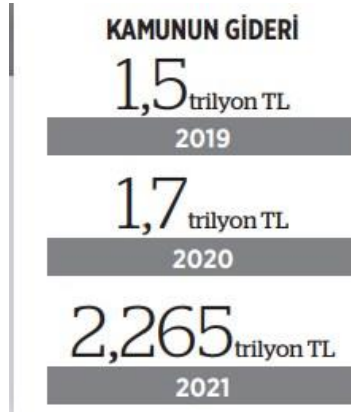

Hibe Gelirlerinde Fark

Mali İstatistik Genel Değerlendirme Raporu'nda, kamu kurumlarının hibelere ilişkin gelir bültenlerinde önemli farklılıklar olduğu da vurgulandı. Rapora göre, sadece uluslararası kuruluşlardan toplam 10 milyar 903 milyon 785bin TL tutarında hibe geliri elde edildi. Ancak buna rağmen resmi kayıtlarda alınan hibelerin tutarı, tamamı nakdi hibe olmak üzere 17 milyar 905 milyon TL olarak yer aldı. Sayıştay, aradaki 7 milyar TL'nin açıklanmasını istedi.

Asıl Yük Vatandaşa

Kamunun gelir kalemlerini de ortaya koyan Sayıştay, vergi gelirlerine işaret etti. Rapora göre, "Gelir, Karlar ve Sermaye Kazançları Üzerinden Vergiler" önceki yıla kıyasla yaklaşık yüzde 60 artarak 446 milyar 266 milyon TL oldu. "Diğer Vergiler" kalemi de önceki yıla kıyasla yaklaşık yüzde 34 artarak 30 milyar 120 milyon 803 bin TL oldu. "Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler" ise bir önceki yıla oranla yüzde 36 arttı ve 17 milyar TL oldu.

MERKEZ BANKASI REZERVLERİNDE SON 4 AYIN EN SERT ERİMESİ

TCMB toplam rezervleri, son 4 ayın en sert düşüşünü gördü. Rezervler bir önceki haftaya göre 3 milyar 934 milyon dolar azalarak 110 milyar 804 milyon dolara geriledi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) toplam rezervleri 23 Eylül haftasında bir önceki haftaya göre 3 milyar 934 milyon dolar azalarak 110 milyar 804 milyon dolara geriledi.

TCMB tarafından Haftalık Para ve Banka İstatistikleri yayımlandı.

Brüt Döviz Rezervleri 71 Milyar Dolara İndi

Buna göre, 23 Eylül itibarıyla Merkez Bankası brüt döviz rezervleri, 3 milyar 489 milyon dolar azalışla 71 milyar 335 milyon dolara indi. Brüt döviz rezervleri, 16 Eylül'de 74 milyar 824 milyon dolar seviyesinde bulunuyordu.

Böylelikle rezervlerde Mayıs ayının ortasından bu yana en sert düşüş izlendi. 13 Mayıs haftasında brüt rezervler 5,7 milyar dolar gerilemişti.

Söz konusu dönemde altın rezervleri de 445 milyon dolar azalarak 39 milyar 914 milyondan 39 milyar 469 milyon dolara geriledi.

Böylece Merkez Bankası'nın toplam rezervleri, 23 Eylül haftasında bir önceki haftaya kıyasla 3 milyar 934 milyon dolar azalışla 114 milyar 738 milyondan 110 milyar 804 milyon dolara indi.

ZARARIN KAYNAĞI SARAY YÖNETİMİ: 1 YILDA 2 MİLYAR LİRALIK HİZMET ALIMI!

Sayıştay 2021 yılı denetim raporuna göre, Cumhurbaşkanlığı için bir yılda 2 milyar 97 milyon TL'lik mal ve hizmet satın alındı.

Saray'ın ekonomik tablosu denetimlerde ortalığa döküldü. Sene başında belirlenen ve zaman zaman artırılan milyarlarca TL'lik ödenekle ve "örtülü ödenek" olarak da bilinen Gizli Hizmet Giderleri ile yetinmeyen Saray, geçen seneyi 3.6 milyar TL zararla kapattı.

Cumhurbaşkanlığı'nın faaliyetlerine ilişkin detaylı değerlendirmelerde bulunamayan Sayıştay, 2021 yılı denetim raporunda kamu zararını mali tablolar aracılığıyla ortaya koydu. Rapora göre, Saray personeli için ödenen

toplam tutar, 368 milyon 773 bin TL oldu. memurlara 42 milyon TL ödeyen Saray yönetimi, sözleşmeli personel için ise 211 milyon TL'yi kasasından çıkardı.

Rapora göre, Cumhurbaşkanlığı için bir yılda 2 milyar 97 milyon TL'lik mal ve hizmet satın alındı. Tüketime yönelik mal ve malzeme gideri 133 milyon TL, görev gideri 1 milyar 701 milyon TL, "yolluk" gideri 11 milyon TL, hizmet alım gideri 186 milyon TL oldu. Saray ve bağlı birimlerinin 2021 yılında "temsil ve tanıtma" için harcadığı tutar 41 milyon 463 bin TL olarak kayıtlarda yer aldı. Saray'ın onarım ve bakım gideri ise 23 milyon TL'yi aştı.

Cumhurbaşkanlığı'nın geçen yıl 3.6 milyar TL'lik kamu zararının ortaya çıkmasına neden olan diğer harcamaları ise şöyle:

YAP-İŞLET-DEVRET'DE 560 MİLYON TL'LİK USULSÜZLÜK YAPILMIŞ

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın kamu zararına neden olan 'yap-işlet-devret' projeleri için 560 milyon TL'lik müşavirlik ihalesi gerçekleştirildiği ve bu ihalelerin hiçbirinin yasalara uygun olmadığı tespit edildi.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın Sayıştay denetimleri, kurumun milyarlarca TL'lik hesap hataları ile yönetildiğini, bağlı birimlerinin ise kanuna aykırı ihalelerle yüz milyonlarca TL'yi yok ettiğini ortaya koydu. 2021 yılı Sayıştay denetimleri, Bakanlığın içerisinde bulunduğu durumu gözler önüne serdi. Rapora göre, 'yap, işlet, devret' (YİD) ihale sisteminde dokümanların ihaleden önce oluşturulması ve mevcut mevzuatlara uygun olması gerekirken Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı bu kurala uymadı. Raporda konuyla ilgili şu ifadeler yer verildi:

"İhalelerin yapılmasına izin veren bir mevzuat düzenlemesi bulunmadığından ihale dokümanı içinde bulunması gereken belgeler (teknik şartname ve sözleşme tasarısı gibi) ile esas ve usuller olmadan ihale yapılması hukuken mümkün olmadığından ihale izni verilmesi, ihale komisyonu oluşturulması, ihaleyi yapması, sözleşme imzalanması ve sözleşmenin uygulanması işlemleri dayanaktan yoksun kalmaktadır."

Hesap Hataları

Dönem sonu işlemlerinin muhasebe kayıtlarında eksiklikler bulunması, idari para cezası tahakkuk kayıtlarının yapılmaması, döner sermayeden karşılanan maddi olmayan duran varlık alımlarının bakanlık mali tablolarında izlenmemesi, kamulaştırma işlemlerinde kanun yollarına başvurulması sonucunda bedeli düşen taşınmazlara ilişkin muhasebe kaydının hatalı yapılması gibi uygulamalar, Bakanlıktaki diğer hatalar olarak sıralandı.

Kalem kalem ihaleler

Raporda, YİD ihalelerinin bazıları şöyle sıralandı:

KMO Otoyolu Odayeri-Paşaköy
Kesimi / 3. Boğaz Köprüsü
Dâhil Sözleşme Bedeli

76,7 milyon TL

KMO Otoyolu
Kurtköy-Akyazı Kesimi
Sözleşme Bedeli

54,2 milyon TL

KMO Otoyolu Kınalı-Odayeri
Kesimi Sözleşme Bedeli

48,3 milyon TL

Menemen-İliğa-Çandarlı
Otoyolu Sözleşme Bedeli

45,8 milyon TL

Ankara-Niğde Otoyolu
Sözleşme Bedeli

82,9 milyon TL

Aydın-Denizli Otoyolu
Sözleşme Bedeli

52,3 milyon TL

Malkara-Çanakkale Otoyolu /
1915 Çanakkale Köprüsü Dâhil
Sözleşme bedeli

164,3 milyon TL

FAİZ SEBEP SAFSATASIYLA GEÇEN BİR YILIN FATURASI

“Faiz sebep, enflasyon sonuç” safsatasının kaybedeninin vatandaşlar, kazananın ise faiz lobileri, dolar baronları ve yandaş müteahhitler oldu. Saray en sinsi halk düşmanı olan enflasyonu bile isteye azdırarak vatandaşımızın sofrasındaki ekmeği, ülkemizin geleceği gençlerimizin umutlarını çaldı. Bu metal yorgunu ucube rejim milletimizin teveccühünü ve güvenini tamamen kaybetti. Milletimiz notunu verdi, sandığın önüne gelmesini dört gözle bekliyor.

Saray Hükümeti tam bir yıl önce, kerameti kendinden menkul “faiz sebep, enflasyon netice” safsatasını uygulamaya koydu. Sarayın talimatıyla Merkez Bankası, faiz silahını Saraya teslim etti. O günden bugüne milletimiz gün yüzü görmedi. Saray’ın Nasreddin Hoca’nın borç ödeme fikrasına benzeyen sözde ekonomi modeline göre faiz düşecek, paramız değersizleşecek, ihracat artacak, cari açık düşecek, rezervler artacak, döviz ihtiyacı azalacak, enflasyon düşecekti. Ama bu bir yılda ne dedilerse tam tersi oldu.

Tüketici Enflasyonunda İlk Beşteyiz

Bundan bir yıl önce yüzde 19 olan tüketici enflasyonu bugün yüzde 80’e çıktı. 2022 itibarıyla dünyada tüketici enflasyonunun en yüksek olduğu beş ülkeden biriyiz. Türkiye’nin adı bu ligde Zimbabve, Lübnan, Sri Lanka gibi ülkelerle birlikte anılıyor. TÜİK’in makyajlı rakamlarıyla bile son bir yılda ekme fiyatı yüzde 101, makarna fiyatı yüzde 113, süt fiyatı yüzde 121, dana eti fiyatı yüzde 95, peynir fiyatı yüzde 89 zam gördü.

Üretici Enflasyonunda Şampiyonuz

Aynı dönemde yüzde 46’dan yüzde 144’e çıkan üretici enflasyonu dünya şampiyonuyuz. Tarımsal üretimde kullanılan ilaçlarda fiyat artışları yüzde 100’ün, mazot ve gübrede yüzde 200’ün üzerinde seyrediyor. Son bir yılda sanayide kullanılan elektriğin fiyatı yüzde 322, sanayide kullanılan doğal gazın fiyatı yüzde 273 arttı. Artan maliyetler üretici fiyatlarını yukarı itmeye devam ediyor.

Kur Patladı, Cari Açık Rekorlar Kırdı

Aynı dönemde uygulanan ekonomi bilimine tamamen zıt politikalar nedeniyle Türkiye'nin risk primi 392 puandan 744 puana fırlarken, dolar kuru da üç kata yakın arttı, 8 lira 77 kuruştan 18 lira 40 kuruşa geldi. Kur artarken dış ticaret açığımız ve cari açığımız rekordan rekora koştu. İthalatımız ihracatımızdan iki kat fazla arttı, böylece geçen yıl bu zamanlar 49 milyar dolar olan dış ticaret açığımız 83 milyar dolara tırmandı. Düşecek denen cari açık bu dönemde, 27 milyar dolardan 37 milyar dolara yükseldi.

Kaybeden Vatandaş, Kazanan Lobiler Ve Yandaş Oldu

Türkiye ekonomisinin bu safsatının peşine takılmasının kaybedeni vatandaşlarımız, kazananı ise bankalar, faiz lobileri, dolar baronları, yandaş müteahhitler oldu. Merkez Bankası talimatla faiz indirirken, vatandaşların bankalarda karşılaştığı tüketici kredisi faizleri yüzde 20'lerden yüzde 30'lara ve üstüne çıktı. Son bir yılda bankaların net faiz gelirleri yüzde 417 artışla 208 milyar liraya ulaştı. Döviz kurunu tutmak için bütçenin altına bir saatli bomba gibi konan Kur Korunmalı Mevduat için sadece bu yılın ilk 8 ayında bütçeden ödenen faiz ise 75,6 milyar liraya çıktı. Cumhuriyet tarihinde ilk kez bankaların ödeyeceği faiz yükü Hazine'nin sırtına taşındı. Bütçeden yapılan faiz harcamaları ise 174 milyar lirayı buldu. Böylece ilk sekiz ayda bütçeden ödenen faiz 250 milyar lirayı buldu. Aynı dönemde Saray müteahhitlerinin kasalarına, "Milletin cebinden bir kuruş çıkmıyor" denen döviz garantili projeler için 15,2 milyar lira akıtıldı.

Millet Notunu Verdi Sandığı Bekliyor

Saray ve şürekası tüm uyarılarımıza rağmen bu safsatayı bile isteye hayata geçirdi. En sinsi halk düşmanı olan enflasyonu azdırarak vatandaşımızın sofrasındaki ekmeği çaldı. Yandaşını semirtirken bile isteye milletimizi hayat pahalılığı altında ezdi. Ülkemizin geleceği gençlerimizin umutlarını çaldı. Ama artık gittiğimiz her yerde şunu görüyoruz, bu metal yorgunu ucube rejim milletimizin teveccühünü ve güvenini tamamen kaybetti. Milletimiz notunu verdi, sandığın önüne gelmesini dört gözle bekliyor.

Biz Geleceğiz Milletimiz Kazanacak

Cumhuriyetin ikinci yüzyılında biz geleceğiz. Hakkı, hukuku ve adaleti yeniden inşa edeceğiz. Güven ortamında katma değerli üretimin önünü açacağız. Üreterek kazandığımız refahı hakça paylaşacağız. Alacağımız sürdürülebilirlik önlemleriyle istikrarı sürekli hale getireceğiz. Biz geleceğiz milletimiz kazanacak. Yeni Kurumlar, Yeni Kurallar ve Yeni Kadrolarla ülkemizin ufku aydınlanacak.

BİLE BİLE LADES!

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Hiçbir lider attığı adımdan sonra 'Ben yanlış yaptım' demez" sözleri, demokrat ve akılcı olmayan, ortak akıl ve istişareyi dışlayan sakat bir siyasi zihniyetin dışı vurulmasıdır. Ülkenin içine sürüklendiği siyasi-ekonomik-diplomatik felaketin, hukuksuzlukların, toplumu ayrıştırma politikasının bilinçli şekilde sürdürüldüğünün itirafıdır!

Birleşmiş Milletler Genel Kurul Toplantıları için ABD'ye giden Cumhurbaşkanı (CB) Erdoğan, bir televizyon kanalına verdiği mülakatta kendi siyasi zihniyetini ve yönetim anlayışını apaçık ortaya koyan ifadeler kullandı. Rusya-Ukrayna savaşının giderek daha ileri boyutlara taşınması ve savaşın sona erdirilmesine yönelik olarak Putin ve Zelenskiy'in tavriyle ilgili soruya verdiği yanıtta; liderlerin verdikleri kararlardan kolay kolay pişmanlık duymadığını ifade etmesi, dikkat çekiciydi! Putin ve Zelenskiy'den söz ederken gerçekte kendisini tanımlayan Cumhurbaşkanı Erdoğan; giderek yaygınlaştırılan yasaklarda, toplumu ayrıştırma politikalarında neden yanlıştan dönmediğini, ortak aklı dikkate almaktan niçin kaçındığını itiraf ediyor.

'Faiz sebep, enflasyon netice' iddiasının ülke ekonomisini hangi noktaya getirdiği apaçık ortada iken, kitlelerin yoksullaşması, enflasyonun yüzde 80'i aşması, milli paranın adeta sıfırlanmasıyla ağır bir ekonomik yıkım pahasına bu yanlışın sürdürülmesinin arkasında 'liderliğin sorgulanması' endişesinin yattığını anlıyoruz. Lider yanlış yapmaz, lider 'Ben yanlış yaptım demez' zihniyetinin sonucunda haksız suçlamalara, hukuksuz yargılamalara, adaletsiz cezalara ve mahkumiyetlere göz yumulmasında sakınca görülüyor.

Kendi seçtiği vekilin, kendi atadığı bakanın bulaştığı yolsuzlukların, vurgun ve soygunların, devasa rüşvetlerin üzerinin örtülmesinin, yargıda hesap vermelerinin engellenmesinin ardında da bu zihniyet yatıyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kendi liderlik tarzını ve anlayışını ifade eden bu sözler demokrasiyi sindirememenin, demokratik bir yönetim anlayışından uzaklaşmış olmanın da kanıtı. 'Yanlış yaptım' diyemeyen, bir yönetim ve liderlik anlayışının İhvanı-Siyasal İslamcı yaklaşımına 20 yılda Türkiye'yi dış politikada nereye getirdiğinin sonuçlarını yaşıyoruz. 'Lider yanlış kişiyi görevlendirdi, atadığı bakan yolsuz çıktı' denilmesin diye başında

bulunduğu bakanlığa **milyonlarca liralık dezenfektan satan bakana** bile göz yuman, **görevden alırken ‘başarılı hizmetleri için teşekkür eden’ bir liderlik anlayışı olabilir mi?**

Cumhurbaşkanı Erdoğan yanlış yapmış olsa bile geri adım atmamayı, yanlış yaptığını kabullenmemeyi liderlik sanıyor. Oysa en büyük yanlış ve yanlışı bu! Türkiye ekonomisinin, hukuk devletinin ve dış politikanın kendisini ‘lider ve ekonomist’ ilan ederek yaptığı yanlışlar öncesindeki haliyle şimdiki halini bile kıyasladığımızda **ortada bir lider olmadığı anlaşılıyor!**

BİRİ FAİZ Mİ DEDİ?

AKP’li Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan faizle mücadele etmeyi sürdüreceklerini duyurduğu saatlerde Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu bankaların sekiz aylık kârının 5’e katlandığını açıkladı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ortak TV yayınında, Merkez Bankası’nın faiz indirme kararlarıyla ilgili, “Faiz yüzde 12’ye indi bundan sonra daha aşağı inecek, enflasyonu baskılayıp onu da aşağı indirecek.” açıklaması yapmıştı. Hızını alamayan Erdoğan benzer açıklamayı dün katıldığı Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu 21. Olağan Genel Kurulu’nda da tekrarladı. Erdoğan açılış konuşmasını yaptığı kongrede şunları ifade etti: “En büyük savaşım faizledir, en büyük düşmanım faizdir. Şu anda yine faizi 12’ye kadar düşürdük. Yeter mi, yetmez. Bunun daha da inmesi lazım. Önümüzdeki Para Politikası Kurullarında bunun daha da inmesi gerektiğini telkin ediyoruz.”

Erdoğan’ın konuşmasıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’nın (TCMB) özerkliği konusu küçük çaplı bir tartışma yaratsa da asıl olarak gelecek aylarda devam edecek faiz indirimiyle ülke ekonomisinin geleceği nokta daha büyük endişe yarattı.

Başarı Öyküsü Olarak Anlatır

Erdoğan ortak yayın sırasında faiz konusunu anlatırken enflasyona da değindi. Cumhurbaşkanı “Faiz yüzde 12’ye indi bundan sonra daha aşağı inecek, enflasyonu baskılayıp onu da aşağı indirecek” dedi. Uzmanlar bu açıklamayı “gerçeği örtmeye çalışan propaganda” olarak değerlendirdi.

Tarihi rekorların kırıldığı 2021 Aralık, 2022 Ocak ve şubat enflasyonları nedeniyle gelecek aylarda enflasyonun baz etkisiyle karşı karşıya kalacağı ve düşüş görüleceği neredeyse herkesin ortak değerlendirmesi. Bugün TÜİK verilerine göre yüzde 80’lerin üzerinde devam eden enflasyon büyük bir yıkım yaşanmazsa Ocak 2023 sonunda 20-30 puan aralığında bir düşüş görülme ihtimali var. Anlaşılan o ki Erdoğan kağıt üzerinde yaşanacak bu düşüşü faile birlikte değerlendirecek ve propagandasını yapacak.

Faizleri kasımda yüzde 11, aralıkta yüzde 10, ocakta da yüzde 9 olarak açıklayıp enflasyonda yaşanan düşüşü de faize bağlayacaklar.

Erdoğan’ın diğer bir propaganda malzemesi de büyüme rakamları üzerinden olacak. Nitekim dün yaptığı konuşmada hedef olarak yüzde 5 seviyesini uygun gördü. Tüm bu rakamlar yurttaş için sadece birer rakam olarak kalacak. Ne hayat pahalılığında ne de ücretlerde iyileşme olması imkansız. Yurttaş cebine giren parada değişiklik olmadan her gün kuru propaganda dinlemek zorunda kalacak.

Bakan Nebati De ‘Enflasyon’ Dedi

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati de dünü boş geçmedi. Uluslararası bir toplantıda konuşan Bakan Nebati, Türkiye’nin kendine has bir modelle yürüdüğünü iddia etti. Bakan Nebati, “Halihazırdaki en önemli sorun tüm dünyanın mücadele ettiği enflasyondur. Eğer yeni ekonomi modelini uygulamaya almasaydık bugün enflasyon sorunu ile birlikte büyük olasılıkla bir durgunluk ve buna bağlı birçok sorunla yüz yüze kalacaktık” diye konuştu. Yeni ekonomi modeli ile Türkiye’nin bir üst seviyeye çıkacağını söyleyen Nebati, Türkiye modelinin örnek olacağını ifade etti.

Enflasyonda Çıkış Sürecek

Bakanın bu açıklamasına rağmen enflasyonda kısa sürede sonuç alınması çok olanaklı görünmüyor. Bloomberg HT Araştırma Birimi’nin eylül ayı enflasyon beklenti anketi de bu görüşü güçlendirir nitelikte. Buna göre enflasyonun aylık yüzde 3,6, yıllık yüzde 84,5 olarak gerçekleşmesi bekleniyor.

Piyasa katılımcıları enflasyonda yükseliş ivmesinin eylül ayında da devam etmesini bekliyor.

Ankette eylül ayına ilişkin aylık enflasyon için en düşük beklenti yüzde 3, en yüksek beklenti yüzde 4,5 oldu. Yıllık enflasyon için ise en yüksek tahmin yüzde 85,9 en düşük ise yüzde 83 seviyesinde gerçekleşti. Eylül ayı başında elektrik ve doğalgazın birim fiyatına, ithalat fiyatlarındaki artış nedeniyle abone gruplarına göre yüzde

20 ile 50 arasında zam yapılmıştı. Yapılan hesaplamalara göre zammın enflasyona etkisinin iki puanı geçebileceği belirtilmişti.

Bankalar Kâra Doymadı

Dünün en çarpıcı haberi Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'ndan (BDDK) geldi. Erdoğan “faizle mücadele” meselesini birinci sıraya koyarken iktidarın bu politikasından en çok kazanan yine bankalar oldu. BDDK'nin açıkladığı verilere göre bankalar ocak-ağustos döneminde kârını bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 420 artırdı.

Bankacılık sektöründe yüksek kâr performansı ağustos ayında da devam etti. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun verilerine göre bankacılık sektörü yılın ilk 8 ayında 252,2 milyar lira kâr elde etti. Sektör 2021 yılının aynı dönemde 48,5 milyar TL kâr elde etmişti. BDDK verilerine göre takipteki brüt alacakların toplam nakdi kredilere oranı ağustos itibarıyla yüzde 2,38 oldu.

2021 Ağustos ayında bu oran yüzde 3,67 olarak kaydedilmişti. Ağustosta sermaye yeterliliği yüzde 19 olarak gerçekleşti. Aynı oran 2021 Ağustos ayında yüzde 17 olmuştu.

Çekirdek sermaye yeterliliği geçen sene ağustos ayında yüzde 13 olurken bu yılın aynı döneminde yüzde 14 oldu. Toplam aktifler 12,7 trilyon TL, geçen yıl aynı dönem 6,8 trilyon TL oldu. Toplam krediler ise bu yılın ağustos ayında 6,66 trilyon TL, geçen yıl aynı dönem 3,91 trilyon TL oldu.

Rezervler Eriyor

TCMB'nin brüt rezervleri 23 Eylül haftasında 3,9 milyar dolar düşüşle 110,8 milyar dolara geriledi. Böylelikle Mayıs ayından bu yana rezervlerde en sert düşüş kaydedildi.

TCMB verilerine göre brüt rezervler 23 Eylül haftasında 114,8 milyardan 110,8 milyar dolara geriledi. Böylelikle rezervlerde Mayıs ayının ortasından bu yana en sert düşüş izlendi. 13 Mayıs haftasında brüt rezervler 5,7 milyar dolar gerilemişti. 23 Eylül haftasında net rezervler yeniden tek haneye indi. TCMB verilerine göre net rezervler 9,67 milyar dolar oldu. Bir önceki hafta net rezervler 12,1 milyar dolar düzeyindeydi. Rezervler açısından takip edilen kur korumalı mevduatlarda 23 Eylül haftası itibarıyla 1,37 trilyon TL birikti. Bir önceki hafta bu üründe 1,35 trilyon TL toplanmıştı. TCMB verilerine göre 23 Eylül'de parite etkisinden arındırılmış veri setine bakıldığında yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatlarının 1,05 milyar dolar azaldığı izlendi. Gerçek kişilerin döviz mevduatları 161 milyon dolar azalırken, tüzel kişilerin 890 milyon dolar geriledi. 23 Eylül haftası itibarıyla yabancı yatırımcı ise 204 milyon dolarla hisse tarafında net satıcıydı. Tahvil tarafında ise yabancı yatırımcı aynı dönemde 18 milyon dolarlık net alım gerçekleştirdi.

PARALAR ŞİRKETE İHALE EMEKÇİYE

AKP'li Mamak Belediyesi'nin, bir şirkete 11,9 milyon TL'ye ihale ettiği spor kompleksi ve millet bahçesi projesini müteahhit bitiremeyince belediyeye ait iş makineleri ve işçilerin sahaya sürüldüğü ortaya çıktı.

AKP'li Mamak Belediyesi'nin, bir şirkete 11,9 milyon TL'ye ihale ettiği spor kompleksi ve millet bahçesi projesinde belediye işçilerini çalıştırdığı ortaya çıktı.

Başkanlığını Murat Köse'nin yürüttüğü AKP'li Mamak Belediyesi, 4 Mayıs 2021'de, “Spor Kompleksi ve Çevre Düzenleme İnşaatı” ihalesi düzenledi. İhale kapsamında Mutlu Ege Spor Kompleksi'nin inşa edileceği ve Mutlu Ege Millet Bahçesi yaptırılacağı bildirildi.

İhalenin sözleşmesi, 18 Haziran 2021 tarihinde imzalandı. İhaleyi kazanan Aksaray merkezli Parkorium Metal Plastik Mobilya İnşaat şirketi, 21 Haziran'da işi başlattı. Ancak şirket 11 milyon 911 bin TL ödenmesine rağmen işi, bitirmesi gereken 25 Temmuz 2022'de tamamlamadı. İşlerin yarım bırakıldığı proje alanında önceki gün olağandışı bir hareketlilik fark edildi. Belediyeye ait iş makinaları ile kamyonların bölgede çalıştığı görülürken belediye işçilerinin de millet bahçesinin tamamlanması için çalıştırıldığı belirlendi.

Bu Proje 'Mutlu' Etmedi

Mamak Mutlu Ege Spor Kompleksi ve Millet Bahçesi projesinde kronoloji şöyle işledi:

- 4 Mayıs 2021/İhale
- 18 Haziran 2021/ Sözleşme
- 21 Haziran 2021 /Şirketin işbaşı tarihi

- 25 Temmuz 2022/Planlanan bitiş tarihi
- Sözleşme bedeli: 11,9 milyon TL
- 27 Eylül 2022: Yarım kalan iş belediye işçisine yıkıldı

MALİYET KATLANDI, BEŞLİ ÇETE KÖŞELİK

Metroya 11 milyar TL fazladan ödeme

Ulaştırma Bakanlığı'nın Beşli Çete'ye yaptırdığı Gayrettepe-3. Havalimanı ile Halkalı-3. Havalimanı metro hatlarının maliyeti 14,7 milyar TL'den 25,7 milyar TL'ye fırladı. 'Kazanan' ise Cengiz, Kolin ve Kalyon oldu.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın kamuoyunda 'Beşli Çete' olarak bilinen şirketlere yaptırdığı Gayrettepe-3'üncü Havalimanı ile Halkalı-3'üncü Havalimanı metro hatlarının maliyetinin milyarlarca lira arttığı ortaya çıktı. Böylece İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne (İBB) devredilmeyeceği bilinen ve bakanlık tarafından işletilecek metro hatları için 'Beşli Çete' içerisinde yer alan şirketlere kamunun kasasının milyarlarca lira fazladan ödeme yapıldığı anlaşıldı.

Bakanlığa bağlı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü, yapımına 2016'da başlanan Gayrettepe-İstanbul Havalimanı metrosunun maliyetini önce 8 milyar 64 milyon TL olarak açıkladı. Bakanlık daha sonra Cengiz, Kalyon ve Kolin İnşaat'a yaptırılan hattın bedelini güncelledi. Buna göre 37,5 kilometre uzunluğunda olan projenin bedeli, 7 milyar 472 milyon TL arttı ve 15 milyar 536 milyon TL'ye yükseldi.

11 Milyar TL Arttı

3'üncü Havalimanı için yapılan bir diğer metro hattı olan Halkalı-İstanbul Havalimanı metrosunun da yapımına 2018'de başlandı. Cengiz, Kalyon, Kolin İnşaat ve Özgün Yapı'ya yaptırılan 31,5 kilometre uzunluğundaki 7 istasyonlu metro hattının maliyetinin ilk olarak 6 milyar 728 milyon TL olduğu bildirildi. Ardından maliyetin 3 milyar 492 milyon TL yükselerek 10 milyar 220 milyon TL'ye ulaştığı ifade edildi. Böylelikle İstanbul Havalimanı için inşa edilen iki ayrı metro hattının toplam maliyeti 25,7 milyar TL'ye ulaşmış oldu. Oysa bakanlık daha önce bu iki hattın toplam maliyetinin 14,7 milyar TL olduğunu duyurmuştu. Yani iki metro hattının toplam bedeli 11 milyar TL arttı.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun dokuz duraktan oluşan ve günde 600 bin yolcunun taşınmasının hedeflendiği hat için son iki yılda beş farklı açılış tarihi duyurması da tartışmalara neden olmuştu. İlk olarak Nisan 2021'de hizmete gireceğini belirtilen metronun açılışı, geçen ağustos ayında yapılan son açıklamayla, kasım ayına ötelenmişti.

Çamlıca Metrosuna 1 Milyar 579 Milyon TL

Bakanlık, Erdoğan'ın "arkadaşı" Hasan Gürsoy'un Güryapı Taahhüt Şirketi'ne yaptırılan Altunizade-Çamlıca Camii metro hattının da maliyetini açıkladı. Dört duraktan oluşan hattın 1 milyar 579 milyon TL'ye mal olacağı belirtildi. Gürsoy'un şirketleri, Cumhurbaşkanlığı Huber Köşkü, Süleymaniye Cami, Galatasaray Üniversitesi, Arkeoloji Müzesi ve Topkapı Sarayı'nın restorasyon işlerini de yapmıştı. Ayrıca, Ahlat Köşkü ve Çamlıca Camii gibi milyonlarca liralık projelerin yapımını da üstlenen Gürsoy'un şirketleri, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın oğlu Bilal Erdoğan'ın yöneticisi olduğu Okçular Vakfı tarafından kullanılan Okçular Tekkesi'nin restorasyonunu da tamamladı.

Kanal'ın Da Bedeli Fırladı

Karaismailoğlu, uzmanların 'felaket' diye nitelendirdiği Kanal İstanbul'un maliyeti hakkında açıklama yapmış ve şöyle demişti: "Maliyet ilk baştaki hesaplamalardan biraz fazla... 15 milyar dolar olarak hesaplamıştık, 20 milyar doları bulacak. Burayı bütçeye yük olmadan yapmak istiyoruz."

KAMUYA İŞ YAPAN MÜTEAHHİTLER DE AKP MAĞDURU

Kamu müteahhitleri, alt çalışma grupları ve 250 bağlı sektörle yaklaşık 1 milyon 400 bin kişiye ve aileleri ile birlikte 5 milyon 600 bin kişiye istihdam sağlayan bir sektörde faaliyet gösteriyorlar. Kamu müteahhitleri; "İktidar 40 bin müteahhit olmamıza karşın ne yazık ki 5 müteahhit dışında geride kalan 39 bin 995 müteahhit ile ilgilenmemektedir" diyerek tepkilerini dile getirip sorunları ve çözüm önerilerini dile getirdiler.

Kamuya iş ve hizmet üretmesi dolayısıyla kamu disiplin ve kurallarına tabi, kamu bürokrasisi ile birlikte hareket eden meslek grubu olan kamu müteahhitleri; inşaat maliyetlerinin sürekli artması, iktidarın belirli bir gruba desteklemesi, ekonomi kriz ortamının yarattığı belirsizlik kamu müteahhitleri derinden etkilemektedir.

Kamu müteahhitleri, alt çalışma grupları ve 250 bağlı sektörle yaklaşık 1 milyon 400 bin kişiye ve aileleri ile birlikte 5 milyon 600 bin kişiye istihdam sağlamaktadır. Kamu müteahhitlerinin dile getirdiği sorunları özet olarak şöyledir:

- İktidar ekonomik başarılarının büyük bir çoğunluğunu kamu müteahhitleri üzerinden örneklendirmektedir.
- Kamu müteahhitleri; “İktidar 40 bin müteahhit olmamıza karşın ne yazık ki 5 müteahhit dışında geride kalan 39 bin 995 müteahhit ile ilgilenmemektedir” diyerek tepkilerini dile getirmektedir.
- Kamu müteahhitleri; şu sorunlarını dile getirmektedir:
- İktidar, müteahhitler üzerine kamu baskısı kurmaktadır.
- İktidarın, söz hakkı tanımadan, görüşlerini almadan, üst perdeden bakan bir anlayışla çözüm diye sunduğu öneriler sektörün gerçek ihtiyaçlarını karşılamamaktadır.
- Gece yarısı çıkan tasfiye ve fiyat farkı kararnamesi dağ gibi büyüyen sorunlarına çözüm olmamıştır.
- **Açıklanan enflasyon rakamlarının aksine piyasada demir, çimento, akaryakıt gibi ana inşaat kalemlerine bu kriz sürecinde gelen zamlar %300 ve üzerindedir.** Ekonomik belirsizlik göz önüne alınmadan oluşturulan keyfi uygulamalar hiçbir soruna çare değildir.

Kamu müteahhitlerinin çözüm önerileri ve talepleri ise şöyledir:

- Kamuya yapım ve hizmet üreten müteahhitlere, bu son fiyat farkı kanunda olduğu gibi rica ile minnet ile yalvararak haklarımızı almamızın önüne geçilmeli, dinamik ve gerçek bir fiyat farkı sistemi oluşturulmalıdır.
- Müteahhitlerin kamudan hakediş dışı alacakları olan, stopaj veya KDV gibi alacakların ivedilikle ödenmesi sağlanmalı veya başka bir denetim ya da inceleme olmadan SGK, veraset harçlar, trafik cezası, ÖTV, damga ve noter harçları gibi tahakkuk etmiş her türlü kamu borcuna karşılık mahsup edilmelidir.
- TUİK tarafından, yalnızca bu sektörü ilgilendiren iş ve malzeme kalemleri yeniden seçilmeli ve bunlar için ayrı endeksler oluşturulmalıdır. Bundan sonra benzer sorunların yaşanmaması için yapılacak yeni fiyatlamalar, sektörde kullanılan esas malzeme ve hizmet fiyatlarından oluşmalıdır. Bu fiyat artış ve azalışları her ay aylık enflasyon oranı ile birlikte yayınlanmalı ve kalıcı hale getirilmelidir. Mevcut krizin ve fiyatların artacağı düşünüldüğünde ancak bu şekilde yeni iflaslar engellenir ve beklentilere cevap verilir.
- Kamu müteahhitlerine Merkez Bankası baz faiz oranlarıyla kredi verilmelidir.
- KGF’den sözleşme bedellerinin %30 kadarına malzeme alış aşamasında garanti verilmeli, ihzarat hakedişlerinin kolay, hızlı ve sözleşmeye göre yapılması gereken hakediş sırasına bağlı olmadan malzeme ihzarına her ihtiyaç duyulduğunda yapılabilir yöntemler geliştirilmelidir.
- İç hukuk sürecinin son derece yavaş işlemesi nedeniyle Tahkim hukuku ve uygulamaları geliştirilmeli ve idarelerle problemlerin çözümünde öncelikli uygulama olarak tercih edilmelidir.
- Kamudaki hakediş ödemeleri en kısa zamanda yapılmalıdır. Hakediş ödemelerinin gecikmemesi için bazı belediyelerde acil kaynak oluşturulmalı ve ödemelerin sürekliliği garanti altına alınmalıdır.
- Ekonomik kriz geçene kadar acil olmayan büyük boyutlu projelerden ziyade, küçük ve orta ölçekli, müteahhitlerin sorunları ayrı ve öncelikle ele alınmalıdır.
- Yurt dışında müteahhitlik yapmak isteyen firmaların kurumsal alt yapılarını tamamlamaları için teknik ve finansal destek verilmelidir. Bu destek gerekirse hibe desteği şeklinde olmalıdır.
- Sektörle ilgili mesleki kuruluşların kurumsal yapılarını geliştirmeleri teşvik edilmeli, bu konularda maddi destek sağlanmalı, ayrıca kurumsal temsilcileri muhatap alınmalıdır.

HUKUK CENGİZ'E ÇOK FARKLI İŞLİYOR

Maden şirketleri ikizdere’yi yok etmekte ısrarcı ancak Cengiz’in yeri hukukta da ayrı. Mahkeme, aynı yerde yapılması planlanan üç maden ocağının ikisini iptal ederken Cengiz’in önünü açtı. Avukat Okumuşoğlu, “Hukukta yeri yok” dedi.

Rize'nin İkizdere ilçesinde bulunan İşkencedere Vadisi'nde açtığı maden ocağıyla bölgeyi çöle çeviren Cengiz İnşaat'a hukuk 'farklı' işliyor. Aynı yerde, üç farklı projenin ikisi mahkemede iptal edilirken Cengiz taşocağı faaliyetini sürdürüyor.

Geçen yıl 21 Nisan'da Cengiz'in iş makinelerinin bölgeye girmesiyle direniş de başladı. Aylarca ağaçların üstünde nöbet tutan bölge halkı birçok kez jandarmayla karşı karşıya geldi, gözaltına alındı. Taşocağı, bölge sakinlerinin tüm itirazlarına rağmen yeşil vadiyi iş makineleriyle kuşattı. Yeraltı suları maden tarafından yok edilirken yüzlerce arı kovanı söndü.

İkizdere'yi madenlerle yok etmek isteyen tek şirket Cengiz Holding değildi. Aynı bölgede 2 maden ocağı projesi için daha geçtiğimiz yıllarda başvuru yapıldı. Yakın zamanlarda 3 proje için 'ÇED gerekli değildir' kararı verildi. Bölge halkı 3 projeye de dava açtı. Projelerin iptal davası aynı mahkemede görülürken aynı bilirkişiler, aynı doğrultuda rapor verdi. Rize İdare Mahkemesi, iki projeyi iptal ederken Cengiz'in maden ocağına karşı açılan davayı reddetti.

Bölgedeki projeler şu şekilde:

1-SR Yatırım Turizm

İkizdere'nin Cevizlik köyünde ilk olarak taşocağı açmak isteyen şirket ise SR Yatırım Turizm İnşaat oldu. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Bazalt Ocağı ve Kıрма Eleme Tesisi için 25 Eylül 2019 tarihinde 'ÇED gerekli değildir' kararı verdi. Bölge halkı kararı yargıya taşıyarak Rize İdare Mahkemesi'ne dava açtı. Mahkeme bilirkişi heyeti atanmasına karar verdi. Heyet hazırladığı bilirkişi raporunda 'ÇED gerekli değildir' kararının teknik olarak yeterli ve uygun olmadığını belirtti. Bilirkişi raporu doğrultusunda karar veren ve itirazları haklı bulan mahkeme, 'ÇED gerekli değildir' kararını iptal etti.

2-Cevahir Hazır Beton

Bölgede açacağı maden ocağıyla ekolojik yıkım yaratmak isteyen bir diğer şirket ise Cevahir Hazır Beton Şirketi oldu. İkizdere Şimşirli köyü sınırları içerisinde Bazalt Ocağı ve Kıрма Eleme Tesisi için 25 Kasım 2020'de 'ÇED gerekli değildir' kararı verildi. Maden ocağı projeleriyle çevrili köylerini korumak isteyen yurttaşlar kararın iptali istemiyle dava açtı. Mahkeme bilirkişi raporu hazırlanmasına karar verdi. Bilirkişilerin hazırladığı raporda, ÇED gerekli değildir kararının teknik olarak yeterli olmadığına karar verildi.

3-Cengiz İnşaat

2020 yılında Rize'nin İkizdere ilçesine bağlı İyidere sahil mevkiinde yapılması planlanan lojistik liman için ihaleye çıkıldı. İhaleyi 1 milyar 719 milyon lira karşılığında iktidarın favori şirketlerinden Cengiz İnşaat ve Yapı&Yapı A.Ş. ortaklığı kazandı. Bu amaçla İşkencedere Vadisi'nde bulunan Cevizlik ve Gürdere köylerinde 17 adet parsel için acele kamulaştırma kararı çıkarıldı. Karar Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan imzasıyla 19 Mart 2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı. Cengiz'in ihalesini aldığı liman ihalesine hammadde sağlamak için Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından 'Cevizlik Bazalt Ocağı' için 21 Ocak 2021'de 'ÇED gerekli değildir' kararı verildi. Bölge halkı, çevre dernekleri ve TMMOB'ye bağlı odalar kararın iptaline ilişki dava açtı. Rize İdare Mahkemesi bilirkişi raporu hazırlanmasına karar verdi. Bilirkişiler tarafından hazırlanan raporda, proje tanıtım dosyasının eksik ve yetersiz olduğuna dikkat çekilirken, yapılacak taşocağının ekosisteme zarar verecek yapıda olduğu kaydedildi. Mahkeme bilirkişi raporuna rağmen iptal talebini reddederek 'Cengiz'in talanını önünü açtı.

Raporları Vermediler

Davaların avukat Yakup Okumuşoğlu, "Bunun hukukta yeri yok" dedi. "Aynı yer, aynı bilirkişi heyeti, aynı doğa, aynı zararlar oluşuyor, aynı mahkeme" diyen Okumuşoğlu, "SR'nin ocağıyla Cengiz'in madeni sınır. Alınan bu kararlar gösteriyor ki mahkeme Cengiz'in önünü açıyor. Kağıt üzerlerinde hazırlanan özel raporlarla mahkeme karar verdi, bize bu raporları bile vermediler" ifadelerini kullandı.

ENGELLİ YURTTAŞIN PARASINDAN MENFAAT ELDE ETMİŞLER

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na bağlı müdürlüklerin, engellilere ödenen yardım paraları üstünden menfaat elde ettiği ortaya çıktı. Engelli yurttaşlara ödenmesi için özel bankalar ile yapılan anlaşmalardan elde edilen promosyonun yemek, konaklama ve trafik cezası ödemesi gibi özel işlerde kullanıldığı belirlendi.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın 2021 yılı mali hesaplarına yönelik Sayıştay denetimleri, "Bu kadarı da olmaz" dedirten usulsüzlükleri açığa çıkardı. Bakanlığa bağlı il müdürlüklerinin, "Engelli Evde Bakıma Destek Yardımı" ödemeleri için özel bankalar ile sözleşme imzaladığı, sözleşmeler kapsamında il müdürlüklerine promosyon ödemesi yapıldığı ortaya çıktı.

Sayıştay denetimleri ile açığa çıkan usulsüzlüğün adresi Kayseri ve Bartın Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri oldu. Bakanlığın denetim raporunda yer alan bilgilere göre, engelli evde bakım ödemelerinin ilgili hak sahiplerine aktarılması amacıyla özel bir banka ile yapılan sözleşme kapsamında promosyon hesabı açıldı. Bu hesapta il müdürlüklerince çeşitli harcamalar gerçekleştirildi. Kayseri Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'ne 2012 yılından 2021 yılına kadar toplam 1 milyon 788 bin TL tutarında, Bartın Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'ne ise 2018 yılından 2020 yılına kadar toplam 390 bin TL tutarında promosyon ödemesi yapıldığı belirlendi.

Menfaat Elde Edildi

Öte yandan, engelli evde bakıma destek yardım ödeneğinin, sözleşmede belirlenen daha uzun sürelerde banka hesaplarında bekletildiği tespit edildi. Sayıştay denetçileri, banka şubelerinin engelli evde bakım ödemelerini hesaplarda bekleterek değerlendirdiğini ve menfaat elde ettiğini kaydetti. Elde edilen menfaatin bir kısmının ise promosyon ödemesi adı altında il müdürlüklerine aktarıldığı ifade edildi.

Özel Harcamalar Yapıldı

İl müdürlüklerinin promosyon paralarını harcadığı yerler de raporda sıralandı. Buna göre, derneklerle yürütülen çeşitli organizasyonlara ilişkin konaklama, ulaşım ve yemek bedelleri ile müdürlüğe ait trafik cezaları gibi çok sayıda özel harcama, promosyon parasıyla karşılandı.

Bağışlar Çar Çur Edildi

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'ndaki usulsüz işlemler bunlarla sınırlı kalmadı. Bakanlığa yapılan şartlı bağışların, bağış şartına uygun şekilde kullanılmadığı anlaşıldı. İsmi açıklanmayan bir vakfın, spor salonu yapılması için bağışladığı 100 bin TL'nin, para gönderilirken açıklama kısmında yazan, "Spor salonu için..." ifadesine karşın genel bakiye devri gibi gösterildiği öğrenildi. Bakanlığa bağışlanan paranın spor salonu için kullanıldığını anlayan vakfın, paranın kendilerine iadesini talep ettiği bildirildi.

Sayıştay'ın, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na yönelik diğer bazı tespitleri ise denetim raporunda şöyle sıralandı:

- ▶ Sosyal yardımlara ilişkin ödeme sürecinin, 5018 Sayılı Kanun hükümlerine uygun bulunmadığı ve ödeme listelerine müdahale riski barındırdığı görülmüştür.
- ▶ Ücretsiz seyahat kapsamında yapılan gelir desteği ödeme ve takip sürecine ilişkin denetim mekanizmalarının oluşturulmaması.
- ▶ Bütçeden ödenen idari para cezalarının ilgililerine rücu edilmemesi.

4 MİLYAR DOLARLIK GARANTİ ANLAŞMASI

Sayıştay'ın 2021 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi Raporu'na göre, iktidarın "garantili anlaşmaları"nın maliyeti her geçen gün artıyor. Rapora göre sadece 2021'de imzalanan garanti anlaşmaları tutarı, 4 milyar 181 milyon 761 bin ABD Doları oldu. Bu tutar, güncel kura göre 77 milyar TL'yi geride bırakıyor.

Ekonomistlerin ve muhalefetin tüm itirazlarına rağmen çok sayıda Hazine garantili projeye imza atan AKP'nin bu uygulamasının kamuya yükü giderek artıyor. Sayıştay tarafından hazırlanan 2021 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi Raporu'na göre, Hazine garantili proje anlaşmalarının geçen yılki bilançosu, 4 milyar 181 milyon 761 bin ABD Doları yani 77 milyar TL oldu.

Rapora göre, kamu idarelerinin geçen yıl çok sayıda alacağı silindi. Silinen toplam alacak tutarı 2020'de 1.7 milyar TL iken 2021'de 2 milyar 38 milyon TL oldu.

Sayıştay'ı Takan Yok

Sayıştay, raporunda kamu idarelerine karşı verilen para cezalarının tahsilat oranlarına da yer verdi. Rapora göre, AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılından bu yana kesinleşen Sayıştay hükümleri kapsamında verilen para cezalarının toplamı 16 milyar 583 bin TL olurken bu tutarın sadece 4.7 milyar TL'si tahsil edilebildi. Geri kalan 11.8 milyar TL'lik tutar ise Sayıştay'ın kesinleşmiş hükmüne rağmen kamu idarelerinden tahsil edilemedi.

Yedek Ödenek Enerjiyi 900'e Katladı

Sayıştay raporunda, yıl başındaki ödenekleri ile yetinmeyen işletmelerin yıl içerisinde eklenen ödenekleri de yer aldı. Rapora göre, "Enerji Arz Güvenliği, Verimliliği ve Enerji Piyasası" için sene başında alınan ödeneğe ek yüzde 917 artışa gidildi. 6.3 milyar TL'lik ödeneğe 58 milyar TL daha eklendi. Temel Eğitim için alınan 82 milyar TL'lik

ödeneğe 41 milyar TL, Toplum Güvenliği için alınan 66 milyar TL'lik ödeneye 35 milyar TL eklendi. Rapora göre ayrıca, Ulusal Savunma ve Güvenlik için alınan 87 milyar TL'lik ödeneye de 20 milyar TL eklendi.

Ödenek Üstü Harcamada Zirve MEB'in

Rapora göre, ödenek üstü giderde ilk sırada yer alan kamu idaresi, Milli Eğitim Bakanlığı oldu. MEB, sene başında belirlenen ödeneği 319 milyon TL aştı. Sağlık Bakanlığı'ndaki aşım 75 milyon TL, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'ndaki aşım ise 14 milyon TL olarak kayıtlara geçti. Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndaki aşım 3.8 milyon TL, Adalet Bakanlığı'ndaki aşım 2.8 milyon TL olurken Diyanet de 369 bin TL'lik aşım ile listede kendisine yer buldu.

70 BİN KONUT KAYIP

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca kamunun kullanımına bırakılan 70 bine yakın konutun kayıtlarda kayıp görüldüğü belirlendi. Trafikten men edilen 35 bin araç ise otoparklarda çürümeye terk edilmiş durumda.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kayıtlarında inşa edilmiş görünen Hazine'ye ait 70 bine yakın konutun kayıp olduğu ortaya çıktı. 2022 Bütçe Kanunu Gereçesi'nde 195 bin 114 adet görünen kamu konutu sayısının Milli Emlak Otomasyon Projesi'nde 127 bin 286 olarak görüldüğü tespit edildi. Sayıştay'ın 2021 yılı mali denetimleri kapsamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın hesapları mercer altına alındı. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın 2021 yılı mali hesaplarından adeta usulsüzlük fıskırdı.

Denetimde Büyük Zaafiyet

Bakanlığa yönelik denetim raporuna göre, trafikten men edilerek alıkonulan 35 bine yakın araç, otoparklarda çürümeye terk edildi. Raporda ayrıca, büyükşehirlerde yetki devri yapılmadığı için hafriyat denetiminin de yeterli düzeyde yapılmadığı da belirtildi. Sıfır atık projesinde denetim zaafiyeti yaşandığı, projeye yönelik kontrol mekanizması kurulmadığı belirlendi.

Envanterde Uyumsuzluk

Sayıştay, genel bütçeli idarelere tahsisli kamu konutlarının sayısının, tablolara doğru yansıtılmadığını belirledi. Bakanlığın verilerinde yapılan incelemeler sonucunda, kamu kurumlarının kullanımına bırakılan kamu konutlarına ilişkin kayıtların eksik tutulduğu ortaya çıkarıldı. Milli Emlak Otomasyon Projesi Sistemi'nden alınan raporda, kamuya tahsisle konut sayısının 127 bin 286 olarak görüldüğü ancak buna karşın Cumhurbaşkanlığı'nca hazırlanan 2022 Bütçe Kanunu Gereçesi'nde konut sayısının 195 bin 114 olarak görüldüğü anlaşıldı.

Çürümeye Bırakılan Araçlar

Trafikten men edilen ve sayıları 35 bine yaklaşan araçların, otoparklarda sağlıksız koşullarda tutularak çürümeye terk edildiği de denetim raporlarına yansdı. Buna göre, trafikten men edilen araç sayısı 2021 yılı sonu itibarıyla 47 bine ulaşırken bu araçların 12 bin tanesinin tasfiye süreci tamamlandı. Ancak 35 bine yakın aracın satış ve tasfiye işlemleri tamamlanmadı. Bu araçlar ya çalındı ya da sağlıksız koşullar nedeniyle çürüdü. Sayıştay denetçileri, otopark içerisinde düzensiz biçimde yerleştirilen araçların içinde envanterde kaydı bulunan bazı araçların yer almadığını, bu araçların çalındığını fark etti.

Halk sağlığını tehdit eden hafriyat atıklarına yönelik denetimlerdeki eksiklikler de denetim raporlarına geçirildi. Yetki devri yapılmayan kurumlar tarafından gönderilen tespit tutanaklarına ilişkin gerçekleştirilen yerinde denetimlerin, kabahatin tespit edildiği tarihten yaklaşık 2,5-3 sene sonra yapıldığı, dolayısıyla idari para cezalarının gecikmeli olarak uygulandığı vurgulandı. Bakanlık, Sayıştay'ın tespitine yönelik, "Yasal düzenleme çalışmaları devam etmektedir" yanıtını vermekle yetindi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan'ın himayesinde hayata geçirilen Sıfır Atık Projesi'ndeki denetim eksiklikleri de dikkati çekti. Projeye yönelik kontrol mekanizması kurulmadığı, kontrol sistemi kurma zorunluluğu bulunan yerlere ise yaptırım uygulanmadığı belirtildi.

AOÇ ARAZİSİNİ TİCARETE ALET ETTİLER

Gençlik ve Spor Bakanlığı'nca, "Gençlik faaliyetleri için" spor kulübüne tahsis edilen AOÇ'ye ait taşınmazın, düğün ve nikah gibi organizasyonlar için kiraya verildiği tespit edildi. Bakanlığın, öğrenci yurtlarındaki kantinleri denetlemediği de belirlendi.

Sayıştay denetçileri, Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın 2021 yılı mali hesaplarını mercek altına aldı. Denetimler, Atatürk Orman Çiftliği'ne ait arazinin, bir spor kulübüne protokole aykırı olarak ticari faaliyet için kullanıldığını açığa çıkardı.

Bakanlığın denetim raporuna göre, mülkiyeti AOÇ'ye ait olan taşınmaz Bakanlığa tahsis edildi. Bakanlık ise protokol ile "Gençlik faaliyetleri ve spor hizmetlerinde kullanılması" şartıyla araziye bir spor kulübüne tahsis etti. Bakanlığın 30 yıl süre ile spor kulübüne tahsis ettiği taşınmazın büyüklüğünün 64 bin 264 metrekare olduğu bildirildi.

Gençlerin Tesisi Ticaret İçin Kullanıldı

Taşınmaz üzerinde yapılan incelemelerde, taşınmaz üzerinde düğün ve nikah gibi organizasyonların yapıldığı tespit edildi. Bir yüzme havuzunu da içeren taşınmazın, spor kulübüne üçüncü kişilere kiralandığı belirlendi.

Denetçiler, spor kulübüne devredilen bir başka spor kompleksinin ise isminin, spor kulübü tarafından bakanlıktan habersiz değiştirildiğini fark etti. İsim değişikliği yoluyla spor kompleksi üzerinde kullanım hakkı bulunmayan üçüncü kişi lehine sınırlı ayrı hak tesis edildiği anlaşıldı.

İhalede Usulsüzlük

Bakanlığın ihalelerinde de çok sayıda usulsüzlük tespit edildi. Denetim raporunda, ihale usulsüzlüğüne ilişkin şunlar kaydedildi:

"Anahtar teslim götürü bedel ile ihale edilen bazı yapım işlerinde; mevzuat gereği projede öngörülmesi gereken imalatların projelerin hazırlanması aşamasında dikkate alınmadığı görüldü. 'Öngörülemez durum' kapsamında değerlendirilemeyecek proje değişikliklerinin iş artışı kapsamında yaptırıldığı, sözleşme bedelinin yüzde 10'unundan fazla oranlarda iş artışına gidilen işlerde bu durumu dengelemek amaçlı yüksek oranlarda ve projenin esasına ilişkin imatlarda iş eksilişi yapıldığı anlaşıldı. Bahse konu iş eksilişlerinin farklı ihale kapsamında tamamlatıldığı, bazı işlerde yapılan değişikliklerin ihalenin niteliğini değiştirecek seviyede gerçekleştiği görüldü."

Bakanlığın denetim raporunda yer alan diğer bazı tespitler ise şunlar oldu:

- ▶ Bakanlık tarafından spor kulüplerine yapılacak nakdi yardımlarda, yardım yapılacak spor kulübünün ve yardım tutarının tespitine ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmadığı, yardım yapılacak giderlerin kapsamının geniş tutulduğu, kulüpler tarafından ilgili harcama belgelerinin sunulmaması veya sunulan belgelerin incelenmemesi nedenleriyle yardımlara ilişkin öngörülmüş denetim mekanizmasının işlemediği görülmüştür.
- ▶ Bilgi İşlem Daire Başkanlığınca doğrudan temin yoluyla yapılan alımlarda yasaklılık kontrolünün yapılmadığı görülmüştür.
- ▶ Pazarlık usulü ve doğrudan temin suretiyle, parasal limitler dâhilinde yapılan harcamaların toplamının, idarenin bütçesine bu amaçla konulan yıllık ödeneğin yüzde 10'unu aştığı görülmüştür.
- ▶ Bazı il müdürlükleri ile merkez birimleri tarafından yıl içerisinde süreklilik arz eden ve/veya önceden öngörülebilir nitelikteki mal ve hizmet alımlarının, aynı ya da yakın tarihlerde sınırlı sayıda firmalardan doğrudan temin yöntemi ile yapıldığı görülmüştür.

Yurt Kantinleri Denetlenmedi

- ▶ Ankara, Eskişehir, Bursa ve İstanbul illerinde yurtlarda faaliyet gösteren kafeterya, lokanta, kantin, berber, bayan kuaförü vb. küçük işletmelerde yerinde yapılan denetimlerde hizmet kalitesini güvence altına almak amacıyla öngörülen ve örneklerine aşağıda yer verilen bazı önlemlerin etkin şekilde uygulamaya geçirilmediği görülmüştür.

BİR KASABAYA DAHA MİLYONLUK BAHÇE

Nüfusu itibarıyla köy statüsüne düşme ihtimali bulunan Cumhuriyet İttifakı idaresindeki bir kasaba daha millet bahçesi için kolları sıvadı. Nevşehir'in 3 bin nüfuslu ilçesine 3,4 milyon TL'lik millet bahçesi yaptırılacak.

Nüfusu itibarıyla kasabadan köy statüsüne düşme ihtimali bulunan Cumhuriyet İttifakı idaresindeki bir kasaba daha millet bahçesi sevdasına düştü. Nevşehir'in, toplam bin 692 seçmeni bulunan 3 bin nüfuslu Tatların kasabasına 3 milyon 465 bin TL'lik millet bahçesi yaptırılacağı öğrenildi.

Yerel yönetimlerin bütçesinde karadelik oluşturan millet bahçeleri için kesenin ağzını açan belediyelere yenisi eklendi. AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 24 Haziran 2018 seçimlerine yönelik seçim vaatleri arasında yer alan

millet bahçeleri için yüz milyonlarca lira harcanırken nüfusu itibarıyla köy statüsüne düşme ihtimali bulunan kasabalar da millet bahçesi için harekete geçti.

Sözleşme İmzalandı

MHP'li Ercan Selvi idaresindeki Tatların Belediyesi, 7 Eylül'de, "Millet Bahçesi Yapımı" ihalesi açtı. Nevşehir'in Acıgöl ilçesine bağlı Tatların beldesine yapılacak millet bahçesi için açılan ihalede yaklaşık maliyet 3 milyon 438 bin TL olarak belirlendi. Tatların Belediyesi Toplantı Salonu'nda düzenlenen ihaleye 3 milyon 465 bin TL'lik teklif verildi. Teklifin sahibi MVC İnşaat Taahhüt Limited Şirketi ile MHP'li Tatların Belediyesi arasında 23 Eylül'de sözleşme imzalandı. Millet bahçesinin inşa edileceği alanın toplam büyüklüğünün 5 bin 900 metrekare olduğu bildirildi.

Şirketten Tanıdık Çıktı

Tatların'e 3,4 milyon TL'lik millet bahçesi inşa edecek şirketin sahibinin ise tanıdık bir isim olduğu ortaya çıktı. Şirket sahibi Mecvi Çevik'in Yeşilay Nevşehir Şubesi'nde bir dönem Şube Başkanı olarak görev yaptığı ve iktidara yakınlığı ile bilinen Birlik Vakfı Nevşehir Şubesi'nin Yönetim Kurulu'nda olduğu bildirildi. Daha önce de Osmaniye'nin ilk millet bahçesi, Düziçi'ne bağlı Ellek Beldesi'nde tamamlanmıştı. Toplam 24 bin metrekare büyüklüğündeki millet bahçesinin birinci etabı için 425 bin TL harcanmıştı. Ka-sabadaki bahçenin ikinci etabının maliyeti ise hâlâ belli olmadı.

MİLYONLARCA LİRA 'İHA' MERKEZİNE

Halk derinleşen ekonomik kriz karşısında çaresiz kalırken AKP'li Balıkesir Karesi Belediyesi, "Ülkede bir ilk olacak" diyerek duyurduğu İnsansız Hava Aracı (İHA) eğitim merkezi için yaklaşık 25 milyon TL harcayacak.

İktidar, ekonomik kriz karşısında halkı desteksiz bırakırken, AKP'nin yönetimindeki belediyelerin tartışmalı harcamalarına her gün bir yenisi ekleniyor. Son olarak Balıkesir Karesi Belediyesi'nin kasasından "İHA Uygulamalı Eğitim ve Teknoloji Merkezi" için milyonlarca lira çıkacak.

Bütçe Açık Vermişti

AKP'li Dinçer Orkan'ın yönetimindeki Karesi Belediyesi'nin Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 9 Ağustos tarihinde "1 Adet İHA Uygulamalı Eğitim ve Teknoloji Merkezi Yapım İş'i" başlığıyla bir ihale açtı. Kamu ihale Bülteni'nde yer alan bilgilere göre, ihaleyi "Volkan Özmen İnşaat" isimli firma kazandı. Geçen yılki bütçesi 19 milyon TL açık veren AKP'li idare ile şirket arasında 24 milyon 977 bin TL'lik sözleşme imzalandı.

İhaleyi Alan Kim?

İhaleyi üstlenen "Volkan Özmen İnşaat" 7 Kasım 1997 tarihinde kuruldu ve Bursa merkezli bir şirket. Şirket, Merkezi Sicil Kayıt Sistemi verilerinde, Yaşar Özmen ile Volkan Özmen'e ait olarak görülüyor. Yaşar Özmen'in adı, yıllar önce "üyeyi olmayana" ihale verilmeyen bir derneğin ortaya çıkarıldığı "Hasat 4" isimli operasyonla gündeme gelmişti. 25 Ocak tarihli Milliyet gazetesinde, "Balıkesir Müteahhitler Derneği" adı altında dernek kuran bazı müteahhitlerin, derneğe üye olmayan diğer müteahhitleri tehdit ederek, ihale almalarını engellediklerinin ortaya çıkarıldığı aktarılıyor. Jandarma'nın bu operasyonu ile o dönem MÜSİAD Balıkesir İl Başkanı Mustafa İlyas Satıcı tutuklanırken Yaşar Özmen'in de "ihaleye fesat karıştırma" suçundan yargılandığı belirtiliyor.

Aynı zamanda eski Balıkesirspor yöneticisi olan Yaşar Özmen, darbe sonrası FETÖ'den 4 ay 9 gün cezaevinde tutuklu kalmış, ancak davadan beraat etmişti. Özmen, karar sonrası şu açıklamayı yapmıştı: "Geçmiş yıllarda ülkemizde görülen sosyal dalgalanmalar nedeniyle, çoğu sade vatandaş gibi, ben de ilgi duyduğum sohbete katıldım. Ancak 17/25 Aralık 2013 tarihinden itibaren tamamen ilgimi kestim. Devletime daha çok vergi vermenin hazzını yaşayacağımı umut ediyorum."

Karesi İha Üssü Olacakmış

Edinilen bilgilere göre, inşa edilecek merkezde teorik ve uygulamalı eğitim sınıfları ile iniş-kalkış pistleri ve kapalı uçuş alanları yer alacak. Merkez, belediyeye ait 20 bin 797 metrekarelik arazi üzerine inşa edilecek. Belediyeden yapılan açıklamada, "gençlere çağın anlamını taşıyan bir miras bırakmak adına" projeye başlandığı belirtilerek, "Türkiye'de bir ilk olacak merkez ile Karesi, İHA Üssü haline gelecek" denildi.

SIR GİBİ SAKLANAN DEV İHALELER ORTAYA ÇIKTI

Sayıştay, çoğu muhalefet partilerinin “5’li çete” olarak nitelendirdiği müteahhitlere ilana çıkmadan, kimseye duyurulmadan özel davetle verilen 9 dev ihalenin sonucunun da kamuoyundan saklandığını ortaya çıkardı. Saklanan ihaleler arasında "saray müteahhidi Rönesans"ın 7.7 milyarlık, Kalyon'un 9.4 milyarlık, Taşıyapı'nın 14.7 milyarlık demiryolu ihaleleri var.

Sayıştay, muhalefet partilerinin “5’li çete” olarak nitelendirdiği müteahhitlere ilana çıkmadan, kimseye duyurulmadan özel davetle verilen 9 dev ihalenin sonucunun da kamuoyundan saklandığını ortaya çıkardı.

Sayıştay, Ulaştırma Bakanlığı denetim sonuçlarını açıkladı. Kurumun, kanun gereği TBMM'ye sunduğu bulgular arasında çarpıcı tespitler yer alıyor.

Buna göre muhalefet partilerinin “5’li çete olarak tanımladığı AKP'nin gözde müteahhitlerine verilen 9 dev projeye ilgili usulsüzlük de yer alıyor.

Kamu İhale Kanunu'na göre ihale sonuçları en geç on beş gün içinde Kamu İhale Kurumuna bildirilmesi gerekirken özellikle 2019 ve 2020 yıllarında kamuoyundan saklanarak kapalı kapılar ardında gerçekleştirilen dev ihalelerin sonuçlarının halen kuruma bildirilmediği ortaya çıktı.

Saydamlık Ve Denetimin Sağlanması İlkeleri

Sayıştay raporunda şu değerlendirme yapıldı:

“Söz konusu yükümlülük, Kanun'un temel ilkelerinin sayıldığı 5'inci maddesindeki ihalelerde saydamlık ve kamuoyu denetimi sağlanması ilkelerinin tesisi ve Kurum tarafından oluşturulacak istatistiklerin tam ve doğruluğunun sağlanmasının gereğidir.

Ancak, yapılan incelemede, Bakanlık tarafından ihale edilerek sözleşmeleri imzalanan

ihalelerin bir kısmının sonuç bildirimleri, Kanun'da öngörülen süreler dolduğu halde, EKAP

T.C. Sayıştay Başkanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2021 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporu 46 aracılığıyla gönderilmediğinden söz konusu işlere ait ihale, ilan ve sözleşme bilgilerinin Platform üzerinden görüntülenemediği tespit edilmiştir.

Tablo 6: EKAP'ta Bilgilerine Erişilemeyen İhaleler

İhale Kayıt Numarası	İşin Adı
2020/277245	Mersin-Adana-Osmaniye-Gaziantep-Yüksek Standartlı Demiryolu Hattı
2020/390523	Bandırma-Bursa-Yenişehir-Osmaneli-Yüksek Standartlı Demiryolu Hattı
2020/752762	Aksaray – Ulukışla – Yenice Yüksek Hızlı Demiryolu Yapımı
2020/506724	Ankara-İzmir Yüksek Hızlı tren Hattı Yapımı
2020/471327	Mersin-Adana-Osmaniye-Gaziantep-Yüksek Standartlı Demiryolu Hattı Kontrollük ve Müşavirlik İşleri
2019/441492	Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Ring (HRS) Hattı
2021/252159	Bursa Emek Şehir Hastanesi Metro Hattı
2021/568715	Kocaeli Şehir Hastanesi Tramvay Hattı İnşaat ve Elektromekanik Sistemler Temini Montaj ve İşletmeye Alma İşleri
2021/497032	Fatsa Rıhtımının Güçlendirilmesi/Onarımı

*Bu tabloda yer alan verilere, denetim ekibi tarafından İdareye ait iş listesi ve EKAP'taki veriler karşılaştırılarak elde edilmiştir.

Sayıştay Listeyi Yayınladı

İşte saklanan ve halen kamuoyuna resmen açıklanmayan o ihaleler:

1.Mersin Adana Osmaniye Gaziantep Yüksek Standartlı Demiryolu İnşaatı

Özel davet edilen müteahhitler: REC, Limak, Kalyon Entekar, Nurol

İhaleyi alan: REC Rönesans

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

6 milyar 749 milyon 818 bin (2020)

2.Bandırma-[Bursa](#)-Yenişehir-Osmaneli-Yüksek Standartlı Demiryolu Hattı

Özel davet edilen: Kolin, Yapı Merkezi, Kalyon, Limak, Özaltın, İC İçtaş.

İhaleyi alan: Kalyon İnşaat

9 milyar 449 milyon TL (2020)

3.Aksaray – Ulukışla – Yenice Yüksek Hızlı Demiryolu Yapımı

Özel davet edilen müteahhitler: Kalyın, Limak, Kolin, YSE, Taşyapı-CM

İhaleyi alan: Taşyapı-CM

14 milyar 769 milyon 549 bin 494 TL(2021)

4.Ankara-İzmir Yüksek Hızlı tren Hattı Yapımı

İhaleyi alan: ERG İnşaat

2 milyar 163 milyon [DOLAR](#)

5.Mersin-Adana-Osmaniye-Gaziantep-Yüksek Standartlı demiryolu Hattı Kontrollük ve Müşavirlik İşleri

6.Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Ring (HRS) Hattı

Özel davet edilen müteahhitler: Taşyapı-CM, Kalyon-Kolin, Cengiz İnşaat

En düşük teklif: Taşyapı-CM 1 milyar 196 milyon 499 bin [EURO](#)

7.Bursa Emek Şehir Hastanesi Metro Hattı

İhaleyi alan: Taşyapı-Söğüt İnşaat

1 milyar 950 milyon 628 bin 508 TL

8.Kocaeli Şehir Hastanesi Tramvay Hattı İnşaat ve Elektromekanik SistemlerTemini Montaj ve İşletmeye Alma İşleri

9.Fatsa Rıhtımının Güçlendirilmesi/Onarımı

İhaleyi alan: Zirveyol İnşaat

505 milyon 657 bin TL

ADRES ŞAŞMADI

Bir ihale daha yabancıya gitmedi. Çankırı Çerkeş Belediyesi'nin, "Kutlu yürüyüşe devam" sloganı ile AKP'den milletvekili aday adaylığını açıklayan Karakaş'ın şirketinden 430 bin 817 TL'lik ürün satın aldığı ortaya çıktı.

Çankırı'da "Kamu ihaleleri AKP'lilere para aktarma aracı haline getirildi" iddiasını doğrulayan bir ihaleye imza atıldı. AKP'li Çerkeş Belediyesi'nin, ilçedeki kültür merkezi için 430 bin 817 TL ödeyerek satın aldığı sandalye ve minderler için AKP Karabük Milletvekili Aday Adayı Şekip Sertaş Karakaş'ın şirketini tercih ettiği açığa çıktı.

Çerkes Belediyesi Mali Hizmetler Müdürlüğü'nün, "Çerkeş Kültür Merkezi Binası İçin Sandalye ve Minder" başlıklı ihalesi 14 Eylül'de gerçekleştirildi. İhale, rekabeti kısıtlayan ve "ihaleyi istenilene verme aracı" olarak kullanıldığı gerekçesiyle eleştirilen pazarlık yöntemiyle gerçekleştirildi. İhale kapsamında hazırlanan elektronik dokümanı iki şirket incelerken ihaleye yalnızca bir şirket teklif verdi. Belediyenin 448 bin 687 TL yaklaşık maliyet hesabı çıkardığı ihaleye verilen tek teklifin tutarı, 430 bin 817 TL oldu. Teklifin sahibinin "SF Sandalye Fabrikası" isimli şirket olduğu bildirildi.

Şirketten Tanıdık Çıktı

Belediyeye 430 bin TL'lik masa ve sandalye satan şirketin yönetiminden ise 'tanıdık' bir isim yer aldı. Şirketin Merkezi Sicil Kayıt Sistemi verilerinde, "müdür" olarak görünen Şekip Sertaş Karakaş'ın, "Kutlu yürüyüşe devam" sloganı ile 2018 yılındaki genel seçimlerde AKP'den Karabük Milletvekili Aday Adayı olduğu belirlendi.

Zonguldak'taki tesisinin açılışı Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank tarafından yapılan şirketin kamudan toplam 1 milyon TL değerinde beş ihale aldığı da belirlendi.

AKP'Lİ BELEDİYENİN YURT DIŞI GEZİLERİ GÜNDEM OLDU

ABD, İsviçre, Balkanlar turu...

Borcu 1 milyar aşan AKP'li Balıkesir Büyükşehir Belediyesi'nin, önce muhtarları ardından il başkanı ve milletvekillerini ülke ülke gezdirdiği ortaya çıktı.

AKP'nin ekonomik krizi önlenemez hale getiren politikaları, milyonlarca yurttışı yoksulluğa sürüklerken, 1 milyar TL'nin üzerinde borcu olan AKP'li Balıkesir Büyükşehir Belediyesi'nin muhtarları Balkan gezilerine götürmesi; ayrıca Başkan Yücel Yılmaz'ın Habitat toplantısı için AKP il başkanı ve AKP Milletvekilleri de dahil 11 kişilik heyetle ABD'ye geziye gitmesi dikkat çekti.

Geziler bunlarla da sınırlı kalmadı:

- ▶ 15 Şubat 2022'de alınan kararla İsviçre'nin Malmö kentine ziyaret düzenlendi. Toplantıya katılacak 3 kişinin tüm masraflarını belediye karşıladı.
- ▶ 14-18 Mart'ta Çek Cumhuriyeti'nin Prag şehrine Dünya Çevre Eğitim Kongresine genel sekreter yardımcısı, çevre koruma dairesi, zabıta başkanları, çevre koruma ve iklim değişikliği şube müdür vekili ve Balıkesir Üniversitesi'nden bir öğretim görevlisi katıldı. Giderleri belediye ödedi.
- ▶ 30 Haziran 7 Temmuz arasında Belgrad'a ziyaret planlandı. Geziye AKP'li Başkan Yücel Yılmaz, AKP'li Milletvekili Pakize Mutlu Aydemir, meclis üyeleri ve personelin gitmesine karar verildi. Konaklamayı belediye karşıladı.
- ▶ 5-13 Haziran'da Erasmus projeleri kapsamında İspanya Malaga'daki çalışmaya da 3 kişi gönderildi.
- ▶ 12-18 Haziran 2022 tarihleri arasında Avusturya ve Hırvatistan'a düzenlenen yurt dışı teknik çalışma ziyaretine genel sekreter yardımcısı gönderildi.
- ▶ AB Genişleme Günü toplantısı için 7 Temmuz'da Brüksel'e gidilmesi karar alındı. Başkan Yılmaz'ın yanı sıra AKP'li vekil Yavuz Subaşı da katıldı.
- ▶ 21-27 Eylül'de Slow Food toplantısı İtalya Torino'da düzenlendi, 1 personel katıldı.
- ▶ 15-19 Ekim tarihlerinde Fransa Paris'te Paris 2022 Gıda Fuarı'na genel sekreter yardımcısı, kırsal hizmetler daire başkanı, şube müdür vekili, ziraat teknikeri gibi personellerin katılmasına karar verildi.
- ▶ 26-30 Eylül tarihlerinde İtalya Verbania'da Doğa Kültür ve İklim Çevre değişikliğinde Sürdürülebilirlik' teması ile bir toplantı yapılacağı ve iki katılımcının giderlerinin belediye bütçesinden ödeneceği açıklandı.

ŞEHİR HASTANELERİ “USULSÜZLÜK YUVASI” OLDU

KÖİ Modeli ile inşa ettirilen şehir hastanelerinin büyük bölümü adeta usulsüzlük yuvası haline geldi. Hastanelerin inşa sürecinde yüklenicilere fazladan ödeme yapıldığı, yapılmayan işlemler için firmalara garanti ödeme yapıldığı, hastanelerdeki ticari alanların sözleşmelerde öngörülenden daha büyük alana yayıldığı tespit edildi.

Sağlık Bakanlığı'nın, sağlık tesislerinin yapımında, “Göç yolda düzelir” mantığı ile hareket ettiği öğrenildi. Sayıştay'ın bakanlığa yönelik denetim raporuna göre, ihale edilen sağlık tesisi yapım işlerinde idare tarafından ihale öncesi gerekli hazırlıklar yapılmayınca, işin yürütülmesi ve tamamlanmasında gecikme yaşandı. Bakanlığın mali denetimleri ile açığa çıkarılan tek mevzuata aykırılık bu olmadı.

Kamu özel işbirliği modeli ile işletilen İstanbul Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi'nde tüp bebek işlemleri ile ilgili olarak görevli şirket tarafından laboratuvar hizmeti sunulmamasına rağmen bu hizmet altında tüp bebek alt kırılımı olduğundan garanti tutarlarının ödendiği tespit edildi. Denetçilerin yerinde yaptığı incelemelerde, Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi'nde laboratuvar hizmeti adı altında tüm bebek işlemleri için ilgili şirkete yönelik garanti ödeme tutarı belirlendi. Ancak, sağlık tesisinin açılışından beri görevli şirket tarafından tüp bebek işlemlerine yönelik hiçbir tetkik ve tedavi işlemleri gerçekleştirilmediği öğrenildi. Buna karşın bakanlığın, şirkete tüp bebek işlemleriyle ilgili ödeme yaptığı anlaşıldı.

Şehir Hastanelerinden Usulsüzlük Fıskırdı

Bakanlığın denetim raporunda, hekimlerin, “Sağlık sistemine en büyük darbe” olarak değerlendirdiği şehir hastanelerindeki usulsüz işlemlere yönelik tespitler de sıralandı. Buna göre;

- ▶ Kamu Özel İş Birliği Modeli ile inşa ettirilen şehir hastanelerinde yaptırılmayan ya da yapılmayan imalatlar için sabit yatırım tutarı revizyonu yapılmadı.
- ▶ Kamu özel işbirliği modeli ile işletilen bazı şehir hastanelerinde çamaşır, yemek, laboratuvar, görüntüleme ve sterilizasyon hizmetleri için kullanılan alanlarda görevli şirketlerin birim fiyat tekliflerine dahil olmasına rağmen ısıtma ve soğutma için kullanılan enerji tüketim giderlerinin tahsil edilmediği anlaşıldı.
- ▶ Şehir hastanelerinde ihale dokümanı ve projelerde öngörülenden daha fazla alan ticari alan olarak kullanıldı.
- ▶ Ankara Bilkent Şehir Hastanesinde görevli şirket tarafından ihale şartlarında öngörülen ticari alana karşılık İdare'ye ödenmesi hüküm altına alınan bedelin, görevli şirketin sözleşmede öngörülenden daha fazla alanda ticari faaliyet ifa etmesine rağmen orantılı olarak arttırılmadığı tespit edilmiştir.
- ▶ Laboratuvar hizmetlerine ilişkin sonuç verme sürelerinde ve görüntüleme hizmetlerine ilişkin randevu verme sürelerinde yöntem beyanı belirlemelerine göre önemli düzeyde gecikmelerin meydana gelmesi ve bunların çoğunluğunda SLA açılmaması...

TASARRUFU BAĞIMLILIĞIN ÖNLENMESİNDE HATIRLADILAR

Gençlik ve Spor Bakanlığı, 'bağımlılığın önlenmesi' amacıyla harcadığı parayı azalttı. Bağımlılığın önlenmesi için 2021'in ilk yarısında 2 milyon TL harcanırken 2022'nin ilk yarısında bu harcama 1,5 milyon TL'ye düştü.

Madde bağımlılığı her geçen gün artıyor. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 'Türkiye Uyuşturucu Raporu'na göre uyuşturucu olay sayısı 2021 yılında önceki yıla oranla yüzde 35 arttı. 2020'de yatarak tedavi gören kişi sayısı 9 bin 824 iken geçen sene bu sayı 12 bin 954'e ulaştı. Madde kullanım 81 ilin tamamına yayılmışken ülkede 704 yatak kapasiteli 26 Alkol ve Madde Tedavi Merkezi'nin (AMATEM) bulunması yetersiz kalıyor.

Cumhuriyet Başsavcılıklarındaki uyuşturucu dosyası sayısındaki artışa dikkati çeken CHP Ankara Milletvekili Murat Emir, bağımlılıkla mücadele faaliyetlerine mercek tuttu. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın 2022 yılının ilk yarısına yönelik mali verilerini kamuoyuna açıklayan Emir, iktidarın bağımlılıkla mücadele bütçesinden tasarruf ettiğini vurguladı.

CHP'li Emir, Bakanlığın "Bağımlılıkla Mücadele" başlığı altında 2021 yılında 2 milyon 82 bin TL bütçe ayırdığını ifade etti. 2022 yılında bağımlılıkla mücadele bütçesinin 3 milyon 993 bin TL'ye çıkarıldığını belirten Emir, bu yılın ilk yarısında 2021 yılının aynı dönemine oranla bağımlılıkla mücadelede daha az para harcadığını ifade etti.

Emir, "Bu kâğıt üzerinde sevindirici bir gelişme olarak görünse de iş bu bütçeyi kullanmaya gelince tablo ne yazık ki değişiyor" dedi.

Bakanlığın, 12 ay için ayrılan 3,9 milyon TL'den Ocak-Haziran döneminde yalnızca 1 milyon 557 bin TL harcadığını dile getiren Emir, sözlerini şöyle sürdürdü: "2021 yılının Ocak-Haziran döneminde ise bağımlılıkla mücadele için 1 milyon 979 bin TL harcanmış. Yani bakanlık, 2021 yılının ilk altı ayına göre 2022 yılının ilk altı ayında 400 bin TL daha az para harcamış. Uyuşturucu, gençlerimizi her geçen gün biraz daha batağına çekerken bakanlığın mücadele parasından kısması doğru mu? Kendi itibarlarından tasarruf etmeyenler, bağımlılıkla mücadele bütçesinden tasarruf ediyor. Devleti yönetenlerin bu işi ciddiye alması gerekiyor. İtibardan tasarruf etmeyenlerin bağımlılıkla mücadele bütçesinden tasarruf etmesi kabul edilemez."

YURT DIŞINA GİTMEK İÇİN BAŞVURAN HEKİM SAYISI 9 AYDA 2 BİNE DAYANDI!

TTB, eylül ayında toplam 255 hekimin yurtdışında çalışma vizesi sayılan 'iyi hal belgesi' için başvurduğunu açıkladı. TTB açıklamasına göre, toplam başvuru 2022'nin ilk dokuz ayında ise bin 938'e ulaştı.

Türk Tabipleri Birliği (TTB) verilerine göre, eylül ayında 255 hekim, sağlık çalışanlarının yurt dışında çalışabilmesi için gerekli olan 'iyi hal belgesi' için başvuru yaptı. 2022'nin dokuz aylık sürecinde ise bu belgeyi alarak yurtdışına gitmeye hazırlanan hekim sayısı bin 938 oldu.

2022 yılında söz konusu belgeyi alanların bin 14'ü uzman hekim, 924'ü ise pratisyen hekimlerden oluştu.

'Hükümetin Görevi Çözüm Arayanlara Hakaret Etmek Değil, Daha İyi Yaşam Sunmaktır'

Konuya ilişkin TTB'nin sosyal medya hesabından yapılan açıklamada, "Hükümetlerin görevi daha iyi-güvenli koşullarda çalışmak, yaşamak için çözüm arayan yurttaşlarına hakaret etmek değil; onlara siyasal, ekonomik, sosyal açıdan daha iyi bir yaşam sunmaktır" denildi.

DEKAN EŞİNE ÖZEL KADRO

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi İktisat Fakültesi'nin Dekanı Mustafa Ali Sarılı'nın eşi Özgül Sarılı, bölümde 'doktor öğretim üyesi' olarak göreve başladı.

Daha önce MHP MYK üyesi ve eski Milletvekili Deniz Depboylu'nun oğlu Kağan Depboylu'nun torpille araştırma görevlisi yapıldığı Aydın Adnan Menderes Üniversitesi benzer bir iddiayla gündemde. Bu kez de üniversitede bir dekanın eşi, özel ilanla doktor öğretim üyesi olarak göreve başladı.

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Rektörlüğü tarafından 8 Temmuz tarihinde açılan akademik ilanda, üniversiteye 127 akademisyen alınacağı duyuruldu. İktisat Fakültesi Maliye Bölümü'nün "Maliye Teorisi Anabilim Dalı" için açılan doktor öğretim üyesi kadrosuna, Aydın İktisat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mustafa Ali Sarılı'nın eşi Özgül Sarılı atandı.

Maliye Teorisi Anabilim Dalı için açılan ilanda, "İlgili alanda doktora yapmış olmak. Türkiye'de vergi uyumsuzluklarının çözümlenmesinde uygulanan barışçıl çözüm yolları konusunda çalışmaları olmak" şartları arandı. Prof. Dr. Sarılı'nın o dönem öğretim görevlisi olan eşi Özgül Sarılı'nın, "Türk Vergi Hukuku'nda uzlaşma müessesesinin işleyişinin açısından değerlendirilmesi: Aydın iline yönelik ampirik bir analiz" başlıklı bir doktora tezi ve "Türkiye'de vergi uyumsuzluklarında idari çözüm yolu olarak izaha davet uygulaması" başlıklı bir makalesi bulunuyor. Özgül Sarılı, kadroya başvurduğunda üniversitenin Sultanhisar Meslek Yüksekokulu'nda öğretim üyesi olarak görev yapıyordu.

AKP'den Aday Adayı

Prof. Dr. Mustafa Sarılı ise Rektör Yardımcılığı görevinde bulunurken 7 Haziran 2015 seçimleri öncesi AKP'den milletvekilliği adaylığına başvurmuş ve bu yüzden görevinden istifa etmişti. Sarılı, "bilimle siyaseti birleştirmek ve daha iyi bir hizmet sunabilmek amacıyla siyasete atıldığını" belirtmişti. Aday gösterilmeyen Sarılı, 2019 yılının mayıs ayında dekanlığa getirilmişti.

HASTALARA İLAÇ YOK!

645 ilaç rafta yok

Türk Lirası'nın dolar karşısındaki değer kaybı ilacı vurdu. Ankara Eczacı Odası Genel Sekreteri Gül, ciddi bir kriz yaşandığını belirterek "645 ilaçta sıkıntı var. Bunlar arasında kanser ilacı ve ağrı kesici de var" dedi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Artan enflasyon ve beraberinde ilaçlara gelen zamların yarattığı sorunlara dikkat çeken Ankara Eczacı Odası Genel Sekreteri Ali Fuat Gül, çok ciddi bir ilaç krizi yaşandığını belirtti.

Sabitlenen kur ile güncel kur arasındaki uçurum, ilaca erişimde ciddi sorunlar yaratıyor. Türk Eczacılar Birliği'nin (TEB) kayıtlarına göre, eczane raflarında olması gereken 645 çeşit ilaca artan enflasyonun da etkisiyle erişilemiyor. Eczacılar, 7,80'de sabitlenen kurun güncel rakamın çok altında kalması nedeniyle piyasada bulunamayan ilaç sayısının her geçen gün arttığı uyarısında bulunuyor.

Yeni Kararname

Döviz kurunun artmasıyla beraber, ilaç firmalarının üretim yapmadığını belirten Ankara Eczacılar Odası Genel Sekreteri Ali Fuat Gül, ilaç yokluğunun şimdilerde yüzde 20'leri bulduğunu ve bu yokluğun yılsonuna kadar artarak devam edeceğini söyledi. Gül, sorunun çözülmesi için ilaç fiyat kararnamesinin güncellenmesi gerektiğini belirtti.

Gül, şunları söyledi: "Sabitlenen kur güncelin çok altında kaldı. İlaç camları ve flakonlar, şişe cama gelen çok ciddi zamlar var. 22 Nisan'da 150-200 kalem ilaca zam yapıldı. Ağustos'ta yapılan yüzde 25 zam üreticiyi tatmin etmedi. Şu an tansiyon ilacı, ağrı kesici, kanser ilacı bile bulunmuyor. Ekim ayında şuruplar bitmiş durumdaydı. Şimdi tansiyon ilaçları ve insülin ilaçları bitmiş durumda."

Artan enflasyon ve krizin eczacılık mesleğine olan etkilerini anlatan Gül, sözlerini şöyle sürdürdü: "Kira, elektrik ve internet giderleri çok ciddi artmış durumda. Çoğu eczanemiz artık kapatma noktasına geldi. Söylemek istediğimiz, halk sağlığında eczanelerimizin artık geçinemez olduğudur. Asıl amacımız kur veya zam değil, halkın ilaca erişimini sağlamaktır. Ülkede çok ciddi bir ilaç krizi var. Bu kriz gittikçe artacak. Haklı sebeplerimizden ötürü de meslektaşlarımız taleplerini karşılamak ve hükümete sesimizi duyurmak için bir eylem planımız var."

Büyük Miting 16 Ekim'de

Ankara Eczacılar Odası Genel Sekreteri Ali Fuat Gül 16 Ekim'de eczacıların Ankara'da yapacağı büyük mitinge dair de şunları söyledi: "Sağlık Bakanlığı tarafından eczacılara ayrımcılık yapılıyor. Biz buna karşıyız, sağlık bir bütündür. Doktor ilacını yazacak, hastasını tedavi edecek, ilaçlarını biz vereceğiz. Sağlık Bakanlığı'nın gözünde yok hükmündeyiz. Yaşanan sorunlara karşı bütün şehirlerdeki eczacılar birleşerek, haklı taleplerimizi dile getirmeye ve halk ilaca erişim sağlayana kadar mücadele etmeye devam edeceğiz."

YÜZ BİNLERCE KIZ ÇOCUĞU KAYIP

AKP'nin politikaları rakamlara yansıyor. MEB'in istatistiklerine göre her kademedeki kız çocuğu sayısı erkeklerden daha az. İlkokul, ortaokul ve lisede toplam 866 bin kız çocuğu okuldan uzakta.

AKP'nin eğitim politikaları kız çocuklarını eğitimden uzak tutuyor. Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2021-2022 örgün eğitim istatistiklerine göre yüz binlerce kız çocuğu okula gitmiyor. Yine istatistiklere göre eğitimin bütün kademelerinde erkek çocuklarının sayısı kız çocuklarının sayısından daha fazla.

İlkokul, ortaokul ve lisede toplam 17 milyon 270 bin öğrenci eğitim görüyor. Bu öğrencilerin 8 milyon 953 bini erkek, 8 milyon 317 bini kız. Erkek çocuklarının sayısı 636 bin daha fazla. Kız çocuklarının sayısı ilkokulda 160 bin, ortaokulda 101 bin, lisede ise 374 bin daha az.

Durum bundan da ibaret değil. MEB'in okullaşma istatistiklerine göre 900 bine yakın kız çocuğu eğitimden uzakta. Okul çağında olan 866 bin kız çocuğu eğitimin dışında yer alıyor. Üstelik bu durum eğitimin kademesi yükseldikçe daha da artıyor. İlkokulda 195 bin, ortaokulda 298 bin, lisede 373 bin kız çocuğu okula gidemiyor. Okuldan uzakta olan kız çocuğu sayısı toplamda 866 bini buluyor.

Açıköğretimde okuyan kız çocuğu sayısı ise 636 bin 270. Bu sayı da eklenince 1,5 milyonu aşkın kız çocuğu okuldan uzak kalmak zorunda bırakılıyor.

Eşitsizliği Devlet Yaratıyor

Aslında eğitim politikalarında yapılması gereken bu tablonun tersi yönünde değişmesini sağlamak olmalıydı. Kamusal eğitim tam da dezavantajlı grupların erişim hakkını sağlama işlevini görmeli. Kız çocukları ve oğlan çocukları arasında okullaşma oranında hep fark vardı. Ne yazık ki bu makasın giderek açıldığını görüyoruz. Kız çocuklarının okullaşma oranının düşük olması ve eğitim basamağı yükseldikçe azalması demek bu çocukların erken evlilik, ev içi şiddet, ev içi emekte kullanılma, çocuk işçi olma gibi sorunlarla karşılaşması demek. Kız çocuklarının özellikle yoksullukla kesişen dezavantajlı olma durumu, kırılmayacak bir döngünün içinde kaderlerine terk edilmeleri anlamına geliyor. Bu aslında bir taraftan AKP'nin kadını iş yaşamından, sokaktan,

sosyal yaşamdan uzakta görme, kadını aile ile birlikte tanımlama politikalarının bir parçası. Bu politikaların sonucu olarak, eşitsizliği bizzat yaratan devletin ta kendisi oluyor.

Büyük
eşitsizlik

866 bin

İlk, orta ve lisede okula
gidemeyen kız çocuğu

636,2 bin

Açık lisede okuyan
kız çocuğu sayısı

636 bin

İlk, orta ve lisede erkek
çocuklarının sayısal fazlalığı

8,3 milyon

İlk, orta ve lisede okula
kayıtlı öğrenci sayısı

Hedefledikleri Tam Olarak Bu

Kadın ve erkeklerin eşit bir şekilde eğitim almasını sağlamak devletin temel vazifelerinden birisi. Tahayyül ettikleri siyasal İslamcı dünyanın hedefleri bu. Toplumsal cinsiyet eşitliğini tepeden reddeden bir iktidar var karşımızda. Son 10 yıla baktığımızda çocukların özellikle kız çocuklarının ilk dönemlerde okullaşma oranlarında çok sorun görmüyoruz ama yaş arttıkça, yani kademe ilerledikçe kız çocuklarının öğretim hayatından çekildiğini görüyoruz.

Bölgeler arasındaki eşitsizlik de dikkat çekici. Özellikle Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde 14 yaş üzerindeki çocukların eğitimlerindeki kız çocuklarının eğitime ulaşması oldukça sorunlu görünüyor. Kız çocuklarının pandemide, uzaktan eğitim döneminde ev içi emeği ve bakım emeğini üstlendiklerini görüyoruz. Devamsızlık oranlarına baktığımızda yine ciddi bir şekilde dezavantajlı görüyoruz yoksul kız çocuklarını. Okula kayıt yaptırırsalar bile devamsızlıkları orta gelirli bir aileye göre daha fazla oluyor.

Şu an çocukların akın akın açık liseye geçtiklerini görüyoruz. İstisnai durumlarda kullanılacak olan açık lise meselesi şu anda gerçekten bütün okulların gündeminde ve çocuklar açık lise kaydını öncelikliyorlar açıkçası.

REKTÖR, KORUMASINI ÖĞRETİM GÖREVLİSİ YAPTI!

Gaziantep Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Arif Özyayın, koruması Abdulkadir Fıstıkçı'yı "özel şartlı" bir ilanla öğretim görevlisi yaptı.

Gaziantep Üniversitesi 5 Ağustos 2022 tarihinde bir öğretim görevlisi alım ilanı yayımlandı. Ancak ilan için üniversiteye bağlı; ALES puanı şartı olmayan, yabancı dil puanı aranmayan Suriye'deki Cerablus Meslek Yüksek Okulu seçildi.

Sadece İki Kişi Başvurdu

Cerablus Meslek Yüksek Okulu'nda eğitim dili Arapça olmasına karşın, alınacak öğretim görevlisi için Arapça bilme şartı da ilana koyulmadı. En ilginç ise az sayıda kişinin başvurması için alım Cerablus Meslek Yüksek Okulu üzerinden yapılıp, başvuracak kişilere "İHA ticari pilot sertifikasına sahip olma" ve genel kollukta en az 10 yıl mesleki deneyimi bulunma" zorunluluğu getirildi.

Kazanan Kişi Hakkından Feragat Etti

"Adrese teslim" şartlarla çıkarılan araştırma görevlisi ilanı için iki kişi başvuruda bulundu. Kazanan kişi hakkından feragat edince, diğer aday Gaziantep Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Arif Özyayın'ın koruması Abdulkadir Fıstıkçı öğretim görevlisi oldu.

Korumalığa Devam Ediyor

İddiaya göre atanmanın dikkat çekmemesi için normal atama sürecinden daha uzun bir süre beklendi. Daha sonra da Abdulkadir Fıstıkçı araştırma görevlisi oldu. Ancak Cerablus Meslek Yüksek Okulu'na alınan Abulkadir Fıstıkçı, eski görevi olan rektörün korumalığine devam ediyor.

ÜNİVERSİTE DEĞİL REKTÖRÜN ÇİFTLİĞİ

Üniversitelerde kiralamadaki usulsüzlüklerden tesislerin çürütülmesine kadar birçok hatalı işlem tespit edildi. Boş bölümler ve sınavsız yapılan torpilli atamalar da Sayıştay raporlarında kendine yer buldu.

Üniversitelerdeki usulsüzlükler, liyakatsiz yapılan atamalar bu yıl da Sayıştay denetimine takıldı. Sayıştay'ın üniversitelere ilişkin hazırladığı raporlarda birçok tespit gerçekleştirildi. Raporlarda üniversitelerde dolu kadrolara vekaleten yapılan atamalardan sınavsız şekilde gerçekleştirilen yükselmelere, usulsüz ihalelerden atıl durumda bırakılan bölümlere kadar birçok detaya yer verildi. Bazı üniversitelere ilişkin Sayıştay denetçilerinin yaptıkları tespitler şöyle:

Çanakkale 18 Mart Üniversitesi

Sayıştay denetçileri üniversitede dolu kadrolara vekaleten atama yapıldığını tespit etti. Üniversitenin 2021 Yılı Denetim Raporu'na göre bu atanmış kişilere harcama yetkisi de kullanıldı. Bu işlemin genel sekreterlik ve bazı daire başkanlıkları için yapıldığı aktarıldı.

Çukurova Üniversitesi

Denetçiler üniversitede görevde yükselme sınavına girmeden bazı fakülte veya yüksekokul sekreterlerinin müdürlük kadrolarına atandığını tespit etti. Hazırlanan raporda "Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde şube müdürlüğü kadrolarına atamalarda mevzuatta öngörülen şartları bertaraf edebilmek ve bu kadrolara sınavsız atama 25 yapabilmek için öncesinde kısa süreli fakülte, enstitü ve yüksekokul sekreterliği gibi üst görevlere atamalar yapıldığı görülmüştür" denildi. Raporda bu durumun liyakate uygun olmadığına dikkat çekildi.

Ege Üniversitesi

Üniversiteye ait olan Çeşme Dinlenme ve Eğitim Tesisleri'nin uzun süredir atıl durumda bırakıldığı tespit edildi. Hazırlanan raporda tesislere ilişkin şu bilgiler verildi:

"-Otelin bünyesinde; 48 oda (3 kat), açık bahçe, kafeterya, havuz kafe, snack bar, ana restoran, Türk hamamı, amfi tiyatro, kapalı restoran, pide fırını, 3 adet lobi, çamaşırhane, resepsiyon, idari birimler, 2 adet soğuk hava deposu, otopark, oyun salonu ve havuz bulunduğu,

-Otelin denize sıfır konumda bulunduğu, turistik açıdan denize girilebilir bir kıyıya sahip olduğu ve bitişiğindeki halk plajından istifade edilebildiği, Otelin yaklaşık beş senedir hiç kullanılmaması ve çatı probleminin olması nedeniyle odalarının ve eşyalarının ciddi bir yıpranmaya maruz kaldığı,

-Bölgede termal su kaynağının bulunması nedeniyle alternatif turizm olanaklarına sahip olduğu"

Dicle Üniversitesi

Pandemide canlı ders olarak verilmesi kararlaştırılan derslerin bir kısmının yapılmadığı tespit edildi. Denetçiler, canlı ders uygulaması ALMS programı üzerinden sadece ders notu paylaşımı yapıldığını belirledi. Notların ortak zorunlu derslere ait olduğu raporda ifade edildi. Uzun yıllardır tartışılan öğrencisiz bölümler de tespit edildi. Rapora göre Yabancı Diller Yüksekokulu, Kulp Meslek Yüksekokulu ve Lice Meslek Yüksekokulu'nda gerekli görevlendirmelerin yapılmasına rağmen öğrencisi yok ve bu birimlerde eğitim faaliyetleri yürütülüyor.

Ordu Üniversitesi

Gölköy ve Aybastı Meslek Yüksekokulu'nun öğrencisinin olmadığı ve bu birimlerde eğitim faaliyetlerinin yürütülmediği tespit edildi. Biri 2011 diğeri 2012 yılında kurulan bu birimlerin öğrenci almadığı aktarıldı. Ayrıca üniversitede genel sekreterlik kadrosu dolu olmasına rağmen tedviren görevlendirme ile başka memurların bu kadrolara görevlendirildiği ve harcama yetkililiği görevinin yine görevlendirilen kişi tarafından yerine getirildiği belirlendi.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Üniversite tarafından kiraya verilen kantin ve kafe işletmelerinin sorumluluklarını yerine getirmemesine rağmen sözleşmelerinin feshedilmediği ifade edildi. 3 ayrı işletmeden tam 30 aydır herhangi bir kira alınmadığı ve bu

işletmelerin su ve elektrik borçlarının da üniversite tarafından ödendiği aktarıldı. Rapora göre bu işletmelerin üniversiteye zararı tam 943 bin TL. Yine raporda kiraya verilen kantinlerin ücretleri belirlenirken bilinçsiz davranıldığı ifade edildi. Rapora göre Sivas Ticaret Odası'nın belirlediği yıllık 700 bin TL ücret önce 500 bin TL'ye indirildi. Daha sonra bu bedel rektörlük onayıyla 300 bin TL'ye düşürüldü. Raporda bu konuya ilişkin "Rayiç bedelin herhangi bir detaylı gerekçeye dayandırılmadan ilk ihaleden sonra yüzde 40 gibi bir oranda 300 bin TL'ye düşürülerek sonuçlandırılmasının nedeni anlaşılammıştır" denildi. Ayrıca üniversitede müdür veya müdür yardımcılığına atama yapılabilmesi için aranan sınav şartının bir kısım personel için dikkate alınmadığı ve sınavla atanması gereken kadrolara sınavsız atama yapıldığı belirlendi.

Necmettin Erbakan Üniversitesi

Üniversitede genel sekreter, daire başkanı, enstitü sekreteri, fakülte sekreteri, yüksekokul sekreteri, şube müdürü olmak üzere toplamda yirmi sekiz adet kadroya, kadronun dolu olmasına rağmen başka bir personelin vekâleten görevlendirildiği tespit edildi. Özellikle genel sekreterlik ve daire başkanlığı kadrolarında harcama yetkisinin kullanılması bakımından hukuki sonuçları olabilecek bir yetki karmaşasına da sebebiyet verebileceği değerlendirildi.

EĞİTİM SİSTEMİ BAŞTAN KOKTU

MEB'e yönelik Sayıştay denetimleri, "Eğitim sisteminin baştan koktuğunu" ortaya koydu. Ücretsiz dağıtılan ders kitaplarının ihtiyacın üzerinde satın alındığı, AB'den gelen paraların amacı dışında kullanıldığı, FATİH Projesi ile meslek liselerine yönelik projelerde çok sayıda mevzuata aykırılıklar bulunduğu ortaya çıktı.

Milli Eğitim Bakanlığı'na yönelik Sayıştay denetimleri, eğitim sisteminin, "Baştan koktuğunu" gözler önüne serdi. Okulöncesi, ilkökul, ortaokul ve lise öğrencilerine ücretsiz dağıtılacak ders kitapları dağıtımında resmi ve özel okulların kitap ihtiyaçlarının doğru belirlenmediği ortaya çıktı. Bazı okullar tarafından ihtiyacın üzerinde kitap talep edildiği ve herhangi bir denetimden geçirilmeden bu taleplerin karşılandığı belirlendi. Bakanlığın, ihtiyacın üzerinde alınan ve kullanılmayan kitaplar için ödeme yaptığı ve bütçeye yük getirdiği bildirildi.

Milyarlarca lira harcanan FATİH Projesi'ndeki aksaklıklar da denetim raporuna yansdı. Okulların hangi yöntemle internete erişim sağladığına ve okullarda bulunan teknik altyapıya ilişkin sağlıklı işleyen bir veri sistemi bulunmadığı tespit edildi.

Fatih İsrar Projesi Oldu

Raporda yer alan bilgilere göre, Mayıs 2021'de 408 milyon 789 bin TL bedel ile 7 bin okula yerel ağın kurulması için ihale sözleşmesi imzalandı. İhaleyi kazanan yükleniciye, 7 bin okula ilaveten 2 bin ikame okul listesi verildi. Toplam 9 bin okulda keşif yapan yüklenici, 5 bin okulun ağ altyapı kurulumuna uygun olmadığını belirledi. Okulların ağ altyapı kurulumuna uygun olmaması nedeniyle, yerel alan ağı kurulmasında hedeflenen okul sayısına ulaşamadı.

Mesleki Eğitimde Usulsüzlük

MEB denetimleri, mesleki ve teknik eğitim kapsamındaki faaliyetlerdeki mevzuata aykırılıkları da ortaya koydu. Ortaöğretim kurumlarında bilim, kültür ve sanat atölyelerinin kurulmasını amaçlayan, "Ortaöğretimde Maker Hareketi" adlı yatırım projesine ilişkin izleme ve değerlendirme raporlarının düzenlenmediği ve bu nedenle projeden beklenen çıktılarının ölçüm ve analizine yönelik değerlendirmelerin yapılmadığı görüldü. Toplam 35 milyon TL harcanan projedeki eksiklikler, "Bu kadarı da olmaz" dedirtti:

- ▶ Bazı atölyelerde müzik aletlerinin işin teslimi sırasında ambalajlı ve sıfır ürün olarak teslim edilmemiş olduğu, sapı ya da köprüsü kırık enstrümanların teslim edildiği ve dolayısıyla enstrümanların kullanım dışı olduğu,
- ▶ Ahşap atölyesi ve müzik atölyesi bitişik düzen yapılmış olduğundan ve ahşap kesme makinesinin kullanılması halinde ortaya çıkan toz dolayısıyla atölyenin diğer kısımlarının, özellikle müzik atölyesinin kullanılmayacak olmasından dolayı, ahşap atölyesinin kullanıma elverişli olmadığı ve çoğunlukla atıl durumda bulunduğu,
- ▶ Bazı atölyelerin bilim kısmında yer alan 3D lazer yazıcının kullanılamaz durumda olduğu, yazıcıda kullanılan termoplastik malzemelerin ambalajsız bir şekilde teslim alındığı ve bu nedenle ilgili malzemelerin henüz teslimat aşamasında kullanım ömürlerini kısmen doldurmuş oldukları,
- ▶ Atölyelerin bazılarında makinelerin ya hiç çalışmıyor olduğu ya da çalışıyorsa da kurulum yapılan okulda makineyi kullanmayı bilen insan kaynağının bulunmadığı tespit edilmiştir.

AB'den Gelen Para Amaç Dışı Kullanıldı

MEB'in denetim raporları ile ortaya konulan diğer bazı usulsüzlükler ise şöyle kaydedildi:

- ▶ İller tarafından temel eğitim ve ortaöğretim kurumlarının ihtiyaçlarında kullanılmak üzere satın alınan donatım malzemelerinin okullara devrine ilişkin olarak yürütülen süreçte birtakım aksaklıklar bulunduğu görülmüştür.
- ▶ Hizmet İçi Eğitim Enstitüleri tarafından gelir getirici faaliyetler sonucunda elde edilen gelirlerin muhasebe birimi adına açılan hesaplarda izlenmediği, Bakanlık mali tablolarına yansıtılmadığı ve bu nedenle denetim dışı kaldığı görülmüştür.
- ▶ Bakanlığın taşra birimlerinde Avrupa Birliği'nden sağlanan kaynaklarla finanse edilen projelerin yürütülmesinde mevzuata uygun olmayan uygulamaların bulunduğu görülmüştür.

EĞİTİMDEKİ ÇÖKÜŞÜN RESMİ İTİRAFI: OKULLAR YETERSİZ, SINIFTA BIRAKMAYIN

MEB'den okullara, itiraf niteliğinde bir belge gönderildi. Belgede, fiziki kapasitesi yetersiz okullarda devamsız ya da başarısız öğrencilerin, mevcut durumlarına bakılmaksızın bir üst sınıfa geçirilmesi gerektiği belirtildi.

MEB Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, mesleki ve teknik liseler arasındaki nakiller ile alan geçiş işlemlerine yönelik okullara yazı gönderdi. Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürü Nazan Şener imzası ile 22 Eylül'de gönderilen yazıda, eğitim sistemindeki çöküşün itirafı niteliğinde ifadeler kullanıldı. Geçen yıl lisede sınıf tekrarını kaldıran MEB bu kez fiziki kapasitesi yetersiz okullarda öğrencilere sınıf tekrarı yaptırılmamasını istedi.

Yazıda, 2021-2022 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla mesleki ve teknik liselerde 47 alan ile 105 dala ait yeni Çerçeve Öğretim Programları'nın devreye girdiği belirtildi. Yeni programların devreye girmesi ile birlikte önceki programların kademeli olarak yürürlükten kaldırıldığını bildiren yazıda, kaldırılan programlarda öğrenim gören ya da sınıfta tekrara kalan öğrencilerin eğitime nasıl devam edeceğine yönelik tereddütlerin giderileceği kaydedildi.

Yetersizlik İtirafı

Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürü Nazan Şener, öğrencilerin öğrenim gördükleri alan ve dallar ile yeni alan ve dallar arasındaki ders farklılıkları nedeniyle ortak derslerde diğer 11'inci sınıf öğrencileriyle fark derslerinde ise öğrenci sayısına bakılmaksızın mevcut alanlarında derslere devam edeceğini belirtti. Bu durumdaki öğrenci sayısının ise 22 bin olduğu bildirildi. Şener, devamsız ya da başarısız durumdaki öğrenciler için ise ayrı bir parantez açtı. Yazıda, "e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nde ders programı oluşturulmasında yaşanan sorunlar, okulların fiziki kapasitelerinin yetersizliği" gibi nedenlerle devamsız ya da başarısız öğrencilerin, "Bir defaya mahsus" üst sınıfa alınması talimatı verildi.

Öte yandan yazıda, 2022-2023 eğitim ve öğretim yılı sonunda 12'nci sınıf seviyesindeki başarısız ya da devamsız öğrencilere de sınıf tekrarı yaptırılmaması, bu durumdaki öğrencilerin yalnızca sorumluluk sınavlarına alınması gerektiği ifade edildi.

Öğrenciye Yer Yok

Eğitimin Gücü Sendikası Genel Başkanı Oğuz Özat, skandal yazıyı BirGün'e yorumladı. Pandemi nedeniyle öğrencilerin ölçme değerlendirmeye alınmadan bir üst sınıfa geçirildiğini vurgulayan Özat, "Bakanlık şimdi de 'Ben öğrencileri ölçemedim, bu okul şartlarında onlara sınıf da bulamadım' itirafında bulunuyor" dedi. Özat, MEB'in kariyer sınavı ile öğretmenleri ölçme değerlendirmeye aldığı için altını çizerek, "Öğretmenleri ölçmeye kalkan bakanlık, daha öğrencilerini ölçemiyor" diye konuştu.

Sistem Çöktü

Mesleki ve teknik liseler dışındaki okul türlerinde de benzer bir durumun olup olmadığının kamuoyu ile paylaşılması gerektiğini ifade eden Özat, "Öğrenciler, okula gitmeden, sınavlarda doğru düzgün net yapmadan üst sınıfa geçebiliyor. Türkiye'de ölçme ve değerlendirme sistemi artık ortadan kalkmıştır. Öğrencilerin okula devamı azalmıştır. Öğrencileri motive edecek ödüllendirme sistemi bulunmamaktadır" ifadelerini kullandı.

MİT, SAYIŞTAY'A HESAP VERMEDİ

Sayıştay, kamu kuruluşlarının 2021 yılı denetim raporlarını yayımladı. Yayımlanan raporlar arasında Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı yok! Kurumun Sayıştay'a faaliyet raporu ve mali tablo sunmadığı öğrenildi.

Sayıştay, 2021 yılı denetim sonuçlarını açıkladı. Raporlar dün kamuoyuyla paylaşıldı. "Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri" kapsamında yer alan Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı (MİT) faaliyet raporu ve mali tabloları Sayıştay'a vermediği için kurum hakkında denetim yapılmadı.

Sayıştay'ın hazırladığı 2021 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu'nun beşinci sayfasında şu ifadelere yer verildi:

"Yapılan inceleme neticesinde, Sayıştay tarafından değerlendirmeye tabi tutulan kamu idarelerinden 17'sinin faaliyet raporunu yayımlamadığı görülmüştür. Bu idarelerden 2'si genel bütçeli idare, 2'si özel bütçeli idare ve 13'ü belediyedir."

2020 Yılı Ödeneği 2 Milyar TL'yi Geçmişti

2018 yılında müsteşarlıktan başkanlığa evrilen ve başında 12 yıldır Dr. Hakan Fidan'ın olduğu MİT'e 2020 yılında 2 milyar 182 milyon 381 bin TL ödenek tahsis edildi, kurum 2 milyar 449 milyon 479 bin 837 lira 15 kuruş harcadı.

2020'de 495 milyon 493 bin TL harcanan mal ve hizmet giderlerinin 495 milyon 363 bin TL'sini gizli hizmet giderleri; bir başka kalem olan 170 milyon 972 bin TL'lik proje kapsamında yapılan cari giderlerin 170 milyon 650 bin TL'sini ise yine gizli hizmet giderleri oluşturdu.

Sayıştay tarafından MİT için hazırlanan 2020 tarihli raporda herhangi bir denetim bulgusuna rastlanmamış; "Kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır" ifadesi kullanılmıştı.

LÜKS ÇADIR TESİSLERİ NİTELİKLER YÖNETMELİĞİ HAKKINDA

Ormanlar, milli park, tabiat parkı, sit alanlarında imar planları olmadan glampingler kurulabilecek. Beton dökülmeyince, doğanın korunduğu sanılmaktadır. Bu tesisler kurulduğunda, bu alanların ekosisteminde birçok etkileşim olacaktır. Sadece kullanılmadığında çözülebilecek bir sorun değildir. Bu alanlar korunacak, insan etkileşiminden uzak tutulması gereken, iklim kriziyle mücadele anlamında karbon yutak alanlarıdır. Son yangınlar göstermiştir ki özellikle Akdeniz çanağında ormanların insan etkileşiminden uzak olması gerekiyor. Binlerce insanın orada konaklamasından kaynaklı atık, kanalizasyon, araç trafiği, otopark gibi etkenler çevresel sorunlara yol açacaktır.

Yönetmelik "ağaç kesilmemesi" esastır demiştir. Yasaktır denilmediği için herhangi bir gerekçeyle ağaç kesilebilmesinin de önü açılmış durumdadır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı sahillerden, koylardan sonra ormanları da özelleştirmeye açmaktadır. Yangın zamanı Valilikler, ormanlara girişleri yasaklamıştır. Vatandaşın girmesini yasakladıkları yerleri Lüks çadır tesislerine açılmaktadır.

Kamunun arazilerini, imar planı bile istemeden lüks çadır tesisleri yapılabilecek. İmar planının olmaması şu anlama gelmektedir. Öncelikle, bu alanların denetimsizleşmesi anlamına gelmektedir. Diğer yandan, yerel yönetimler süreç dışında bırakılmaktadır.

YANGIN YERİNDE PARTİZANLIK

Orman Yangınlarında Belediyelerle Yeterli İş Birliği Yapılmamış, Çıkın Belediyelerimizden Özür Dileyin

CHP Genel Başkan Yardımcısı Seyit Torun, Sayıştay'ın Orman Genel Müdürlüğü'ne ilişkin denetim raporunda, geçen yılki orman yangınlarında yerel yönetimlerle yeterli iş birliği yapılmadığı tespitinde bulunulduğunu belirtti. İktidara seslenen Torun, "Siz, yangın yerinde siyaset yaptınız. Belediyelerimize her türlü iftirayı attınız. Attığınız iftiralar, Sayıştay raporuyla ortaya çıktı. Yangınlarda bu kadar zarar görmemizin nedeni, partizanlık yapan iktidardır. Biraz vicdanınız varsa çıkın belediyelerimizden özür dileyin" dedi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

CHP Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Torun, şu açıklamalarda bulundu:

İftiralar Sayıştay Raporunda

“Sayıştay Başkanlığı, Orman Genel Müdürlüğü'ne ilişkin raporunu açıkladı. Buna göre, geçen yılki orman yangınlarında belediyelerle yeterli iş birliği yapılmadığı tespit edildi. Şimdi Erdoğan'a sormak istiyoruz: Yangınlar sırasında belediyelerimize her türlü iftirayı attınız. ‘Nerede belediyeleriniz, nerede itfaiyeleriniz’ diyerek, belediyelerimizi karalamaya çalıştınız. İşte şimdi bu yalanlarınız Sayıştay tarafından tespit edildi. Attığınız iftiralar, Sayıştay raporuyla ortaya çıktı.

Yangın Yerinde Siyaset Yaptınız

Siz, yangın yerinde siyaset yaptınız. Belediye başkanlarımızı koordinasyon toplantılarına çağırmadınız. Telefonlarına dahi cevap vermediniz. Gerekli iş birliğini yapsaydınız, belki de bu kadar ormanımız yanmayacaktı. Yangınlarda bu kadar zarar görmemizin nedeni, işte bu iş bilmeyen ve partizanlık yapan iktidardır.

Belediyelerimizden Özür Dileyin

Erdoğan'a da belediyelerimizi eleştiren tüm iktidar sahiplerine çağrımızdır: Biraz vicdanınız varsa çıkın belediyelerimizden özür dileyin.”

SEÇMENİ AHİRETLE TEHDİT EDENLERİN ÖNCE MİLLETE HESAP VERMESİ GEREKİYOR!

Yıllarca başörtüsü üzerinden istismar ve siyasi mağduriyet politikası izleyen AK Parti iktidarı, şimdi seçimde kendilerine oy vermeyenlerin öteki dünyada hesap vereceklerini, ahiretlerinin yanacağını öne sürüp tehdit ediyor. Seçmenlerin dini duygularını siyasi amaçla kullanıyor. Seçmeni ahiretle tehdit edenlerin önce millete hesap vermesi gerekiyor!

İran'da 43 yıllık İslam Devleti rejiminin kadın haklarını kısıtlayan uygulamaları, kadınlara dayattığı başörtüsü zorunluluğuna karşı genç bir kızın saçı görüldüğü için Din ve Ahlak Polisi tarafından karakolda öldürülmesi ülkeyi ayağa kaldırdı. Günlerdir devam eden protestolarda başörtülerini yakan, saçlarını kesen kadınlara erkekler de destek veriyor. Baskıcı rejimlerin özellikle bunun için dini kullanmaları, insanların giyim-kuşam-yaşam tarzlarına yönelik suç ve cezalar dayatmaları, siyasal iktidarlarını sürdürebilmek için din üzerinden kendilerine meşruiyet sağlama çabaları yıllardır bulunduğumuz coğrafyada yaygın bir uygulama. Yolsuzluk ve rüşvetin yaygın olmasına karşılık iktidar gücünü elinde tutanlar tüm bu icraatlarının üzerini din istismarıyla, kadınların gençlerin haklarını kısıtlayarak, getirdikleri ağır yasaklarla örtmek istiyor. İnsan haklarının, temel hak ve özgürlüklerin vazgeçilmezliği karşısında İran'da yaşanan olayları tüm dünya dikkatle izliyor. Fransa'da sarı yeleklilere, İsrail'de Filistinlilere, ABD'de siyahilere yönelik polis şiddetini her fırsatta gündeme getirerek eleştiren iktidar, İran'da kadınlara yönelik polis şiddeti ve cinayetlere sessiz kalıyor.

Son dönemde festival-konser yasaklarıyla sanatçıları hedef alarak bu istismarlarını genişletmeye yönelik iktidar, şimdi seçmenleri kullanacakları oylar için ahiret hesabıyla tehdit ediyor.

Yıllardır bu ülkede defalarca seçim yapıldı. Pek çok kez iktidar değişti. Hiçbir vatandaş kullandığı oy nedeniyle günah işlemekle, ahirette sorgulanmakla tehdit edilmedi. İnsanları öbür dünyayla korkutarak oylarını almaya çalışmak iktidarın ne kadar çaresiz olduğunu, seçimi kaybetmek korkusundan ne yapacağını bilmez halde insanları ahiretle tehdide kadar işi vardırıldığını gösteriyor.

Demokratik, laik, sosyal hukuk devleti olan Türkiye'de hiçbir siyasetçi, hiçbir yönetici, hiçbir parti insanları, seçmenleri inançları nedeniyle, kullandıkları oy tercihleri nedeniyle tehdit edemez.

Seçmenin hür iradesini yok sayan Cumhurbaşkanı ve iktidar sözcüleri önce, 20 yıllık icraatlarının, yolsuzluk, rüşvet ve usulsüzlüklerin, adaletsizliklerin hesabını versin. Bunun için öbür dünyayı beklemelerine gerek yok. Millet iradesinin temsil edildiği TBMM'de, siyasi baskılardan arınmış yargı önünde hesap vermekten kaçmasınlar!

RUSYA - ABD ARASINDA SIKIŞAN DIŞ POLİTAMIZ!

RUSYA'YA KATILMAK İÇİN REFERANDUM KARARI ALINMASI, KUZEYİMİZDEKİ SAVAŞIN YENİ AŞAMAYA GEÇECEĞİNİ GÖSTERİYOR!

Putin'in 'kısmi seferberlik' ilanı ve Doğu Ukrayna'da Rus ordusunun kontrolündeki dört bölgede Rusya'ya katılmak için referandum kararı alınması, kuzeyimizdeki savaşın yeni aşamaya geçeceğini gösteriyor.

Referandumda Rusya'ya katılma kararı çıkarsa Rusya bu bölgeleri ilhak ve Rus toprağı ilan edecek. Ukrayna, 'Rusya topraklarına saldıran ülke' konumuna gelecek!

Rusya'nın kısmi seferberlik ilan ederek 300 bin kişiyi daha silah altına alma kararıyla eş zamanlı olarak Ukrayna'nın doğusundaki Rusya yanlısı **Donetsk, Luhansk, Zaporijya** ve **Herson** bölgelerindeki ayrılıkçı yönetimlerin Rusya'ya katılım için referandum kararı alması kritik gelişmeleri beraberinde getirecektir. ABD ve AB'nin, NATO'nun milyarlarca dolarlık silah ve finansman desteğiyle karşı taarruza geçen Ukrayna ordusunun bazı bölgeleri Rusya'dan geri alması Putin'in kısmi seferberlik kararı almasına yol açtı. Bu kararlar Rusya, geri adım atmayacağını ve sonuna kadar savaşı sürdüreceğini gösterdi. Rusya Devlet Başkanı Putin'in batılı ülkelerin Rusya'yı yok etmek istediğini dile getirdikten sonra buna karşı tüm seçeneklerin masada olduğunu ve Rusya'nın tüm adımları atmaktan çekinmeyeceğini dile getirmesi nükleer savaş endişelerini büyüttü.

Bu gelişmelerin ardından AB üyesi Macaristan, AB yaptırımlarının ülke ekonomisine ağır hasar verdiğini belirterek yaptırımlara devam edip etmeme konusunda referanduma gitme kararı aldı.

ABD hazinesinin uluslararası kredi kartı, EFT, SWIFT sistemlerinden çıkartılan Rusya'nın **MİR kartı ödeme sistemine katılan** ülkelerin ve kurumların yaptırıma uğrayabileceğini duyurması Türkiye üzerindeki baskının artırılacağını gösteriyor.

Erdoğan ile Putin arasında 5 Ağustos'ta gerçekleşen Soçi buluşmasında, MİR kredi kartlarının Türkiye'de geçerli olması ve ülke bankalarının iş birliği konusunda mutabakata varılmıştı. Üç kamu bankası (Ziraat, Vakıfbank, Halkbank) ile Türkiye İş Bankası ve Denizbank MİR ödeme sistemiyle ilgili işlemleri kabul etmeye başlamışlardı. ABD hazinesinin yaptırım tehdidi sonrası İş Bankası ve Denizbank MİR'i askıya aldı. Cumhurbaşkanı Erdoğan ABD dönüşü yaptığı açıklamada kamu bankalarının MİR ödeme sistemi ve MİR kartlarıyla ilgili tavrı ve ne gibi alternatif çözümler olabileceğini değerlendireceklerini ifade etti.

Muhtemelen ABD ve AB önümüzdeki süreçte Türkiye'ye Rusya yaptırımlarına katılma, Putin ile araya mesafe koyma, Rusya ile ticari ilişkileri azaltma yönünde baskılarını artıracaklar. Ancak başta enerji, doğalgaz olmak üzere bu konuda batının istediği adımların atılması güç.

Rusya ilave 300 bin kişilik ilave askeri güçle Doğu Ukrayna'daki Rusya yanlısı bölgeleri tahkim edecek. Buralarda başlayan referandumlarda yüksek ihtimalle Rusya'ya katılma yönünde karar çıkacak. Türkiye bu referandumları tanımadığını açıkladı. ABD ve AB de referandumların göstermelik, geçersiz ve hukuk dışı olduğunu savunuyor.

Rusya 24 Şubat'ta Ukrayna harekâtını başlatmadan önce bu bölgelerdeki ayrılıkçı özerk yönetimler Ukrayna'dan bağımsızlıklarını ilan etmiş, Putin de bu bağımsızlık kararını ve özerk cumhuriyetleri tanıdıklarını açıklamıştı. Ardından özerk cumhuriyetlerin parlamentolarında alınan kararlarla Rusya ordusu bu bölgelere davet edildi. Rusya, davete uyarak 'özel askeri operasyon' başlattığını ilan etti.

Referandumlardan çıkacak Rusya'ya katılma kararı üzerine Rusya bu bölgeleri ilhak edecek. Bu bölgelerin Rusya'ya katılmasıyla Donetsk, Luhansk, Zaporijya ve Herson Rusya toprağı olacak. Böyle bir durumda savaşın statüsü ve seyri değişmiş olacak. Savaş Ukrayna topraklarında değil Rusya topraklarında yaşanıyor olacak ve Ukrayna, Rusya'ya saldırıyor konumuna gelecek. Putin'in kısmi seferberlik ve Rusya yanlısı bölgelerde referandum kararından neyi amaçladığı konusunda iki ihtimal öngörmekteyim.

Birincisi savaşın daha da şiddetlenmesi ve Avrupa'ya yönelik tehditlerin artması. Avrupa'da enerji krizinin büyümesi ve AB ülkelerinde kamuoyu tepkisinin yükselişiyle, halkın iktidarları Rusya'ya yaptırımları kaldırmaya, savaşın devamını sağlayan desteklerden vazgeçmeye yönelik baskı altına alması.

İkincisi kısa sürede biteceği sanılan bir savaşın uzamasıyla güç kaybetmeye başlayan Putin'in olası ateşkes ya da barış müzakereleri durumunda hem askeri hem de siyasi açıdan masada elini yükseltmek istemesi.

Bu hamleler bir yanıla savaşın daha şiddetlenmesinin işareti olabileceği gibi diğer yanıla da Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in bir ateşkese ve barış müzakerelerine başlama düşüncesi öncesinde konumunu sağlama alma adımı da olabilir.

Kısmi Seferberlik İlanı, Ukrayna-Rusya arasındaki savaşın tahmin edilenden daha uzun, şiddetli geçeceğini gösteriyor ve nükleer silah kullanılması ihtimalini artırıyor. Tüm bu gelişmeler Türkiye'nin izlediği tarafsızlık ve denge politikasını zora sokabilir. NATO, Türkiye'yi bağlayan kararlar alabilir. ABD ve batılı ülkelerin Rusya'ya karşı tavrı alma baskılarını artırabilir. Bugüne kadar ABD ve AB yaptırımlarına katılmayan Türkiye, her iki ülke arasında denge politikası izledi. Son imzalanan tahıl koridoru anlaşması bu açıdan çok önemli bir aşamayı.

ABD, KAFKASLARDA RUS ETKİNLİĞİNİ KIRIP, AMERİKAN ETKİNLİĞİNİ OLUŞTURABİLMEK İÇİN HAREKETE GEÇTİ.

Rusya'nın Ukrayna savaşıyla meşgul olması ve askeri gücünü ağırlıklı buraya kaydırması Kafkasya'da bu boşluğu doldurma amaçlı ABD girişimlerine zemin hazırladı. Rusya, Ermenistan'ın askeri destek talebini çatışmaların Ermenistan toprağında olmadığı gerekçesiyle geri çevirdi!

2020'deki Dağlık Karabağ çatışmalarında Türkiye'nin de desteğiyle yıllardır Ermenistan işgalindeki topraklarının önemli kısmını geri alan Azerbaycan, Rusya'nın Ukrayna ile meşgul olmasından istifade ederek 12-14 Eylül'deki hamlesiyle diğer topraklarını da geri almaya girişti. İki ülke arasındaki çatışmalarda çok sayıda asker hayatını kaybederken yeniden ateşkes sağlandı.

2020'deki ateşkes sonrası Rus ordusu uzun bir aradan sonra yeniden Kafkasya'ya dönerek Azerbaycan'da Türkiye ile ortak gözetim görevi yanında kritik bölgelerin denetimi de Rus güçlerin kontrolüne alınmıştı. Son çatışmalarda Ermenistan, Avrasya Kollektif Güvenlik Anlaşması çerçevesinde Rusya'dan askeri destek istedi. Ocak ayında Kazakistan'daki ayaklanmalarda Rus ordusu aynı anlaşma kapsamında Kazakistan'a girerek güvenliği sağlamıştı.

2020'deki çatışmalarda Rusya doğrudan ağırlığını koymuş, ABD, AB ve batının bölgeye müdahalesine imkan vermemişti. Minsk Beşlisini de devreden çıkartan Rusya, Fransa'yı da soruna müdahil etmedi ve tek başına askeri gücünü devreye sokarak Güney Kafkasya'ya yerleşti.

2020'deki Dağlık Karabağ krizinde Azerbaycan'a destek veren, Rusya ile ortak hareket eden Türkiye açısından bölgedeki yeni süreç ve ABD'nin Kafkasya'ya giriş hamleleri kritik gelişmelere yol açabilir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, ABD'de yaptığı açıklamada Kafkasya'da Türkiye'nin bazı yeni hamleleri olacağını ve bunların planlanması üzerinde çalıştıklarını belirterek Pelosi'nin Erivan ziyaretine tepki gösterdi.

İran'ın Ermenistan'a destek verdiği dikkate alındığında ABD'nin devreye girmesi İran'ı da yeni bir tavır almaya zorlayacaktır.

Ukrayna-Rusya Savaşı devam ederken; Kafkasya'da Azerbaycan-Ermenistan arasındaki ateşkesin bozulması, çatışmaların yeniden alevlenmesi karşısında Rusya, ağırlığını koyabilecek durumda değil ve ABD bunu fırsat olarak görüyor. Kafkaslarda Rus etkinliğini kırıp, Amerikan etkinliğini oluşturabilmek için harekete geçmiş görünüyor. Azerbaycan ile doğalgaz anlaşmasını iki katına çıkartan AB, Ermenistan'a doğrudan destek sağlayacak ve Azerbaycan'ı karşısına alabilecek konumda değil. **Önümüzdeki günler gerek Türkiye-Rusya gerekse Türkiye-ABD ve AB ilişkileri açısından Kafkasya'da kritik gelişmelere aday görünüyor!**